

Ot.prp. nr. 2

(1999-2000)

Om lov om endringer i lov 4. desember
1992 nr. 127 om kringkasting
(Endringer som følge av tillegg til EØS-
avtalens fjernsynsdirektiv)

*Tilråding fra Kulturdepartementet av 8. oktober 1999, godkjent
i statsråd samme dag.*

1 Sammendrag, bakgrunn og gjeldende rett

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Kulturdepartementet legger med dette frem en proposisjon om endringer i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting, på bakgrunn av et vedtatt tillegg til EØS-avtalens TV-direktiv.

Det blir foreslått hjemmel for å treffe tiltak som så langt det er mulig sikrer at viktige begivenheter, særlig sportsbegivenheter, skal kunne mottas vederlagsfritt hos en betydelig del av fjernsynsseerne. Forslaget går ut på at det i forskrift kan bli satt opp en liste over begivenheter som anses å være av vesentlig samfunnsmessig betydning. Senderrettighetene til begivenheter som finnes på listen må alltid tilbys de kringkastere som har sendinger som kan bli mottatt vederlagsfritt av en betydelig del av seerne. Bakgrunnen for forslaget er å sikre at viktige begivenheter, for eksempel de Olympiske Leker eller fotball-VM, ikke blir sendt utelukkende i betalingskanaler som kun en begrenset andel av befolkningen har tilgang til. Det blir også foreslått en bestemmelse som skal sikre at norske kringkastere respekterer at viktige begivenheter som står på andre EØS-lands lister skal kunne mottas vederlagsfritt av en betydelig del av seerne i dette landet.

Det blir videre foreslått en endring i kringkastingslovens reklamedefinisjon, som blir utvidet til også å omfatte selvfremmende virksomhet, dvs egenomtale av kringkasterens egne produkter. Videre blir det foreslått å presisere hjemmelen for jurisdiksjonsbestemmelsene som angir når en kringkaster skal anses for å være underlagt norske regler. Det foreslås også enkelte endringer i reglene om europeiske programkvoter. Det blir også foreslått en endring i lovens kap. 1, ved at betegnelsen «kringkastingsselskap» endres til «kringkaster».

Det blir foreslått hjemmel til i forskrift å kunne fastsette forbud mot å sende program som i alvorlig grad kan skade barn og unge, særlig gjelder dette program som inneholder pornografi og grove voldsscener. Det foreslås også forskriftshjemmel for å kunne regulere at ukodede fjernsynsprogram som kan skade barn og ungdom skal sendes i perioder der barn og ungdom ikke kan forventes å utgjøre en betydelig seergruppe. Det blir i tillegg foreslått forskriftshjemmel for at slike program skal varsles med enten et akustisk innslag ved programstart eller ved et gjennomgående visuelt symbol.

Gjeldende direktiv er tatt inn som trykt vedlegg 1. Endringsdirektivet er tatt inn som trykt vedlegg 2.

1.2 Bakgrunn

Bakgrunnen for forslaget er at EU har vedtatt endringer i EUs fjernsynsdirektiv (89/552/EØF) av 3. oktober 1989. Det nye direktivet ble vedtatt 30. juni 1997 (Europaparlaments- og Rådsdirektiv 97/36/EF) og ble offentliggjort i

Official Journal den 30. juli 1997. Det nye direktivet omtales i det følgende som endringsdirektivet.

Det opprinnelige fjernsynsdirektivet (89/552/EØF) er en del av EØS-avtalen, jf avtalens vedlegg X, Audiovisuelle tjenester, og er innlemmet i norsk rett. Endringsdirektivet ble vedtatt innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 82/1999 av 25. juni 1999. Ved denne beslutningen ble videre EØS-avtalens protokoll 37 utvidet til å omfatte Kontaktkomiteen som er etablert i medhold av endringsdirektivets artikkel 23a. Dette innebærer at EFTA/EØS-landene er sikret deltakelse i denne komiteen.

EØS-komiteens beslutning ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke. En proposisjon med anmodning om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning ble fremmet 17. september 1999, jf St.prp. nr. 96 for 1998-99.

Bakgrunnen for endringsdirektivet er bl.a. gjeldende direktivs bestemmelser om at direktivet skal vurderes med jevne mellomrom, og endres dersom nødvendig, jf artikkel 26 i direktiv 89/552/EØF.

1.3 Gjeldende rett

Det er i dag i hovedsak kringkastingsloven (lov 4. desember 1992 nr. 127) og kringkastingsforskriften (forskrift 28. februar 1997 nr. 153) som regulerer kringkastingsfeltet. Det opprinnelige direktivet (Rådsdirektiv 89/552/EØF) anses gjennomført i norsk rett. I det følgende beskriver departementet kort de viktigste regler i kringkastingsregelverket som blir berørt av endringsdirektivet.

Definisjoner:

Kringkastingsselskap er i § 1-1 tredje ledd definert som

«... Norsk rikskringkasting eller den som har konsesjon etter § 2-1.»

Reklame er i § 1-1 fjerde ledd definert som:

«... enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring.»

Telekjøp er ikke definert i kringkastingsloven, men regnes som reklameinnslag etter kringkastingsforskriften § 3-1 første ledd, som lyder:

«... Reklameinnslag i form av telekjøp eller lignende direkte tilbud til seerne om salg, kjøp eller leie av produkter eller tjenesteytelser ...»

Disse definisjonene er forenlige med definisjonene i det opprinnelige direktivet (Rådsdirektiv 89/552/EØF). Endringsdirektivet inneholder imidlertid enkelte endringer i definisjonene.

Europeisk programmateriale i fjernsyn og uavhengige produsenter:

Kringkastingsloven § 2-6 hjemler nærmere regler om europeisk programmateriale i fjernsyn. Kringkastingsforskriften kapittel 2 inneholder slike regler. Etter forskriften § 2-1 skal minst 50 prosent av sendetiden i fjernsyn (utenom nyheter, sport, underholdningsprogram med konkurransepregede innslag,

reklame eller tekstfjernsyn) være avsatt til europeiske verk. Lokalfjernsyn er unntatt fra reglene om europeisk programkvote i kringkastingsforskriften § 2-1.

I kringkastingsforskriften § 2-2 første ledd første punktum heter det:

«Minst 10 prosent av sendetiden i fjernsyn som ikke består av nyheter, sport, underholdningsprogram med konkurransepregede innslag, reklame eller tekstfjernsyn skal avsettes til sending av europeiske verk produsert av produsenter som er uavhengige av fjernsynsselskapet.»

Endringsdirektivet inneholder enkelte presiseringer av betydning for disse reglene.

Reklame og sponning:

Kringkastingsloven § 3-1 slår fast at reklameinnslag ikke skal overstige 15 prosent av daglig sendetid. Kringkastingslovens § 3-4 regulerer sponning. Bestemmelsens femte ledd fastslår at kringkastingsprogrammer ikke kan sponses av fysiske eller juridiske personer hvis hovedaktivitet er å produsere, selge eller leie ut produkt eller tjenester det er forbudt å reklamere for etter norsk lov. Forskrift om kringkasting § 3-11 fastsetter videre at det ved identifikasjon av sponsor ikke kan benyttes varemerke, logo, reklamefigurer og liknende som benyttes i markedsføring av produkt eller tjenester det etter norsk regelverk er forbudt å reklamere for.

Endringsdirektivet inneholder enkelte endringer av betydning for disse reglene.

Beskyttelse av mindreårige:

Norske fjernsynsselskap følger frivillig et prinsipp om at det ikke skal sendes pornografiske eller voldelige innslag før kl 21. Dette er ikke regulert i kringkastingsregelverket. Det finnes heller ingen regulering som gir pålegg om varsling mv av program med innhold som kan være skadelig for mindreårige seere.

Straffeloven § 211 gir et generelt forbud mot spredning mv av pornografisk materiale og straffeloven § 382 andre ledd forbyr grove voldsskildringer i fjernsynssendinger.

2 Endringsdirektivet

2.1 Innledning

Endringsdirektivets fortale gir bl.a. en oversikt over de foretatte endringene og har betydning for tolkningen av bestemmelsene. Direktivet omfatter som tidligere fjernsynssendinger, men ikke kommunikasjonstjenester som bl.a. telefaks, databaser eller andre liknende tjenester på individuell bestilling.

En sentral bestemmelse etter endringsdirektivet er ny artikkel 3a som tar sikte på å sikre fjernsynsseere tilgang til viktige begivenheter, bl.a. av sportsarrangement. For øvrig inneholder direktivet visse endringer av definisjonene, presiseringer av jurisdiksjonsreglene, enkelte endringer i reglene om europeiske verk, reglene om reklame samt reglene om beskyttelse av mindreårige. Endringsdirektivet oppretter også en kontaktkomiteé som skal drøfte spørsmål i forbindelse med gjennomføringen og anvendelsen av direktivet.

2.2 Definisjoner

Definisjon av kringkaster (fjernsynsselskap) - Artikkel 1 b)

Endringsdirektivet innfører en ny definisjon av kringkaster (fjernsynsselskap):

«... fysisk eller juridisk person som har redaksjonelt ansvar for sammensetningen av tilbudet av fjernsynsprogrammer i henhold til bokstav a), og som sender dem eller lar en tredjemann sende dem.»

Selvfremmende virksomhet inngår i reklamedefinisjonen - Artikkel 1 c)

Definisjonen av reklame utvides til også å gjelde *selvfremmende virksomhet*, dvs. meddelelser fra kringkasteren som har til formål å fremme egen virksomhet. I praksis omfatter utvidelsen av reklamedefinisjonen kringkasternes egenreklame for egne kanaler, tjenester, program (unntatt programtrailere) samt produkter avledet av programmene. Utvidelsen er nærmere omtalt i fortalens punkt 39 samt i punkt 34 og 35.

Telekjøp - Artikkel 1 f)

Direktivet innfører en særskilt definisjon av *telekjøp*. Telekjøp defineres som «*direkte tilbud til seerne med henblikk på levering av varer og tjenester mot betaling*». Den særskilte definisjonen har sammenheng med at direktivet blant annet har særskilte regler om telekjøpsvinduer som ikke følger mengdereglene for reklame.

2.3 Alminnelige bestemmelser - jurisdiksjon mv

Jurisdiksjonsbestemmelser - Artikkel 2

Ifølge fortalens punkt 10 har praktiseringen av gjeldende direktiv vist at begrepet jurisdiksjon må presiseres når det anvendes på det audiovisuelle området. Fortalen viser videre til at rettspraksis fra EF-domstolen (Factortamedommen av 25. juli 1991, sak C-221/89, Samling 1991, s I-3905, premiss 20) tilsier at etableringskriteriet fortsatt bør være det grunnleggende kriterium for å fastsette det enkelte medlemslands myndighet. Begrepet etablering innebærer den faktiske utøvelsen av økonomisk virksomhet gjennom et fast forretningssted i et ubestemt tidsrom. Nærmere kriterier er fastsatt av EF-domstolen.

Nåværende artikkel 2 er endret ved at deler av bestemmelsen er flyttet til ny artikkel 2a. Artikkel 2 regulerer nå kun de viktige jurisdiksjonsbestemmelsene, som er gjort mer detaljerte, men som i realiteten ikke innebærer store materielle endringer.

Artikkel 2 nr. 1 slår fast at hver medlemsstat skal sikre at alle fjernsynsprogrammer sendt av fjernsynsselskap under dens myndighet følger regelverket for sendinger beregnet for allmennheten.

Etter artikkel 2 nr. 2 er et fjernsynsselskap underlagt en medlemsstats myndighet dersom selskapet er etablert i medlemsstaten etter artikkel 2 nr. 3, eller går inn under artikkel 2 nr. 4.

Artikkel 2 nr. 3 angir kriteriene for når et fjernsynsselskap skal anses for etablert i en medlemsstat.

Fjernsynsselskapet anses etter bokstav a) som etablert i en medlemsstat dersom det har sitt hovedkontor i medlemsstaten, og redaksjonelle avgjørelser om programsammensetningen tas i denne staten.

Etter bokstav b) går det frem at dersom fjernsynsselskapets hovedkontor ligger i en medlemsstat, men redaksjonelle avgjørelser tas i en annen medlemsstat, skal selskapet anses etablert i den medlemsstaten der en betydelig del av arbeidsstyrken engasjert i fjernsynsvirksomheten arbeider. Hvis en betydelig del av arbeidsstyrken arbeider i hver av medlemsstatene, skal selskapet anses etablert i den medlemsstaten der selskapet har hovedkontoret. Hvis en betydelig del av arbeidsstyrken derimot ikke arbeider i noen av medlemsstatene, skal fjernsynsselskapet anses som etablert i den medlemsstaten der det først begynte kringkastingsvirksomheten. Forutsetningen for dette er at fjernsynsselskapet fortsatt har en stabil og reell økonomisk tilknytning til denne medlemsstaten.

Etter bokstav c) følger det at dersom et fjernsynsselskap har sitt hovedkontor i en medlemsstat, men avgjørelsen om programsammensetningen tas i en tredje stat (eller omvendt), skal fjernsynsselskapet anses som etablert i den berørte medlemsstaten hvis en betydelig del av arbeidsstyrken som er engasjert i fjernsynsvirksomheten er beskjeftiget i denne medlemsstaten.

Artikkel 2 nr. 4 gir ytterligere kriterier for når et fjernsynsselskap skal anses som etablert i en medlemsstat når det ikke omfattes av artikkel 2 nr. 3. Dette er for det første når et fjernsynsselskap bruker en frekvens som vedkommende medlemsstat har gitt tillatelse til å bruke. For det andre skal fjernsynsselskapet, selv om de ikke bruker en frekvens med medlemsstatens tillatelse, anses etablert i en medlemsstat hvis fjernsynsselskapet bruker en satel-

littkapasitet som hører inn under denne medlemsstaten. For det tredje skal et fjernsynsselskap - selv om det verken bruker en frekvens med medlemsstatens tillatelse eller en medlemsstats satellittkapasitet - anses som etablert i en medlemsstat hvis de bruker en satellittjordstasjon i denne medlemsstaten.

Artikkel 2 nr. 5 slår fast at dersom verken nr. 3 eller nr. 4 avgjør hvor et fjernsynsselskap har jurisdiksjon, skal vedkommende medlemsstat være der fjernsynsselskapet er etablert i henhold til artikkel 52 (nåværende artikkel 43) flg i Romatraktaten. For Norge vil den tilsvarende bestemmelse være artikkel 31 flg i EØS-avtalen, jf EØS-loven § 1.

Artikkel 2 nr. 6 bestemmer at direktivet ikke får anvendelse på fjernsynssendinger som kun er beregnet på å mottas i tredjestater, og som verken kan mottas direkte eller indirekte av seerne i en eller flere medlemsstater.

Prosedyrer for adgang til å stanse videresending - Artikkel 2a

Den eneste realitetsendringen i prosedyrene for medlemsstatenes adgang til å stanse videresending er at Kommisjonen får en frist på to måneder til å avgjøre om de tiltak som er truffet av en medlemsstat er forenlig med fellesskapsretten. For tiltak som treffes av EFTA/EØS-landene vil det være EFTAs overvåkningsorgan (ESA) som må ta stilling til om tiltakene er i overensstemmelse med EØS-avtalens regler.

Anledning til å fastsette strengere regler - Artikkel 3 nr. 1

Artikkel 3 nr. 1 gir medlemsstatene adgang å fastsette nærmere eller strengere regler for fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet på områder som omfattes av fjernsynsdirektivet. Bestemmelsen er ikke endret, men den erstatter også tidligere artikkel 8 og artikkel 19 som gav medlemslandene adgang til å ha strengere regler enn det som fremgikk av direktivet. I fortalens punkt 44 heter det at

«... Medlemsstatene kan fritt anvende mer detaljerte eller strengere regler på fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet på de områder som samordnes ved dette direktiv, herunder bl.a. regler for gjennomføring av språkpolitiske mål og beskyttelse av offentlighetens interesser med hensyn til fjernsynets rolle som formidler av informasjon, utdanning, kultur og underholdning samt regler som ivaretar behovet for å sikre pluralisme i informasjonsindustrien og i media og for å beskytte konkurransen med henblikk på å unngå misbruk av en dominerende stilling og/eller opprettelse eller styrking av en dominerende stilling gjennom fusjon, avtaler, overtakelser eller lignende tiltak. Slike regler må være forenlige med fellesskapsretten.».

Norge kan dermed ha strengere nasjonale regler, men disse må for øvrig være i samsvar med EØS-avtalens bestemmelser.

Det er foretatt en mindre endring i den engelske utgaven av direktivet ved at uttrykket «... *Member States shall remain free to require television broadcasters under their jurisdiction to lay down more detailed or stricter rules ...*» er erstattet med «*to comply with more detailed or stricter rules ...*», jf artikkel 3 nr. 1. Endringen anses å være av rent språklig karakter og innebærer ingen realitetsendring.

Medlemsstatene skal følge direktivet - Artikkel 3 nr. 2

Artikkel 3 nr. 2 pålegger som tidligere medlemsstatene å sikre at fjernsynsselskapene følger bestemmelsene i direktivet. En mindre endring er imidlertid foretatt ved at det fremgår at myndighetene skal påse at fjernsynsselskapene rent faktisk etterkommer direktivets bestemmelser.

Berørte tredjemenn skal kunne henvende seg til myndighetene - Artikkel 3 nr. 3

Et nytt punkt 3 i bestemmelsen pålegger medlemslandene å treffe tiltak slik at direkte berørte tredjemenn, herunder statsborgere i andre medlemsland, skal kunne henvende seg til myndighetene for å få et fjernsynsselskap til å følge direktivets bestemmelser.

2.4 Sendinger fra viktige begivenheter

2.4.1 Bakgrunn for artikkel 3a

Bakgrunnen for artikkel 3a er å forhindre at rettighetene til viktige begivenheter blir kjøpt opp og sendt av kringkastere (fjernsynskanaler) som en stor andel av befolkningen ikke har tilgang til. Endringsdirektivet gir mulighet for å sikre at rettigheter ervervet av noen i et annet EØS-land skal tilbys kringkastere som er tilgjengelige for en vesentlig del av Norges befolkning. Som eksempel på viktige begivenheter som kan omfattes av reguleringen nevner direktivets fortale EM og VM i fotball samt de Olympiske Leker.

2.4.2 Frivillig regulering av viktige begivenheter - Artikkel 3a nr. 1 og nr. 2

Bestemmelsen gir en medlemsstat anledning til å treffe tiltak for å sikre at dens egne kringkastere ikke utnytter ervervede fjernsynsrettigheter til «begivenheter som anses å være av en vesentlig samfunnsmessig betydning» på en slik måte at en «betydelig del av seerne» ikke får se begivenheten direkte eller i opptak i «vederlagsfritt fjernsyn».

Medlemsstaten skal i tilfelle utarbeide *en liste* over de aktuelle begivenhetene. Listen kan omfatte både nasjonale og ikke-nasjonale begivenheter som anses å ha «vesentlig samfunnsmessig betydning» i vedkommende stat. Listen må videre være klar, presis og oversiktlig. Det må også fremgå om en aktuell begivenhet skal sendes helt eller delvis direkte, eller der «det i offentlighetens interesse av objektive grunner er nødvendig eller hensiktsmessig» helt eller delvis i opptak. Dette er først og fremst av hensyn til forutberegneligheten for rettighetshavere og kringkastere som blir berørt av reguleringen.

Hvis medlemsstaten velger å utarbeide en liste, eller å treffe andre tiltak etter artikkel 3a nr. 1, følger det av artikkel 3a nr. 2 at Kommisjonen skal underrettes (for Norge blir det eventuelt EFTAs overvåkningsorgan som skal underrettes.) Kommisjonen skal kontrollere at tiltakene er i samsvar med fellesskapsretten, underrette medlemslandene og skal også innhente uttalelse fra Kontaktkomiteen som består av representanter fra medlemslandene og EFTA/EØS-landene. De tiltakene som godkjennes skal deretter publiseres i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

2.4.3 Obligatorisk regulering av viktige begivenheter - Artikkel 3a nr. 3

Utforming av en liste over viktige begivenheter etter artikkel 3a nr. 1 er en frivillig ordning som medlemsstatene fritt kan velge om de vil benytte seg av. I artikkel 3a nr. 3 stilles det derimot opp en obligatorisk regel som medlemsstatene er forpliktet til å gjennomføre i intern rett. Medlemsstatene må sikre at egne kringkastere (dvs fjernsynsselskap under medlemsstatens jurisdiksjon, jf artikkel 2) ikke utnytter eneretter på en slik måte at en «betydelig del av seerne» i en annen medlemsstat ikke får se begivenheter som denne andre medlemsstaten har satt på en liste som er utformet og godkjent i samsvar med nr. 1 og nr. 2 ovenfor.

Reguleringen skal gjelde for de fjernsynsrettigheter kringkasterne har ervervet etter at direktivet ble kunngjort (31. juli 1997) og for begivenheter som finner sted etter at direktivet har trådt i kraft. Det fremgår av fortalet at formålet er å unngå spekulativt oppkjøp av fjernsynsrettigheter for å omgå reguleringen.

2.5 Tiltak for å fremme distribusjon og produksjon av fjernsynsprogrammer, mv

Mengde av europeiske verk/rapportering - Artikkel 4 og 5

Artikkel 4 og 5 inneholder regler om beregning av mengde og rapportering av europeiske verk og europeiske verk laget av uavhengige produsenter. Endringsdirektivet inneholder fortsatt en plikt for medlemsstaten til der det er mulig å påse at størstedelen av sendetiden (med unntak av tid avsatt til nyheter, sportsbegivenheter mv) avsettes til europeiske verk, samt at minst 10 prosent av sendetiden avsettes til europeiske verk laget av uavhengige produsenter. Begrepet telekjøp tilføyes i unntakskategorien som ikke skal tas med i beregningen av mengden av slike verk.

Kriterier for europeiske verk - Artikkel 6

Kriteriene for hva som skal anses for europeiske verk i forhold til artikkel 4 og 5 er endret. Muligheten til å regne med program fra europeiske tredjestater (land utenfor EØS-området) er etter artikkel 6 nr. 1 avhengig av at verk fra EU-land ikke blir diskriminert i den aktuelle tredjestaten. Etter artikkel 6 nr. 4 skal i visse tilfelle også verk som ellers ikke er europeiske, anses som europeiske verk når de er produsert innenfor rammen av bilaterale samproduksjonsavtaler.

I fortalens punkt 31 heter det:

«Med henblikk på å fremme produksjonen av europeiske verker er det av avgjørende betydning at Fellesskapet støtter uavhengige produsenter, samtidig som det tas hensyn til den enkelte medlemsstats audiovisuelle kapasitet og behovet for å beskytte de minst utbredte språkene i Unionen. Når medlemsstatene definerer begrepet «uavhengig produsent», bør de ta behørig hensyn til kriterier som eiendomsrett til produksjonsselskapet, hvor mange programmer som leveres til samme fjernsynsselskap, og innehav av sekundære rettigheter.»

Visningstider for film - Artikkel 7

Bestemmelsen er endret slik at medlemsstatene nå er forpliktet til å påse at fjernsynsselskapene under deres jurisdiksjon overholder de visningstider for film som er avtalt med rettighetshaverne. Tidligere var det et krav om at det måtte gå to år fra en film var vist på kino til den ble vist på fjernsyn, med mindre noe annet var avtalt med rettighetshaverne.

Språkpolitiske hensyn - Artikkel 8

Artikkel 8, som regulerer adgangen til å ta språkpolitiske hensyn oppheves, men bestemmelsens materielle innhold er flyttet til artikkel 3 nr. 1.

Senderinger beregnet på lokale seere - Artikkel 9

Bestemmelsen slår fast at reglene om europeiske programkvoter ikke får anvendelse på fjernsynssendinger beregnet på et lokal publikum og som ikke inngår i et riksdekkende nett. Formuleringen «beregnet på lokale seere» har erstattet formuleringen «lokale fjernsynssendinger» i den tidligere bestemmelsen.

2.6 Fjernsynsreklame, telekjøp og sponing

2.6.1 Artiklene 10-17

Telekjøp - nytt begrep i artiklene 10-13 og 15

Som følge av at direktivet innfører en egen definisjon av telekjøp i artikkel 1 f), blir begrepet telekjøp innført ved siden av reklame. I artikkel 10, 11, 12, 13 og 15 er dette den eneste endringen i forhold til gjeldende direktiv.

Reklame for og telekjøp av legemidler - Artikkel 14

Bestemmelsens første ledd forbyr som tidligere fjernsynsreklame for legemidler og medisinsk behandling som er reseptpliktig i den aktuelle medlemsstaten.

Artikkel 14 har fått et nytt andre ledd, som omhandler telekjøp av legemidler. Telekjøp av legemidler som omfattes av Rådsdirektiv 65/65/EØF samt telekjøp av medisinsk behandling er forbudt.

Telekjøp og mindreårige - Artikkel 16

I artikkel 16 er det tatt inn et nytt punkt 2 om telekjøp i forhold til mindreårige. Bestemmelsens tidligere tekst blir nr. 1 i bestemmelsen.

Bestemmelsens punkt 2 slår fast at reglene i nr. 1 om reklame og mindreårige får tilsvarende anvendelse på telekjøpssendinger. I tillegg kan ikke telekjøpsendinger påvirke mindreårige til å inngå avtaler om salg eller leie av varer og tjenester.

Sponsing - Artikkel 17

Etter tidligere artikkel 17 nr. 2 kunne ikke fysiske eller juridiske personer med hovedvirksomhet å framstille eller selge produkter eller tjenesteytelser som det var forbudt å reklamere for etter artikkel 13 og 14 sponse fjernsynsprogram. Dette innebar at foretak med hovedvirksomhet innen framstilling og salg av sigaretter og andre tobakksvarer, eller innen framstilling og salg av reseptpliktige legemidler og medisinsk behandling, ikke kunne sponse fjernsynsprogram.

Artikkel 17 er omredigert og endret. Totalforbudet mot sponsing i tidligere artikkel 17 nr. 2 gjelder nå kun foretak som har sin hovedvirksomhet innen tobakksvirksomhet. Endringsdirektivet åpner for at foretak hvis virksomhet omfatter fremstilling eller salg av legemidler og medisinsk behandling kan sponse kringkastingsprogram, jf ny artikkel 17 nr. 3. Men betingelsen er at sponsoren kun identifiseres med foretakets navn eller image, ikke ved reseptpliktige legemidler eller medisinsk behandling.

2.6.2 Prosentandel av sendetid avsatt til reklame og telekjøp - Artikkel 18

Artikkel 18 nr. 1, som fastsetter tillatt andel av sendetid avsatt til reklame og telekjøp, sonderer mellom ordinære telekjøpsinnslag og telekjøpsvinduer. Telekjøpsvinduer er ikke omfattet av artikkel 18, men er nærmere regulert i ny artikkel 18a. Det er ingen endringer i prosentandelen av tillatt reklame.

Artikkel 18 nr. 2 er endret slik at det klart framgår at andelen tillatt reklame skal beregnes per klokke­time (*clock hour*). Tidligere var formuleringen at reklameinnslagenes omfang innenfor et gitt tidsrom av en time ikke skulle overstige 20 prosent. Denne formuleringen gav rom for to tolkninger: klokke­timeprinsippet og «any given hour» prinsippet.

Artikkel 18 nr. 3 er nytt og gjør unntak fra mengdebestemmelsene for reklame for

- meldinger fra fjernsynsselskapet i forbindelse med egne programmer og tilleggsprodukter som er direkte avledet av disse programmene, og
- meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om veldedige formål.

Bestemmelsen har sammenheng med at reklamedefinisjonen er utvidet i forhold til tidligere, og at selvfremmende virksomhet nå er definert som reklame, jf ovenfor. Forhåndsklipp (programtrailere) som består av utdrag av program anses i følge fortalens punkt 39 som program og ikke som reklame.

2.6.3 Artiklene 18a-21

Telekjøpsvinduer - Artikkel 18a

Artikkel 18a er en ny bestemmelse som innfører begrepet telekjøpsvinduer. Telekjøpsvinduer må minst vare 15 minutter og ikke forekomme mer enn 8 ganger per dag. Den samlede varigheten må ikke overstige tre timer per dag.

Telekjøpskanaler - Artikkel 19

Artikkel 19 tillater rene telekjøpskanaler 24 timer i døgnet. Dersom det sendes ordinære reklameinnslag i slike kanaler må den daglige mengdebegrensningen på 15 prosent overholdes. Begrensningen per time får da ikke anvendelse.

Selvfremmende virksomhet - Artikkel 19a

Artikkel 19a åpner for kanaler som utelukkende er viet selvfremmende virksomhet. I slike kanaler er det også tillatt å sende ordinære reklameinnslag. Det er imidlertid et krav at kringkasterne i så fall følger time- og døgnbegrensningene.

Artikkel 20

I artikkel 20 er den eneste endringen en henvisning til artikkel 18a om mengderegulering av telekjøpsvinduer.

Opphevelse av artikkel 21

Bestemmelsen oppheves, men dens innhold er med mindre endringer inntatt i artikkel 3 nr. 2. Det vises til omtalen av denne bestemmelsen.

2.7 Beskyttelse av mindreårige mv

2.7.1 Artikkel 22

Direktivets nye artikkel 22 omhandler flere bestemmelser om beskyttelse av mindreårige. Bestemmelsen inneholder det opprinnelige direktivets artikkel 22 nr. 1 og innfører et nytt nr. 3. Artikkel 22 nr. 1 i det opprinnelige direktivet er ved endringsdirektivet delt opp i to nummer.

I nr. 1 pålegges medlemsstatene å treffe passende tiltak for å sikre at fjernsynsselskap underlagt deres myndighet ikke sender program som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling, herunder program som inneholder pornografi eller umotivert vold.

I nr. 2 pålegges medlemsstatene å sette i verk tilsvarende tiltak ved andre sendinger enn de som faller inn under punkt 1 dersom de kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling og det ved valg av sendetid eller andre tekniske tiltak ikke sørges for at mindreårige som befinner seg i sendeområdet er beskyttet mot å se og høre slike sendinger.

Et nytt nr. 3 i artikkel 22 retter seg mot program som faller inn under nr. 2. Denne typen program skal ved kringkasting i ukodet form introduseres ved akustisk advarsel eller merkes med et visuelt symbol under hele sendingen.

2.7.2 Artikkel 22a og 22b

Artikkel 22a - Forbud mot diskriminerende innslag

Ny artikkel 22a erstatter tidligere artikkel 22 andre ledd i fjernsynsdirektivet. Den pålegger medlemsstatene å påse at sendingene ikke inneholder elementer som sporer til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet.

Artikkel 22b - Undersøkelse

Ny artikkel 22b er rettet til Kommisjonen. Den fastslår i punkt 1 at Kommisjonen i den rapport som er nevnt i artikkel 26 særlig skal legge vekt på anvendelsen av direktivets kapittel V om beskyttelse av mindreårige og offentlig orden.

Videre fastsetter artikkel 22b i punkt 2 at Kommisjonen i samarbeid med vedkommende myndigheter i medlemsstatene skal foreta en undersøkelse av mulige fordeler og ulemper ved tiltak som tar sikte på å lette foreldres eller andre foresattes kontroll med hensyn til hvilke program mindreårige kan se. I undersøkelsen skal det særlig vurderes om det er ønskelig

- å kreve at nye tv-apparater utstyres med en teknisk innretning som gjør det mulig for foreldre eller andre foresatte å sile ut visse programmer,
- å innføre et passende klassifikasjonssystem,
- å fremme en familievennlig fjernsynspolitik og andre pedagogiske og bevisstgjørende tiltak,
- å ta i betraktning erfaringene som er gjort på dette området i og utenfor Europa, samt synspunkter fra de berørte parter, f.eks. fjernsynsselskaper, produsenter, pedagoger, medie-eksperter og relevante organisasjoner.

Bakgrunnen for denne undersøkelsen, er at Europaparlamentet under arbeidet med revisjonen av direktivet bl.a. hadde foreslått at direktivet skulle inneholde regler om at program som kunne være skadelige for mindreårige skulle kodes og at alle TV-mottakere som markedsføres i EU-landene skulle være utstyrt slik at visse program kunne «filtreres» bort ved en såkalt «voldsbrikke» (v-chip).

Undersøkelsen er nå foretatt, og Kommisjonen vil vurdere forslag til regler på bakgrunn av denne undersøkelsen innen den frist som er angitt i artikkel 26, dvs innen 31. desember 2000.

Under arbeidet med revisjonen av direktivet foreslo Sverige at det skulle innføres et forbud mot reklame særskilt rettet mot barn. Det svenske forslaget ble støttet i en uttalelse fra EFTA/EØS-landene, men fikk ikke tilstrekkelig tilslutning fra andre EU-land.

2.8 Rett til beriktigelse - Artikkel 23

Rett til beriktigelse innebærer at en fornærmet i et fjernsynsprogram skal ha rett til å imøtegå anførsler av faktisk art. Det opprinnelige direktivet (89/552/EØF), som direktiv 97/36/EF endrer, påla medlemsstatene å regulere retten til beriktigelse eller tilsvarende tiltak ved krenkende påstander i fjernsynsprogram.

Endringene i artikkel 23 nr. 1 pålegger medlemsstatene å sørge for at den faktiske utøvelsen av retten til beriktigelsen eller til tilsvarende tiltak ikke hindres av urimelige vilkår. Gjennomføringen av beriktigelsen eller det tilsvarende tiltak skal skje innen rimelig tid etter dokumentert anmodning og på en måte som er hensiktsmessig ut fra sendingen som anmodningen gjelder.

2.9 Kontaktkomiteé - Artikkel 23a

Direktiv 89/552/EØF etablerte en Ad hoc ekspertkomité for fjernsynsdirektivet. Denne erstattes ved endringsdirektiv 97/36/EF av en Kontaktkomiteé under ledelse av Kommisjonen. Komiteen skal for øvrig bestå av representanter for fagmyndighetene i de enkelte medlemsstatene. Kontaktkomiteens oppgaver fremgår av direktivets artikkel 23a nr. 2 og er bl.a. å

- bidra til en effektiv gjennomføring av direktivet ved regelmessige samråd om konkrete problemer, særlig om anvendelsen av jurisdiksjonsbestemmelsene i artikkel 2,
- avgi uttalelser på eget initiativ eller på anmodning av Kommisjonen om medlemsstatenes anvendelse av bestemmelsene i direktivet, og
- lette utvekslingen av informasjon mellom medlemsstatene og Kommisjonen om blant annet utviklingen i lovgivningen på fjernsynsområdet.

Kontaktkomiteen vil bl.a. ha viktige oppgaver i forbindelse med gjennomgangen av de nasjonale reguleringer av viktige begivenheter, jf artikkel 3a. Ved innlemmelsen av endringsdirektivet i EØS-avtalen, jf EØS-komiteens beslutning nr. 82/1999 av 25. juni 1999, ble protokoll 37 utvidet til å omfatte Kontaktkomiteen som er opprettet i mehold av endringsdirektivets artikkel 23a. EFTA/EØS-landene er dermed sikret deltakelse i komiteen.

2.10 Delokalisering

EF-domstolen har ved flere anledninger slått fast at fellesskapsretten ikke er til hinder for at en medlemsstat under visse forutsetninger kan treffe tiltak overfor selskap som etablerer seg i en annen medlemsstat og retter sin virksomhet mot førstnevnte medlemsstat, jf bl.a. dommene i sak 33/74 (Van Binsbergen) og i sak 23/93 (TV 10). Dette såkalte delokaliseringsprinsippet, også kalt Van Binsbergen-doktrinen, var ikke nedfelt i det opprinnelige direktivet. Prinsippet er nå gjengitt i endringsdirektivets forale punkt 14:

«I samsvar med Domstolens faste rettspraksis beholder en medlemsstat retten til å treffe tiltak overfor et fjernsynsselskap som er etablert i en annen medlemsstat, men som retter hele eller størstedelen av sin virksomhet mot førstnevnte medlemsstats territorium, dersom etableringen har funnet sted med sikte på å unndra seg reglene som ville få anvendelse på selskapet dersom det var etablert på førstnevnte medlemsstats territorium.»

3 Høringen

Departementet sendte i august 1998 forslag til endring av kringkastingsloven på høring til berørte instanser.

Departementet har mottatt 31 høringsuttalelser. I tillegg til åtte berørte departement har følgende instanser avgitt uttalelse:

Statens medieforvaltning
Allmennkringkastingsrådet
Konkurransetilsynet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Post- og teletilsynet
Datatilsynet
Norsk rikskringkasting A/S
TV 2 A/S
Canal Digital
Telenor A/S
Norsk Presseforbund
Norges Idrettsforbund
Norges Fotballforbund
Landsorganisasjonen i Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Rød Valgallianse
Kristelig Kringkastingslag
Forum for Offentlig Informasjon
Næringslivets Hovedorganisasjon
Kommunenenes Sentralforbund
Høgskulen i Volda
Kringkastingsringen.

Generelt

I høringsrunden stiller *Forbrukerombudet* seg positiv til departementets forslag om å opprettholde strengere eller mer detaljerte regler enn direktivet for alle former for fjernsynssalg og på området barn/unge. *Kristelig kringkastingslag*, *Kringkastingsringen* og *Allmennkringkastingsrådet* viser også til art 3 nr. 1 og mener det er positivt at direktivet gir anledning til å ha særregler, bl.a. for å opprettholde språkpolitiske målsettinger.

TV 2, *Canal Digital*, *Norsk Presseforbund* mfl er kritiske til departementets forslag om særnorske begrensninger som etter deres oppfatning vil svekke norske kringkastere i forhold til utenlandske konkurrenter.

*TV 2*uttaler at:

«Norsk fjernsynsproduksjon bør på grunn av det lille seerpotensialet (3.2 mill «kommersielle seere») være et nasjonalt anliggende. Dette skulle tilsi at de norske styresmakter arbeidet for å legge forholdene til rette heller enn å innskrenke mulighetene for de selvfinansierende kringkastings- og produksjonsselskapene. (...) *TV 2* beklager at depar-

tementet beholder de særnorske stramme reguleringer samtidig som de innstramminger som følger av direktivet innføres. I internasjonal sammenheng svekker man således de konkurranseutsatte norske kringkasternes stilling. (...) Etter vårt syn gavner de internasjonale reguleringene i særlig grad store europeiske kringkastere og produksjonssystemer som opererer i store språkområder. De særnorske reguleringene bidrar til å forsterke dette trekket. Virkningene forsterkes formodentlig ytterligere i forhold til de hardt pressede lokalkonseksjonærenes virksomhet.»

Viktige begivenheter

Departementet foreslo i høringsnotatet at det bør utformes en norsk liste over viktige begivenheter som en betydelig del av seerne skal få tilgang til på vederlagsfritt fjernsyn.

Norsk rikskringkasting (NRK), Norsk Presseforbund, TV 2, Høgskulen i Volda, Forbrukerrådet og Allmennkringkastingsrådene positive til den foreslåtte regulering på området.

Norsk rikskringkasting uttaler at:

«Det er NRKs vurdering at forslaget som sikrer landsdekkende fjernsynskanaler retten til å sende viktige begivenheter, på en positiv måte vil bidra til å styrke situasjonen for allmennkringkasterne. Etter NRKs syn innebærer forslaget en rimelig avveining mellom hensynet til idrettsorganisasjonenes frie rettighetsforvaltning og allmenne samfunnsinteresser.»

Norges Fotballforbund og Norges Idrettsforbund (NIF) mener at departementet overser de negative konsekvensene forslaget vil ha for idretten og anmoder departementet sterkt om å revurdere forslagene. *NIF* påpeker at det er de viktige sportsarrangementene som særlig bidrar til å øke norsk idretts inntekter, og uttaler:

«Realiteten er at når rettighetshavernes bruksrett lovreguleres, innebærer det at verdien av bruksretten reduseres. Det betyr igjen at den prisen idrettsorganisasjonene som selgere kan oppnå, blir redusert.»

Canal Digital påpeker at bestemmelsen er uklar og at den praktiske gjennomføringen av reguleringen vil påvirke prisingen av slike arrangement.

Statens medieforvaltning (SMF) slutter seg til forslaget om at Konkurransetilsynet behandler eventuelle konflikter om prisfastsettelse. SMF påpeker at det også kan bli behov for et organ som behandler tvister omkring tilbyderplikten og at SMF er det organ som mest naturlig kan håndtere slike konflikter.

Varighet av reklame og telekjøpsinnslag

Departementet foreslo i høringsnotatet å opprettholde en strengere norsk regulering, «any given hour»-prinsippet, selv om direktivet benytter klokke-tidmeprinsippet i vurdering av varigheten av reklameinnslag.

I sine høringssvar påpeker *TV 2* og *Canal Digital* at når klokke-tidmeprinsippet aksepteres i direktivet, kan det ikke anses å foreligge sterke grunner for å opprettholde den strenge regulering som «any given hour»-prinsippet inne-

bærer. *Statens medieforvaltning* mener at «any given hour»-prinsippet bør opprettholdes av hensyn til seerne.

Beskyttelse av mindreårige

Departementet la i høringsnotatet til grunn at straffelovens regulering er i tråd med direktivets bestemmelser om tiltak mot sending av visse typer program som kan være alvorlig skadelig for mindreårige. Det ble foreslått krav om varslings m.v. av ukodete program som kan være skadelige for mindreårige.

Under høringen hadde både *NRK* og *Norsk Presseforbund* innvendinger mot de foreslåtte reglene om merking av programmer. NRK peker på at vurderingen må bli skjønnsmessig, og at det kan være vanskelig å vurdere ulike genre mot hverandre, kunstnerisk innhold og intensjon, og hva som er akseptabel sendetid. *TV 2* og *Canal Digital* har også innvendinger mot forslaget.

Barne- og familiedepartementet og *Statens medieforvaltning* stiller seg positive til at det innføres egne bestemmelser om sendinger som kan være skadelige for barn og unge. *Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund* mener at alle program som kan være skadelig for barn og unge skal merkes med et visuelt symbol i tillegg til muntlig advarsel ved innannonsering.

4 Departementets vurderinger og forslag

4.1 Innledning

Det opprinnelige fjernsynsdirektivet, Rådsdirektiv 89/552/EØF, er gjennomført i norsk rett gjennom lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting, forskrift av 28. februar 1997 nr. 153 om kringkasting og diverse bestemmelser i annet regelverk; bl.a. straffeloven § 211 (pornografi) og § 382 (voldelige innslag). Departementet viser til Ot.prp. nr. 78 for 1991-92 og Innst.O. nr. 7 for 1992-93. Forholdet mellom direktivet og Europarådets fjernsynskonvensjon er omtalt i St.prp. nr. 61 for 1992-93, jf Innst. S. nr. 189 for 1992-93.

I det følgende vurderer departementet nærmere hvilke lovendringer som må gjennomføres som følge av endringsdirektivet. I en viss utstrekning omtales også endringer som vil bli foreslått i kringkastingsforskriften.

Rekkefølgen følger strukturen i direktivet.

4.2 Definisjoner

4.2.1 Definisjon av kringkaster - Artikkel 1b)

Betegnelsen kringkaster (broadcaster) har tidligere ikke vært definert i direktivet, mens kringkastingsloven har benyttet begrepet «kringkastingsselskap».

Artikkel 1 bokstav b definerer «kringkaster» (jernsynsselskap) som

«fysisk eller juridisk person som har redaksjonelt ansvar for sammensetningen av tilbudet av fjernsynsprogrammer i henhold til bokstav a), og som sender dem eller lar en tredjemann sende dem».

Departementet foreslår at kringkastingslovens § 1-1 tredje ledd får en ordlyd som tilsvarende definisjonen i direktivet. Betegnelsen «kringkastingsselskap» blir da erstattet med ordet «kringkaster». Dette vil medføre enkelte rent tekniske endringer i loven, jf lovutkastet.

Endringsdirektivets nye definisjon må sees i sammenheng med direktivets endrede jurisdiksjonsbestemmelser, som er en presisering av når en kringkaster anses for å være under en medlemsstats jurisdiksjon.

I tilfeller der flere selskap er involvert, vil kringkasteren være den som har det redaksjonelle ansvaret for sammensetningen av tilbudet av fjernsynsprogram uansett om selskapet selv sender programmet eller lar noen andre gjøre det.

Norsk rikskringkasting uttaler i høringsrunden:

«Etter NRKs syn reiser definisjonen av fjernsynsselskap spørsmål om bestemmelsen også vil kunne omfatte såkalte EPG-selskaper (EPG = elektronisk program guide). Vi sikter da til selskaper som har som virksomhet å utvikle og drive elektroniske kataloger over selvstendige kringkastingsselskaper og deres programmer, men som ikke selv produserer og har redaksjonelt ansvar for programstoff. Etter NRKs syn bør ikke slike selskaper være omfattet av definisjonen.»

Etter departementets oppfatning kan slike selskaper normalt ikke anses å være «kringkaster» etter definisjonen. Departementet viser for øvrig til at den tekniske utviklingen på kringkastingssiden på sikt vil gjøre det nødvendig med en grundig gjennomgang av regelverket for å ta høyde for digitalisering og konvergens. Departementet vil komme tilbake til dette senere.

4.2.2 Reklamedefinisjonen

Generelt

Dagens kringkastingslov § 1-1 fjerde ledd har vært antatt å utgjøre norsk gjennomføring av det opprinnelige direktivets reklamedefinisjon. Den eneste endringen i reklamedefinisjonen i endringsdirektivet er utvidelsen av begrepet til å omfatte «selvfremmende virksomhet», jf neste punkt.

Departementet understreker at reklamedefinisjonen i kringkastingsloven må tolkes i lys av direktivets reklamedefinisjon. Reklamedefinisjonen i kringkastingsloven er noe videre enn hva som følger av direktivet. Norge har som nevnt anledning til å ha strengere regler overfor norske kringkasterne, jf direktivets endrede artikkel 3 nr. 1. Reklamedefinisjonen er for øvrig nylig endret til å omfatte markedsføring av en «sak eller idé», jf Stortingets behandling av Ot. prp nr. 58 (1998-99) Om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting m.m. (Reklame for livssyn og politiske budskap i kringkasting) og Innst. O. nr. 82 (1998-99). Endringen ble iverksatt fra 1. juli 1999.

Hva som inngår i reklamedefinisjonen er av betydning bl.a. i forhold til kringkastingsloven § 3-1 som regulerer at reklameinnslag ikke skal overstige 15 prosent av kringkasterens daglige sendetid. Kringkastingsloven § 3-2 fastsetter at reklameinnslagene i fjernsyn hovedsakelig skal sendes i blokker mellom programmene, og skal atskilles fra øvrige programmer ved et lyd- og bilde-signal. Etter kringkastingsforskriften § 3-1 skal reklameinnslag ikke utgjøre mer enn 20 prosent av sendingen per time, og det skal ikke sendes reklameinnslag utenom reklameblokkene.

Selvfremmende virksomhet - Artikkel 1c)

Endringsdirektivet utvider reklamedefinisjonen ved å inkludere «selvfremmende virksomhet». Dette begrepet må i lys av fortalet tolkes til å omfatte kringkasternes egen selvfremmende virksomhet. Det understrekes i fortalet punkt 39 at

«Det er nødvendig å presisere at selvfremmende virksomhet er en særskilt form for reklame som fjernsynsselskapet bruker til å fremme sine egne produkter, tjenester, programmer eller kanaler. Særlig forhåndsklipp («trailers») som består av utdrag av programmer, bør behandles som programmer. Ettersom selvfremmende virksomhet er et nytt og relativt ukjent fenomen, kan det ved framtidige endringer av dette direktiv i særlig grad bli behov for å revidere bestemmelsene om denne virksomheten.»

I kringkastingsloven § 1-1 fjerde ledd er reklame definert som «enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring». Denne ordlyden er kun til en viss grad dekkende for hvordan begrepet «selvfremmende virksomhet» blir omtalt i fortalet. Det er

heller ikke krav om vederlag for at noe skal være «selvfremmende virksomhet» etter direktivet. Departementet er derfor kommet til at kringkastingsloven må endres på dette punkt som følge av endringsdirektivet, slik at selvfremmende virksomhet omfattes.

I høringsrunden var enkelte kringkastere skeptiske til utvidelsen av reklamedefinisjonen. TV 2 uttalte bl.a.:

«Den foreslåtte utvidelsen av reklamedefinisjonen vil sterkt påvirke TV 2s mulighet til å gi meddelelser om egne redaksjonelle produkter utenfor reklametidsbegrensningene. Det fremstår som noe av et problem å skille slike meddelelser fra «programtrailere». Begrepet «selvfremmende virksomhet» er snevert tolket en norm norske kringkastere ikke kan leve med. Selv om den gis et videre innhold er den ikke noen retts teknisk god eller praktikabel norm. Vi advarer således mot en slik innskrenking i kringkasternes mulighet til å orientere om egen virksomhet.»

Departementet vil bemerke at Norge er forpliktet til å gjennomføre endringsdirektivet og dermed utvide reklamedefinisjonen i kringkastingsloven til å omfatte «selvfremmende virksomhet».

Videre viser departementet til at rene programtrailere som er faktiske utdrag av kommende program ikke vil være å anse som reklame. Dette gjelder uansett om en kringkaster har flere kanaler og det sendes programtrailere for eksempel for NRKTO i NRK1. Grensen mellom programtrailere - som er program - og selvfremmende virksomhet - som er reklame - vil ikke alltid være enkel å trekke. Departementet viser til at programtrailere er holdt utenfor reklamedefinisjonen i direktivet fordi slike innslag må betraktes som informasjon til seerne. Et utgangspunkt i vurderingen vil derfor være om innslaget gir seerne reell informasjon om det faktiske innholdet i kringkasterens programtilbud. Ut over dette ønsker departementet ikke å regulere den redaksjonelle utformingen av programtrailerne, og vil legge til grunn en vid fortolkning av begrepet.

Departementet legger videre til grunn at direktivet ikke utelukker at også annen informasjon til seerne om kringkasterens redaksjonelle tilbud kan holdes utenfor reklamedefinisjonen. *Statens medieforvaltning* påpeker i sin høringsuttalelse at det ikke er rimelig at f.eks. innslag som viser til kringkasterens nettsider eller orienterer om kanalens tekst-tv-tilbud regnes som reklame. Departementet slutter seg til dette, så fremt disse innslag er i en nøktern form. Videre vil oppfordringer til publikum om å tipse kringkasterens nyhetsredaksjon etter departementets oppfatning ikke naturlig gå inn under begrepet «selvfremmende virksomhet» slik det er formulert i direktivets fortale. Det samme gjelder informasjon om andre redaksjonelle produkter i nær tilknytning til det seeren ser på i øyeblikket, som for eksempel opplysninger i et aktualitetsprogram om hva som er hovedoppslagene i en påfølgende nyhetssending, eller opplysninger i et sportsprogram om sportsbegivenheter i nær fremtid.

Andre innslag er det mer naturlig å behandle som ordinær reklame i form av selvfremmende virksomhet av egne produkter. Dette gjelder først og fremst innslag om salg av produkter i tilknytning til programmene, f.eks. videokassetter av kanalens egenproduserte eller innkjøpte program, eller musikk til en fjernsynsserie. Innslag som fremmer salg av kringkasterens egen-

produserte kurshefte o.l. til språkprogram vil også falle inn under reklamedefinisjonen.

Særlig om selvfremmende virksomhet og radio

Direktivet omfatter kun fjernsynssendinger, mens de fleste bestemmelser i kringkastingsloven omfatter både radio og fjernsyn. Departementet er av den oppfatning at det ikke er hensiktsmessig at selvfremmende virksomhet skal inngå i reklamedefinisjonen for så vidt gjelder radio.

Særlig om NRK og selvfremmende virksomhet

Etter kringkastingsloven § 6-4 kan NRK ikke finansieres av reklamesendinger. Dette må tolkes slik at NRK ikke kan sende noe som går inn under definisjonen av reklame, med mindre det er særlig hjemmel for unntak. I Ot.prp. nr. 55 for 1998-99 er dette foreslått endret, slik at NRKs virksomhet fortsatt ikke skal kunne finansieres med reklame i allmennkanalene NRK1, NRKTO, P1, P2 og Petre. Det er foreslått at tekstfjernsyn ikke skal omfattes av forbudet.

Norsk rikskringkasting bemerket følgende til forslaget i høringsrunden:

«Etter NRKs vurdering etterlater ordlyden usikkerhet om hva som omfattes av den foreslåtte bestemmelsen. Forslaget kan oppfattes slik at NRK, som reklamefritt selskap, f.eks. vil være avskåret fra å gjøre oppmerksom på lærebøker innenfor undervisningsområdet. Dersom et slikt hinder skulle oppstå i forbindelse bl.a. med språkprogram, ville dette være svært uheldig. Et reklamefinansiert selskap vil på sin side kunne vise slike læremidler, men visningen eller omtalen skal ikke inngå i den maksimale sendetid pr dag eller pr time som kan avsettes til reklame og telekjøp.

NRK finner det sterkt beklagelig dersom selskapet for ettertiden ikke skal kunne tilby pedagogiske hjelpemidler, lærebøker og annet, som ikke hovedsakelig har et kommersielt preg eller formål. Dette vil bl.a. kunne hindre hensiktsmessig utforming av undervisningsprogrammer o.l.»

Departementet vil presisere at NRK i f.eks. undervisningsprogram kan vise til aktuelle lærebøker og kurshefter på området, samt produkter utformet for å gi seerne fullt utbytte av programmene, såfremt slik omtale er i form av ren informasjon til seerne og ikke strider mot øvrige bestemmelser om reklame og sponning i kringkastingsregelverket.

NRK kan derimot ikke vise til lærebøker, undervisningsmaterieell o.a. mellom program når dette kan anses som selvfremmende virksomhet for NRK etter direktivet og kringkastingsloven. NRK kan heller ikke ha egne innslag som fremmer salg av lærebøker eller andre produkter som indirekte eller direkte øker inntektene til NRK AS eller deres samarbeidspartnere. Dette vil i tilfelle være i strid med kringkastingsloven § 6-4.

4.2.3 Telekjøp - Artikkel 1f)

Departementet har vurdert om det er nødvendig med en egen definisjon av begrepet telekjøp i kringkastingsloven. Gjeldende rett skiller ikke mellom ordinær reklame og telekjøp, som anses som et reklameinnslag, jf kringkastingsforskriften § 3-1. Telekjøp kan i noen tilfeller være en kombinasjon av pro-

gram og reklame. I Sverige har man funnet det hensiktsmessig å innføre begrepet «forsäljningsprogram» i radio- og TV lagen.

I høringsrunden var enkelte instanser kritiske til at det ikke ble foreslått en egen definisjon av telekjøp i kringkastingsloven.

NRKuttalte bl.a.:

«Departementet legger i høringsnotatet opp til en likebehandling av reklame og telekjøp. NRK mener at det i lys av den endrede mediesituasjonen kan være grunn til å vurdere om det norske regelverket likevel bør ha en særskilt definisjon for telekjøp. For alle kringkastingsselskap vil det i fremtiden bli mer og mer aktuelt å engasjere seg i andre former for forretningsdrift, avledet av basisvirksomheten. Dersom man opprettholder de norske særreglene som ikke skiller mellom reklame og telekjøp, vil dette kunne medføre at utenlandske selskaper erverver en dominerende posisjon i det norske markedet uten at norske selskaper får anledning til å delta på like vilkår. En slik konkurransevridning i et voksende marked vil etter NRKs syn være uheldig.»

Departementet vil bemerke at slik telekjøp er definert i endringsdirektivet vil det omfattes av gjeldende kringkastingslovs definisjon av reklame, dvs «enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring», jf kringkastingsloven § 1-1 fjerde ledd.

Alle former for telekjøp vil da falle under reglene for bl.a. tillatt mengde reklame i kringkastingsloven, jf § 3-1. Dette er en strengere regulering av telekjøp enn hva som følger av endringsdirektivet, der f.eks. såkalte telekjøpsvinduer ikke følger mengdereguleringene for reklame, jf ny artikkel 18 nr. 1. Artikkel 3 nr. 1 i direktivet gir imidlertid medlemsstatene adgang til å fastsette strengere regulering enn direktivet overfor fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet.

Ettersom departementet foreslår å opprettholde nåværende restriksjoner på telekjøp i kringkastingssendinger med norsk konsesjon, er det ikke behov for noen særskilt definisjon av telekjøp. Departementet vil imidlertid følge utviklingen på området og vurdere behovet for eventuelle endringer.

4.3 Alminnelige bestemmelser - jurisdiksjon m.v.

Jurisdiksjonsbestemmelsene

Ved endringene i artikkel 2 er det fastsatt en rekke nærmere kriterier som gjør det mulig å kunne fastslå at et fjernsynsselskap er underlagt kun én medlemsstats myndighet.

De nye kriteriene for når en kringkaster skal kunne anses å være etablert i en medlemsstat og dermed være under medlemsstatens jurisdiksjon kan etter departementets oppfatning best gjennomføres ved endringer i kringkastingsforskriften.

Departementet mener imidlertid at hjemmelen for jurisdiksjonsbestemmelsene i kringkastingsloven bør gis en klarere utforming, og foreslår derfor et nytt punktum i kringkastingsloven § 2-1.

Prosedyrer for adgang til å stanse videresending - Artikkel 2a

Departementet anser at det ikke er nødvendig å gjennomføre fristbestemmelsen i artikkel 2a i norsk regelverk.

Direktivet er et minimumsdirektiv - Artikkel 3 nr. 1

Departementet viser til at direktivet fortsatt skal være et minimumsdirektiv, og at Norge kan ha nærmere eller strengere regler overfor kringkastere under norsk jurisdiksjon. Departementet vil derfor på enkelte punkter opprettholde en strengere regulering i kringkastingsloven enn det som følger av direktivet. Det vil videre i forskrift bli gitt mer detaljerte regler på enkelte punkter.

Medlemsstatene skal følge direktivet - Artikkel 3 nr. 2

Endringen om at myndighetene skal påse at kringkastere rent faktisk etterkommer direktivets krav medfører etter departementets oppfatning ikke behov for endringer i norsk rett.

Berørte tredjemenn skal kunne henvende seg til myndighetene - Artikkel 3 nr. 3

Ny artikkel 3 nr. 3 må ses i sammenheng med samme artikkel nr. 2. Punkt nr. 2 krever at medlemsstatene med høvelige midler innen rammen av sin lovgivning skal påse at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet faktisk etterkommer bestemmelsene i direktivet. Nr. 3 innebærer en nærmere regulering av slike tiltak. Direkte berørte tredjemenn, også borgere i andre medlemsstater, skal gis rett til å kunne henvende seg til vedkommende rettsmyndighet eller andre myndigheter for at bestemmelsene faktisk skal bli overholdt i samsvar med gjeldende nasjonale bestemmelser.

Kringkastingsregelverket har ingen bestemmelse i dag som gir direkte berørte tredje parter rett til å henvende seg til myndighetene. I praksis fungerer det imidlertid slik at de aktuelle myndigheter (f.eks. Forbrukerombudet og Statens medieforvaltning) behandler klager m.v. over brudd på reklame- og sponsoregelverket også fra enkeltpersoner.

Departementet mener det er nødvendig å endre kringkastingsloven for å gjennomføre endringsdirektivets artikkel 3 nr. 3.

Departementet foreslår at det tas inn en bestemmelse i kringkastingslovens kapittel 2 som gir enhver direkte berørt fysisk eller juridisk person som er statsborger eller etablert i EØS-landene mulighet til å henvende seg til relevant norsk myndighet vedrørende brudd på den delen av kringkastingsregelverket som gjennomfører direktivet. Henvendelsen skal rettes til den myndighet som har tilsyn og kontroll med at norske kringkastere overholder bestemmelsene i kringkastingslovgivningen. Departementet foreslår at eventuell nærmere gjennomføring av bestemmelsen foretas i forskrift.

4.4 Sendinger fra viktige begivenheter

4.4.1 Innledning

Det har vært en økende tendens til at fjernsynsrettighetene til idrettsarrangement har blitt kjøpt opp av såkalte betalingskanaler. Dette har bidratt til en

kraftig prisstigning på fjernsynsrettigheter til idrettsarrangement. Denne utviklingen kan forventes å fortsette blant annet på grunn av utvikling av nye former for betalingsfjernsyn som kan øke inntektene fra slike sendinger.

Utviklingen innen salg av overføringsrettigheter kan medføre at allmenn-kringkasterne taper i konkurransen om overføring av viktige begivenheter. Dette vil innebære at det bare vil være de som har tilgang til og abonnerer på betalingsfjernsyn som vil kunne se begivenhetene på fjernsyn, og at en stor del av befolkningen ikke får anledning til å se begivenhetene på vederlagsfritt fjernsyn. En slik utvikling vil klart være uheldig for seerne.

Endringsdirektivet gir Norge en mulighet til å sikre at fjernsynsselskaper i andre land som er bundet av EØS-avtalen ikke utnytter eneretter til å overføre viktige begivenheter på en slik måte at en vesentlig del av befolkningen i Norge ikke kan se begivenhetene på vederlagsfritt fjernsyn. Som det fremgår av punkt 2.4, kan EØS-landene sette opp en liste over viktige arrangementer. Endringsdirektivet pålegger imidlertid ikke Norge å sette opp en slik liste. Norge er derimot forpliktet til å sørge for at norske kringkastere respekterer andre lands lister, jf nedenfor.

I høringsnotatet om gjennomføringen av det nye fjernsynsdirektivet foreslo departementet en hjemmel i kringkastingsloven til i forskrift å fastsette regler for kringkasternes utnyttelse av enerettigheter til overføring av viktige begivenheter. Departementet foreslo også at det bør fastsettes en liste over begivenheter som ønskes sendt på vederlagsfritt fjernsyn som dekker en betydelig del av befolkningen.

De fleste høringsinstansene, herunder *NRK*, *TV 2*, *Norsk Presseforbund* og *Forbrukerrådet* positive til en slik regulering, mens blant andre *Norges Idrettsforbund* og *Norges Fotballforbund* er negative. Mange av høringsinstansene stiller dessuten spørsmål om den praktiske gjennomføringen og den faktiske betydningen av bestemmelsen.

Departementet kommer nærmere tilbake til høringsinstansenes syn nedenfor.

4.4.2 Andre lands lister over viktige begivenheter

Danmark var det første EU-land som la frem en liste over viktige begivenheter. Danmark har ført opp følgende begivenheter på sin liste:

- OL, sommer- og vinterlekene i sin helhet
- VM og EM i fotball for menn; alle kamper (også kvalifiseringskamper) med dansk deltakelse samt semifinaler og finaler
- VM og EM i håndball for kvinner og menn; alle kamper (også kvalifiseringskamper) med dansk deltakelse samt semifinaler og finaler.

Den danske listen var den første som ble godkjent av Kommisjonen. En italiensk liste er også nylig godkjent.

4.4.3 Behovet for en norsk liste - Artikkel 3a nr. 1

Stortinget behandlet våren 1997 et Dokument 8-forslag om å sikre nasjonal fjernsynsdekning av viktige idrettsbegivenheter, jf Dok. nr. 8:38 (1996-97) og Innst. S. nr. 163 (1996-97). Stortingsflertallet var i prinsippet positiv til tanken

om å sikre «fritt-TV» for visse arrangementer, og bad regjeringen vurdere ulike tiltak for å sikre dette, bl.a. i lys av den internasjonale utviklingen.

I forbindelse med høringsnotatet om gjennomføring av endringsdirektivet har norske idrettsorganisasjoner gitt uttrykk for skepsis til en regulering som de oppfatter som en innskrenkning av friheten til fullt ut å utnytte rettighetene til sine arrangement.

Norges Idrettsforbund (NIF) uttaler:

«Departementets forslag vil innebære at det er færre fjernsynskanaler som kan nyttiggjøre seg av TV rettighetene til de idrettsarrangement som måtte bli oppført på en slik liste i forhold til dagens situasjon (...) I en markedsøkonomi må en derfor legge til grunn at færre potensielle kjøpere/utnytttere, vil gi redusert priskonkurranse.»

Departementet vil bemerke at endringsdirektivet regulerer fjernsynskringkasternes utnyttelse av eventuelle eneretter til overføring av viktige begivenheter. Reguleringen begrenser i utgangspunktet ikke idrettsorganisasjonenes salg av rettigheter til viktige begivenheter. Den som har rettigheter til en begivenhet som er oppført på listen, står fritt til å selge disse til høystbydende, enten dette er en kringkaster, et internasjonalt konsortium eller liknende. Hovedpoenget med reguleringen er at en kringkaster som har rettighetene til en begivenhet som er omfattet av et lands liste, også er forpliktet til å tilby rettighetene til den eller de fjernsynskanaler vedkommende land har definert til å dekke en betydelig del av befolkningen. Det faktum at for eksempel betalingskanaler ikke alene kan utnytte ervervede enerettigheter til overføring av begivenheter som er oppført på listen, vil kunne medføre at prisstigningen man har hatt på overføringsrettigheter til idrettsarrangement vil avta.

En norsk liste vil sikre at de viktigste begivenhetene blir overført i vederlagsfritt fjernsyn som mottas av en betydelig del av befolkningen, og ikke kun på betalingsfjernsyn som bare tas inn av et begrenset antall seere. Overføring i vederlagsfritt fjernsyn til et betydelig antall seere kan også være med på å øke eller opprettholde interessen for de idretter som blir berørt av reguleringen, noe som må antas å komme de ulike idrettsorganisasjonene til gode.

Departementet viser videre til at endringsdirektivet *forplikter* Norge til å innføre en regulering som sikrer at norske kringkastere respekterer andre lands lister. Spørsmålet om også Norge skal ha en liste må i tillegg vurderes ut i fra hvilke begivenheter våre naboland setter på sine lister. Uten en norsk liste med viktige begivenheter, kan fjernsynsrettighetene til disse bli kjøpt opp av utenlandske kringkastere. Uten en norsk liste vil disse kringkastene heller ikke være forpliktet til å tilby rettighetene til norske kringkastere. Konsekvensen av ikke å sette opp en norsk liste kan således bli at norske fjernsynsseere ikke får se viktige begivenheter på vederlagsfritt fjernsyn.

Departementet vil også vise til at en regulering kun vil omfatte særlige viktige begivenheter som fotball-VM, OL, og VM på ski og at de færreste idrettsarrangement dermed vil bli berørt. Etter departementets vurdering må forbrukernes interesse av å kunne følge disse viktigste begivenhetene i vederlagsfritt fjernsyn veie tyngre enn de eventuelle ulempene en regulering vil innebære for rettighetshaverne.

Selv om det til nå ikke har vært noe stort problem i Norge at viktige begivenheter kun blir overført på bl.a. betalingsfjernsyn, kan man imidlertid ikke se bort fra at det vil kunne skje i tiden fremover. Departementet anser det som

viktig å være i forkant av en slik utvikling av hensyn til fjernsynsseerne. Departementet foreslår derfor at Norge fastsetter en liste over viktige begivenheter som skal sendes i vederlagsfrie fjernsynskanaler som dekker en betydelig del av befolkningen.

Etter departementets vurdering bør Norge som et minimum ha en tilsvarende liste over begivenheter som den Danmark har fastsatt, jf ovenfor. I tillegg bør store begivenheter som VM på ski (alpint, nordiske grener samt skiskyting) og VM i friidrett tas med på en norsk liste. Departementet legger til grunn at der det arrangeres separate verdens- og europamesterskap for kvinner og menn, for eksempel i fotball og håndball, bør begge arrangement føres opp på en norsk liste, dersom de for øvrig tilfredsstiller direktivets krav. Det kan også være aktuelt å oppføre andre begivenheter enn rene idrettsarrangement på listen. Departementet foreslår at det tas inn en ny bestemmelse i kringkastingsloven som gir Kongen hjemmel til å fastsette regler for kringkasternes utnyttelse av eneretter til overføring av viktige begivenheter i fjernsyn. Eventuelle arrangement på en norsk liste vil bli fastsatt i tråd med endringsdirektivets kriterier (jf nedenfor) og etter nærmere drøftinger med idrettsorganisasjonene og de aktuelle kringkastere. En endelig norsk liste må som nevnt godkjennes av EFTAs overvåkningsorgan.

4.4.4 Gjennomføring av ny artikkel 3a nr. 3

Innføringen av artikkel art 3a nr. 3 pålegger statene å respektere hverandres lister over viktige begivenheter og de øvrige reguleringene det enkelte land har fastsatt i medhold av artikkel 3a. Denne plikten gjelder også stater som ikke selv har fastsatt egen liste over viktige begivenheter. Ifølge Kommisjonen retningslinjer skal hvert lands lister over begivenheter og tiltak etter artikkel 3a publiseres i De Europeiske Fellesskaps Tidende etter at Kommisjonen (for Norges del EFTAs overvåkingsorgan) har godkjent det enkelte lands lister.

Artikkel 3 a nr. 3 innebærer ikke at medlemsstatene direkte skal håndheve regler om viktige begivenheter som er vedtatt av andre medlemsstater. Bestemmelsen tar ikke sikte på å forandre det grunnleggende prinsippet om at senderstaten har kontroll med egne kringkastere og fjernsynssendere, innenfor rammen av direktivets regulering («home country control»). Hensikten med artikkel 3a nr. 3 er derimot at senderstatens kontroll utvides til å omfatte at eventuelle eneretter til andre lands viktige begivenheter ikke blir rettsstridig utnyttet av senderstatens egne kringkastere. Det enkelte medlemsland skal altså «integrere» i sin lovgivning lister og krav til sendinger som riktignok er utformet i en annen medlemsstat, men som er blitt drøftet og evaluert på fellesskapsnivå, jf artikkel 3a nr. 2.

Det er nødvendig å fastsette en bestemmelse i kringkastingsloven om gjennomføring av artikkel 3a nr. 3, dvs begrensninger i norske kringkasteres bruk av ervervede eneretter. Reguleringen vil gjelde tilfeller der norske kringkastere har ervervet eneretter til fjernsynsoverføring i en annen medlemsstat hvis eneretten gjelder begivenheter den andre medlemsstaten har ført opp på en liste i medhold av artikkel 3a nr. 1, og listen er godkjent av Kommisjonen og publisert i De Europeiske Fellesskaps Tidende. Disse rettighetene må den norske kringkasteren ikke utnytte på en slik måte at en betydelig del av befolk-

ningen i den andre medlemsstaten blir forhindret fra å se begivenheten på vederlagsfritt fjernsyn, enten hele eller deler av begivenheten, direkte eller i opptak.

På bakgrunn av Kommisjonens retningslinjer om gjennomføringen av artikkel 3 a nr. 3 legger departementet til grunn at Norge og norske kringkasterne kun vil være bundet av andre staters regler for så vidt gjelder konkrete begivenheter. Norge vil også være bundet av regler om at begivenheten skal bli kringkastet i sin helhet, eller bare delvis, i opptak eller direkte.

Departementet foreslår at det fastsettes en bestemmelse i kringkastingslovens § 2-8 om nærmere gjennomføring i forskrift av artikkel 3a nr. 3.

4.4.5 Nærmere om gjennomføringen av artikkel 3a

Gjennomføringen av artikkel 3a reiser en rekke ulike spørsmål som må løses og reguleres. Det er først og fremst nødvendig å ta stilling til hvilke begivenheter som er av «vesentlig samfunnsmessig betydning» for norske seere, hva «en betydelig del av seerne» er, og hvordan «vederlagsfritt» fjernsyn skal forstås i Norge.

Begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning for norske seere

Et spørsmål som må avklares er hvilke begivenheter som kan settes opp på en norsk liste. I endringsdirektivets fortale er dette nærmere angitt gjennom flere kriterier samt noen eksempler på begivenheter. Begivenhetene må være av vesentlig samfunnsmessig betydning i alle medlemsstatene, i et bestemt medlemsland eller i en viktig del av et bestemt medlemsland. Begivenhetene må være organisert av en organisasjon som har rett til å selge begivenhetene. I direktivets fortale er Olympiske Leker og VM og EM i fotball nevnt som eksempler på hvilke typer arrangementer som kan stå på en liste. Dette er imidlertid ikke en uttømmende eksemplifisering.

I følge retningslinjer som Kommisjonen har utarbeidet i tilknytning til artikkel 3a må minst to av følgende fire kriterier være oppfylt for at en begivenhet skal kunne godkjennes ført opp på ett lands liste:

- Begivenheten har tradisjonelt blitt sendt i vederlagsfritt fjernsyn og har vært fulgt av en stor del av fjernsynsseerne i den aktuelle medlemsstaten
- Begivenheten har en særlig allmenn kulturell betydning for befolkningen i den aktuelle medlemsstaten som en del av medlemsstatens kulturelle identitet
- Et nasjonalt lag deltar i en større internasjonal begivenhet
- Begivenheten har en særlig allmenn betydning i den aktuelle medlemsstaten og ikke bare for de seerne som vanligvis følger aktiviteten.

Vederlagsfritt fjernsyn

Begrepet «vederlagsfritt» fjernsyn skal ifølge fortalens punkt 22 forstås som fjernsynssendinger som er tilgjengelige for allmennheten uten annen betaling enn den kringkastingsfinansiering som er mest utbredt i den enkelte medlemsstat (f. eks. kringkastingsavgift). Dette betyr at kringkastingsavgiften og betaling for å være tilknyttet et kabelnett eller et fellesantenneanlegg ikke er å anse som ekstra betaling. Betaling for et såkalt «satellittkort» for å kunne motta NRK og TV 2 er etter departementets oppfatning heller ikke å anse som

ekstra betaling. Etter departementets vurdering er det ikke nødvendig å avgrense «vederlagsfritt» fjernsyn ut over dette.

En betydelig del av seerne

Endringsdirektivet inneholder ingen definisjon av hva som er en betydelig del av seerne. Det er opp til det enkelte land å definere dette. I det danske forslaget er en dekning på 90 prosent ansett å dekke en betydelig del av seerne. I Sverige er det foreslått at minst 95 prosent av seerne må kunne motta sendingene for at fjernsynsselskapet skal kunne anses å dekke en betydelig del av seerne.

Departementet legger til grunn at minst 90 prosent av seerne i Norge må kunne motta fjernsynssendingene for at fjernsynsselskapet skal kunne anses å dekke en betydelig del av seerne. I praksis er det per i dag kun NRK 1 og TV 2 som fyller dette vilkåret.

Nærmere om kringkasternes forpliktelser

Bestemmelsen innebærer ikke at TV 2 eller NRK 1 får noen enerett til å sende de begivenhetene som er oppført på listen. Det er ingenting i veien for at også andre kringkastere som har senderrettighetene kan sende begivenhetene. På den annen side vil de kringkastere som dekker en betydelig andel av befolkningen ikke ha noen *plikt* til å kjøpe rettighetene og til å sende begivenhetene som er oppført på listen.

Bestemmelsen kan kort sies å innebære en forpliktelse for visse kringkastere til å legge til rette for at også kringkastere som fyller vilkårene i bestemmelsen, kan sende begivenheter oppført på den norske listen. Dette kan skje på ulike måter. En mulighet er å avstå fra eksklusive rettigheter til en begivenhet, slik at arrangøren også kan selge rettighetene til andre kringkastere. En annen mulighet er at kringkasteren selv overlater rettighetene til en annen kringkaster som fyller vilkårene om vederlagsfri sending og betydelig seerdekning.

Vederlag for rettighetsoverdragelse

Endringsdirektivet regulerer ikke prisspørsmål, og gir heller ingen retningslinjer om hvilke vilkår som skal legges til grunn når en kringkaster plikter å tilby en annen kringkaster å sende fra en begivenhet. De kringkastere som tilfredsstiller kravene til vederlagsfritt fjernsyn og som dekker en betydelig del av befolkningen vil ikke ha noe krav på få fjernsynsrettighetene billigere enn tidligere. Kommisjonen har uttalt at medlemslandene kan bestemme at rettighetene skal tilbys mot et rimelig vederlag (fair remuneration). Det følger av dette at dersom rettighetene tilbys mot rimelig vederlag, og det takkes nei, vil bestemmelsen ikke være brutt. Det er derfor kun i et konkret tilfelle det blir viktig å avklare hva som utgjør «rimelig vederlag».

I den danske reguleringen av viktige begivenheter er det lagt til grunn at markedsprisen i et konkurransebasert marked må danne grunnlag for det vederlag som skal ytes. I Sverige har regjeringen lagt fram et forslag om at det er markedsprisen for fjernsynssendinger av tilsvarende art som skal legges til grunn for vurderingen om hva som er rimelig vederlag.

Ved vurderingen av hva som er rimelig vederlag i forhold til de norske reglene legger departementet til grunn at utgangspunktet bør være markedsprisen for tilsvarende fjernsynssendinger.

4.4.6 Forholdet til konkurranseretten

Kommisjonen har vurdert artikkel 3a i forhold til EUs konkurranseregler mv. For Norge vil det være EFTAs overvåkningsorgan som håndhever de tilsvarende reglene i EØS-avtalen, jf artikkel 53 flg, og artikkel 108.

Gjennomføringen av artikkel 3a i medlemsstatene må ha som formål å oppnå «*the general interest objective*», det vil si at allmennheten skal få tilgang til viktige begivenheter på vederlagsfrie kanaler.

Medlemsstatene kan utpeke visse kringkastere som fyller kriteriene om vederlagsfritt fjernsyn og tilstrekkelig dekning, såkalte A-kringkastere. Kringkastere som ikke fyller kravene i direktivet kalles B-kringkastere. Hvis en B-kringkaster erverver en enerett til en viktig begivenhet som finnes på en liste, innebærer artikkel 3a at B-kringkasteren ikke kan utnytte denne rettigheten fullt ut. Er det derimot en A-kringkaster som erverver eneretten til en viktig begivenhet er formålet oppnådd, og A-kringkasteren kan fritt utnytte rettigheten.

Dette kan medføre en konkurransemessig fordel for A-kringkastere på det tidspunkt begivenheten blir kringkastet, og kan oppfattes som ugunstig for nye B-kringkastere som ønsker å etablere seg på fjernsynsmarkedet. Hvor stor den konkurransemessige fordel er, vil avhenge av flere forhold, bl.a. det antall begivenheter som kommer på listen, samt andre markedsforhold (relevant market conditions).

Kommisjonen (for Norge EFTAs overvåkningsorgan) vil derfor påse at medlemsstatenes gjennomføring av artikkel 3a får minimale konkurransemessige virkninger, og at gjennomføringen faktisk har til formål å fremme allmennhetens interesse i å se viktige begivenheter på vederlagsfritt fjernsyn. Den norske gjennomføringen av artikkel 3a vil dermed bli vurdert opp mot EØS-avtalens konkurranseregler.

I høringsrunden uttalte *Konkurransetilsynet*:

«Etter Konkurransetilsynets vurdering vil endringsforslagets art. 3 kunne få store konkurransemessige virkninger både for tilbydere og etterspørrere av rettighetene til arrangementer som omfattes av direktivet. I dag omsettes disse rettighetene i et fritt marked der tilbyderne ofte er internasjonale idrettsorganisasjoner. Etterspørrerne består av både reklame-, lisens- og offentligfinansierte kringkastingskanaler så vel som rene betalingskanaler. I tillegg eksisterer selskaper som bare driver kjøp og salg av tv-rettigheter uten selv å drive kringkasting.»

Etter departementets syn vil direktivets artikkel 3a og norsk gjennomføring av den i visse tilfeller kunne ha konkurransevidende virkninger for forholdet mellom A- og B-kringkastere. Departementet legger imidlertid til grunn at de samfunnsmessige hensyn som reguleringen bygger på må veie tyngre. Videre legger departementet til grunn at den norske gjennomføringen av artikkel 3a minimaliserer de konkurransemessige virkningene i tråd med Kommisjonens intensjoner.

Formålet med en norsk liste er å sikre de norske fjernsynsseerne tilgang på begivenheter som er av vesentlig samfunnsmessig betydning. Reguleringen tar ikke sikte på å sikre enkelte kringkastere et konkurransemessig fortrinn. Den norske listen vil være relativt kort og kun omfatte de begivenheter som fyller kriteriene etter direktivet og Kommisjonens retningslinjer. Departementet er av den oppfatning at restriksjoner på utnyttelse av enerett til å sende begivenheter på den norske listen, ikke vil være av vesentlig betydning for B-kringkasteres mulighet til å styrke sin markedsstilling i forhold til A-kringkasterne.

Departementet viser for øvrig til at andre kringkastere enn NRK (kanal NRK1) og TV2 (som i dag er de eneste som oppfyller kravet til tilstrekkelig seerdeknning, nemlig 90 prosent av fjernsynsseerne) ved samarbeid eller på sikt kan anses å oppfylle kravene etter direktivet. Slike kringkastere vil dermed ha anledning til å utnytte ervervede rettigheter til begivenheter på den norske listen.

4.4.7 Tilsyn

Departementet har vurdert hvilket forvaltningsorgan som bør ha tilsynet med at bestemmelsene om viktige begivenheter overholdes av norske kringkastere. Det er i dag hovedsakelig Statens medieforvaltning som har tilsynet med at kringkastingsregelverket overholdes, jf likevel at Forbrukerombudet har tilsyn med enkelte bestemmelser om reklame. Statens medieforvaltning er et forvaltningsorgan for allmenne mediespørsmål. Det er etter departementets vurdering derfor hensiktsmessig at Statens medieforvaltning også tillegges tilsynsansvaret for at bestemmelsene om viktige begivenheter overholdes av de norske kringkastere. Det vil ikke tilligge Statens medieforvaltning å ta stilling til hva som er rimelig vederlag for senderrettighetene.

For at Statens medieforvaltning effektivt skal kunne føre tilsyn med at bestemmelsene om viktige begivenheter overholdes, må Medieforvaltningen ha kunnskap om når et fjernsynsselskap erverver enerettigheter til begivenheter. Det foreslås derfor at fjernsynsselskapene pålegges en plikt til å innrapportere relevante erverv av enerettigheter til Statens medieforvaltning, og at selskapene pålegges å opplyse om de har tilbudt kringkastere som fyller vilkårene å sende den aktuelle begivenheten. Departementet foreslår at nærmere regler om innrapportering av erverv av enerettigheter fastsettes i forskrift.

4.4.8 Sanksjoner

Endringsdirektivet inneholder ingen regulering av hvilke tiltak som skal iverksettes dersom et fjernsynsselskap handler i strid med bestemmelsen. Ny artikkel 3 nr. 3 bestemmer imidlertid at medlemsstatene med høvelige midler skal påse at fjernsynsselskap underlagt deres myndighet etterkommer bestemmelsene i direktivet.

For å sikre at bestemmelsene om viktige begivenheter blir fulgt, bør brudd på bestemmelsen kunne sanksjoneres. Norge står fritt til å velge hvilke sanksjonsmidler som skal benyttes. Det mest nærliggende er å benytte seg av de sanksjonsmulighetene som i dag ligger i kringkastingslovgivningen.

Dagens kringkastingslov gir anvisning på fire forskjellige typer sanksjoner; advarsel, tidsavgrenset forbud mot å sende reklame, overtredelsesgebyr

og inndragning av konsesjonen. Forbud mot å sende reklame og overtredelsesgebyr gjelder kun ved brudd på kringkastingslovens kapittel 3 om reklame og sponning. De to øvrige gjelder generelt for brudd på kringkastingsloven eller bestemmelse eller vilkår fastsatt med hjemmel i kringkastingsloven.

Departementet mener at det er behov for et økonomisk sanksjonsmiddel i tillegg til advarsel og inndragning av konsesjonen for brudd på denne bestemmelsen. Departementet foreslår derfor at hjemmelen for å ilegge overtredelsesgebyr etter kringkastingslovens § 10-3 utvides til å omfatte brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter.

Brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter er etter departementets vurdering lite egnet for ileggelse av overtredelsesgebyr i standardisert form. Departementet går derfor inn for at overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter fastsettes etter en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle basert på hva kringkasteren har tjent på lovbruddet, lovbruddets art og grovhet. Departementet foreslår at nærmere regler om overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter fastsettes i kringkastingsforskriften dersom det skulle være behov.

Det er Statens medieforvaltning som i dag har kompetanse til å ilegge sanksjoner ved brudd på kringkastingsregelverket. Statens medieforvaltnings vedtak kan påklages til Kulturdepartementet. Etter departementets vurdering er det derfor naturlig og hensiktsmessig at Statens medieforvaltning er sanksjonsmyndighet ved eventuelle overtredelser av bestemmelsen om viktige begivenheter

4.4.9 Konfliktløsningsorgan

Direktivet gir som nevnt ingen veiledning i spørsmålet om hvilke økonomiske betingelser som skal legges til grunn når et fjernsynsselskap som har ervervet enerettigheter til en begivenhet, plikter å tilby senderrettighetene til begivenheten til et fjernsynsselskap som fyller vilkårene. Ovenfor har departementet redegjort for at det er markedsprisen for tilsvarende fjernsynssendinger som bør legges til grunn ved fastsettelsen vederlaget. Man kan ikke se bort fra at det kan oppstå konflikter mellom partene fordi de ikke blir enige om prisen på senderrettighetene.

I Danmark er dette spørsmålet forsøkt løst ved at Konkurrencerådet kan bes om en uttalelse om prisfastsettingen basert på markedsprisen i et fritt marked. Konkurrencerådets uttalelse vil kun være veiledende for partene. Dette innebærer at selskapene, dersom de fortsatt er uenige om prisfastsettelsen etter Konkurrencerådets uttalelse, må bringe saken inn for domstolene.

Flere høringsinstanser har påpekt behovet for et system for løsning av konflikter i forbindelse med spørsmål om pris. Departementet har vurdert om Konkurransetilsynet bør ha en tilsvarende rolle som Konkurrencerådet har i Danmark.

Konkurransetilsynet uttaler i høringsrunden følgende:

«Etter tilsynets vurdering vil en slik «meklingsrolle» fort innebære at tilsynet aktivt må foreta en prisregulering for de aktuelle rettighetene. Tilsynets erfaring med prisreguleringer er at de er svært vanskelig å utforme på en god måte og at de sjelden gir en optimal markedsklaring for de regulerte produktene. Hovedårsaken til dette er at regula-

tor normalt ikke har tilstrekkelig informasjon om markedsforholdene. Målsettingen med en prisregulering må være å hindre utnyttelsen av markedsrett hos kjøpere eller selgere, slik at det fastsettes en pris som avspeiler selgerens reelle kostnader og kjøperens reelle betalingsvilje. For at en prisregulering skal lykkes kreves det inngående kjennskap til tilbuds- og etterspørselsforholdene i markedet, herunder aktørenes kostnader og inntekter.»

Etter en ny vurdering har departementet kommet til at Konkurransetilsynet ikke bør trekkes inn som konfliktløser i en eventuell konflikt om vederlaget på fjernsynsrettighetene.

Departementet har videre vurdert om Eierskapstilsynet bør ha en rolle ved eventuelle konflikter om pris på fjernsynsrettighetene til viktige begivenheter. Eierskapstilsynets hovedoppgave er etter § 7 i lov 13. juni 1997 nr. 53 om tilsyn med erverv i dagspresse og kringkasting, å føre tilsyn med markeds- og eierforhold i dagspresse og kringkasting. Eierskapstilsynet er etter lovens § 6 et frittstående organ, både overfor sentrale myndigheter og overfor medieaktørene. Departementet antar at Eierskapstilsynet innehar nødvendig kunnskap og ressurser til å ivareta en nøytral, rådgivende meglerrolle i forbindelse med priskonflikter, og vil derfor foreslå at Eierskapstilsynet tildeles en slik rolle.

I de tilfeller der Eierskapstilsynet ikke oppnår enighet mellom partene, vil partene måtte bringe saken inn for domstolene ved vedvarende konflikt om prisen på fjernsynsrettighetene. En nærmere regulering av disse spørsmål vil bli foretatt i forskrift.

4.4.10 Straff

Departementet foreslår at bestemmelsen om viktige begivenheter tas inn i kringkastingslovens kapittel 2. Dette innebærer at forsettlig og uaktsom overtreddelse av bestemmelsen er straffbart, jf kringkastingsloven § 10-1 første ledd.

4.4.11 Virkningstidspunkt

I endringsdirektivets fortale punkt 20 heter det:

«I dette direktiv bør det særlig fastsettes bestemmelser om fjernsynsselskapenes utøvelse av den enerett de måtte ha kjøpt til å kringkaste begivenheter som anses å ha vesentlig samfunnsmessig betydning i en annen medlemsstat enn den medlemsstat hvis myndighet fjernsynsselskapene er underlagt. For at spekulativt oppkjøp av rettigheter med henblikk på å omgå nasjonale tiltak skal kunne forhindres, bør de aktuelle bestemmelsene få anvendelse på avtaler som er inngått etter kunngjøringen av dette direktiv, og som gjelder begivenheter som finner sted etter at det er trådt i kraft. Dersom avtaler er inngått før kunngjøringen av dette direktiv fornyes, anses de som nye avtaler.»

Endringsdirektivet ble kunngjort 30. juli 1997. Avtaler om senderrettigheter inngått før dette tidspunktet vil således ikke bli berørt av de nasjonale reguleringsene i EU-landene.

Departementet har vurdert om samme tidspunkt bør gjennomføres i det norske regelverket. Et argument mot å anvende den samme fristen kan være

forbudet mot lovers tilbakevirkende kraft, jf GrL § 97. Reguleringen her gjelder imidlertid økonomiske rettigheter, der vernet etter Grunnloven ikke er like absolutt som på det strafferettslige området. Forbudet etter GrL § 97 må videre anses å rette seg mot særlig urimelig eller urettferdig tilbakevirkning. Det å gripe inn i et allerede bestående kontraktsforhold vil bero på et skjønn mellom lovens formål og hvor mye reguleringen griper inn i kontraktsforholdet.

Departementet legger til grunn at spørsmålet om tilbakevirkning må vurderes i forhold til rimeligheten av at reguleringen gis samme virkningstidspunkt i Norge som innen EU. Det må bl.a. vurderes om reguleringen ivaretar hensynet til forutberegnelighet for de berørte parter. For samme frist som i EU taler bl.a. formålet med reguleringen samt hensynet til ensartede regler for flest mulig europeiske land. Det samme gjør det faktum at de berørte rettighetshavere, kringkastere mv må anses å være godt kjent med både endringsdirektivets innhold og med at endringsdirektivet også skal gjennomføres i EFTA/EØS-landene.

Det er videre av betydning at lovforslaget bare vil gjelde for «begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning» og at bestemmelsen kun innebærer en regulering av en kringkasters utnyttelse av en ervervet rettighet. Det er ikke snakk om å hindre all utnyttelse av rettigheten, eller å kjenne avtalen ugyldig. En rettighetshaver som ikke selv er i stand til å sende en viktig begivenhet i samsvar med bestemmelsen, må likevel antas å kunne nyttiggjøre seg avtalen, for eksempel ved å overdra rettigheten til en annen kringkaster som tilfredsstiller lovens krav.

Departementet viser for øvrig til at det gjelder samme virkningstidspunkt for endringsdirektivet i EU og EFTA/EØS-området, dvs. 30. desember 1998. Endringsdirektivet ble imidlertid ikke innlemmet i EØS-avtalen innen utgangen av 1998.

Departementet mener at dette samlet sett taler for at de norske reglene bør omfatte avtaler om senderrettigheter inngått etter 30. juli 1997 for begivenheter som finner sted etter den dato den norske gjennomføringsloven trer i kraft.

4.5 Tiltak for å fremme distribusjon og produksjon av fjernsynsprogrammer

Artikkel 4 og artikkel 5

Bestemmelsene stiller som tidligere opp krav om en viss andel europeiske program og program laget av uavhengige produsenter. Den eneste endringen av artikkel 4 og 5 er tilføyelse av telekjøp i unntakskategorien. Departementet legger til grunn at telekjøp fortsatt skal være omfattet av reklamedefinisjonen i kringkastingsloven, jf gjeldende kringkastingsforskrift § 3-1 der telekjøp regnes som en form for «reklameinnslag». Reklame skal etter gjeldende rett ikke tas med i beregningen av andel europeiske verk, jf kringkastingsloven § 2-6 og kringkastingsforskriften §§ 2-1 og 2-2. Det er derfor ikke nødvendig å endre de norske reglene på bakgrunn av endringene i artikkel 4 og 5.

I fortalens punkt 29 presiseres det at:

«Bestemmelsene i artikkel 4 og 5 bør ikke få anvendelse på kanaler som sender programmer utelukkende på et språk som ikke er et av

medlemsstatenes språk. Når ett eller flere slike språk dekker en del av, men ikke hele kanalens sendetid, bør bestemmelsene i artikkel 4 og 5 ikke få anvendelse på sistnevnte del av sendetiden.».

Departementet legger til grunn at dette som utgangspunkt også bør gjelde ved tolkningen av kringkastingslovens regler. Kringkastingslovens krav om europeisk programmateriale i fjernsyn skal ikke gjelde for kanaler som utelukkende sender på et språk som ikke anses som et av EØS-landenes språk, for eksempel urdu. Departementet ser ikke grunn til å regulere dette nærmere i dag.

Artikkel 6

Endringen av kriteriene for europeiske verk nødvendiggjør endring av den tilsvarende bestemmelsen i kringkastingsforskriften § 2-3. Dagens kringkastingsregelverk inneholder ingen nærmere definisjon av «uavhengig produsent». Departementet vil definere «uavhengig produsent» i forskrift, med hjemmel i kringkastingsloven § 2-6 første ledd. Definisjonen vil basere seg på de kriterier som er nevnt i punkt 31 i fortalet til endringsdirektivet.

Artiklene 7-9

Departementet legger til grunn at endringen i artikkel 7 ikke medfører behov for endringer i kringkastingsloven.

Opphevelsen av artikkel 8 medfører ikke behov for endringer, da bestemmelsens innhold heretter i realiteten inngår i artikkel 3 nr. 1.

Departementet legger videre til grunn at endringen i direktivets artikkel 9 ikke medfører behov for lovendringer. Kringkastingsforskriften § 2-1 tredje ledd unntar lokalfjernsyn fra bestemmelsene om europeisk programandel. Departementet vil imidlertid vurdere forskriftsendringer i medhold av kringkastingsloven § 2-6 slik at lokale sendinger som faktisk inngår i et riksdekkende nett skal omfattes av kvotereglene.

4.6 Fjernsynsreklame, telekjøp og sponning

4.6.1 Telekjøp og sponning - Artiklene 10-17

Telekjøp - Artikkel 10-13 og artikkel 15

Departementet viser til at innføringen av ordet «telekjøp» er den eneste endring i artikkel 10-13 samt artikkel 15. Telekjøp skal fortsatt regnes som reklame etter kringkastingsloven, og departementet vil ikke foreslå en egen definisjon av begrepet. Endringene i artikkel 10-13 og artikkel 15 krever dermed ikke endringer i norsk regelverk.

Reklame for og telekjøp av legemidler - Artikkel 14

Når det gjelder artikkel 14 om reklame for og telekjøp av legemidler, viser departementet til forskrift om reklame for legemidler av 25. august 1994 § 4, som forbyr reklame for legemidler i fjernsyn. Det er derfor ikke behov for endringer i norsk rett som følge av endringen i direktivets artikkel 14.

Telekjøp og mindreårige - Artikkel 16

Kringkastingsregelverket har bestemmelser om barn og reklame som er strengere endringsdirektivets regler på dette punktet. Kringkastingslovens § 3-1 andre ledd fastslår at det ikke kan sendes reklameinnslag som er særlig rettet mot barn. Endringen i fjernsynsdirektivet medfører ikke behov for endringer i norsk rett.

Sponsing av foretak hvis virksomhet omfatter fremstilling eller salg av legemidler og medisinsk behandling - Artikkel 17

Kringkastingsloven § 3-4 femte ledd slår i dag fast at kringkastingsprogrammer ikke kan sponses av fysiske eller juridiske personer hvis hovedaktivitet er å produsere eller tilby produkt eller tjenester det er forbudt å reklamere for etter norsk rett. Dette innebærer at en produsent av et produkt eller en tjeneste som det er forbudt å reklamere for likevel kan sponse så fremt vedkommende produkt eller tjeneste ikke utgjør hovedaktiviteten til virksomheten. En viktig begrensning følger imidlertid av kringkastingsforskriften § 3-11 som forbyr at det ved identifikasjon av sponsor benyttes varemerke, logo eller lignende som benyttes i markedsføring av produkter det er forbudt å reklamere for.

Når det gjelder legemidler går det frem av forskrift om reklame for legemidler av 25. august 1994 § 4 at det er forbudt å reklamere for legemidler i fjernsyn. Etter forskriftens § 5 er det generelt ikke tillatt å reklamere for reseptbelagte legemidler overfor allmennheten. Verken legemiddeloven eller ovennevnte forskrift regulerer sponsing av kringkastingsprogram av foretak som har virksomhet innen fremstilling eller salg av legemidler.

Departementet ønsker ikke å åpne for at foretak som har virksomhet innen fremstilling eller salg av legemidler eller medisinsk behandling skal kunne sponse kringkastingsprogram. Departementet vil derfor opprettholde dagens regulering på dette punkt. Dette er en strengere regulering enn hva som følger av endringsdirektivet, noe som Norge har anledning til, jf artikkel 3 nr. 1. Departementet finner imidlertid denne begrensningen hensiktsmessig av hensyn til forbrukerne.

4.6.2 Prosentandel av sendetid avsatt til reklame og telekjøp - Artikkel 18

Artikkel 18 nr. 1

Denne bestemmelsen inneholder ingen endringer i prosentandelen av tillatt reklame. Bestemmelsen sonder mellom telekjøpsvinduer og vanlig telekjøp. Departementet viser til at telekjøp og telekjøpsvinduer fortsatt skal gå inn under den alminnelige reklamedefinisjonen i kringkastingsloven. Det er derfor ikke behov for endringer av kringkastingsregelverket på dette punkt.

Artikkel 18 nr. 2

Det opprinnelige direktivet gav rom for to tolkninger av hvilken andel av sendetiden som kunne avsettes til reklame; enten klokkeprinsippet eller «any given hour»- prinsippet. Endringsdirektivet gjør det klart at det er klokkeprinsippet som skal legges til grunn.

Som Statens medieforvaltning påpeker i høringsrunden, gjør klokke-time-prinsippet det mulig for en kringkaster å konsentrere store mengder reklame rundt bestemte klokkeslett, og det kan teoretisk sendes opptil 24 minutter sammenhengende reklame. «Any given hour»- prinsippet tvinger kringkasterne til å fordele reklame utover en større sendeflate. I Norge har «any given hour»- prinsippet vært lagt til grunn, slik at reklamemengden regnes fra ethvert tidspunkt i sendingen.

Departementet antar at «any given hour» prinsippet er et strengere alternativ enn klokke-time-prinsippet og bør opprettholdes av hensyn til seerne. Departementet vil derfor ikke endre det norske regelverket på dette punkt, men beholde den strengere reguleringen i medhold av artikkel 3 nr. 1.

Artikkel 18 nr. 3 - Mengdebestemmelsene for reklame

Endringsdirektivets fortale omtaler unntakene for mengdebestemmelsene for reklame i punkt 34:

«Den daglige sendetiden som er avsatt til meldinger fra fjernsynsselskap i forbindelse med dets egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene eller til meldinger om offentlige tjenester og til vederlagsfrie innslag om veldedige formål, skal ikke inngå i den maksimale sendetid per dag eller per time som kan avsettes til reklame og telekjøp.

Artikkel 18 nr. 3 unntar for det første *«meldinger fra fjernsynsselskapet i forbindelse med dets egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene»* fra mengdereguleringene. Slike meldinger går inn under begrepet «selvfremkommende virksomhet» som inngår i den nye reklamedefinisjonen. Det er imidlertid viktig å understreke at ikke all selvfremkommende virksomhet dermed skal unntas fra mengdereguleringene for reklame etter direktivet, jf nedenfor.

Selvframkommende virksomhet av denne type har klar økonomisk verdi for kommersielle kringkasterne. Uten gjennomføring av artikkel 18 nr. 3 skulle dermed slike kringkasterne bli nødt til å regne med alle former for meldinger i forbindelse med egne program (unntatt programtrailere) samt tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene i den totale reklametiden, noe som vil minske deres mulighet for inntekter fra andre annonsører. Dette har møtt motstand i høringsrunden fra en rekke kringkasterne, bl.a. TV2 og Canal Digital.

Departementet foreslår at meldinger fra fjernsynsselskap i forbindelse med egne program og tilleggsprodukter direkte avledet av programmene *ikke* regnes med i den totale reklametiden. Departementet understreker imidlertid at tilleggsprodukter som er direkte avledet av programmets innhold må fortolkes strengt, jf punkt 35 i endringsdirektivets fortale:

«For å unngå konkurransevridning er dette unntaket begrenset til å gjelde meldinger om produkter som på samme tid oppfyller vilkåret om å være et tilleggsprodukt og vilkåret om å være direkte avledet av de berørte programmene. Utrykket «tilleggsprodukt» betegner produkter som uttrykkelig er beregnet på å la seerne utnytte alle fordelene ved disse programmene, eventuelt på interaktivt grunnlag.»

Et eksempel er kurshefter mv til språkprogram.

Departementet vil videre vurdere om det bør innføres en grense for hvor mye tid som skal kunne avsettes til meldinger om en kringkasters egen virksomhet og tilleggsprodukter direkte knyttet til programmene utenfor den ordinære reklametiden. Bakgrunnen for dette er at seerne vil oppleve alle slike meldinger som et alminnelig reklameinnslag selv om innslaget ikke formelt regnes med i reklametiden. Departementet vil derfor foreslå hjemmel for å regulere dette i forskrift. Departementet vil også vurdere forskriftsendringer slik at det ikke blir tillatt å avbryte program for å sende programtrailere. Det foreslås derfor hjemmel for å regulere dette i forskrift.

Direktivet unntar for det andre «*meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om veldedige formål*» fra mengderegulene for reklame.

Departementet foreslår at heller ikke slike innslag skal regnes med i den totale reklametiden til kommersielle kringkastere.

Hva som er «*meldinger om offentlige tjenester*» må tolkes snevert. Departementet legger til grunn at dette begrepet kun omfatter non-profit meldinger fra offentlige myndigheter i allmennhetens interesse. Slike meldinger kan for eksempel være informasjon om nye trafikkregler eller omorganisering av offentlige tjenester. Med non-profit meldinger forstås meldinger som kringkasteren sender uten at betalingen for å sende disse gir noe overskudd. Dette er et unntak fra forståelsen av reklamebegrepet og kan forsvares siden det er i allmennhetens og det offentliges interesse at slike meldinger kan sendes på kanaler som ellers ikke kan sende reklame. Dette tilsvarer også løsningen etter Endringsprotokollen til Europarådets fjernsynskonvensjon.

Vederlagsfrie innslag om veldedige formål må også tolkes snevert. Det vises for øvrig til Ot. prp. nr. 58 (1998-99) Om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Reklame for livssyn og politiske budskap i kringkasting) for forholdet mellom meldinger om veldedige formål og reklame for politiske budskap.

Dette medfører at også NRK kan sende meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om veldedige formål hvis disse for øvrig ikke strider mot bestemmelsene om reklame og sponning.

4.6.3 Artiklene 18a-21

Telekjøpsvinduer - Artikkel 18a

Telekjøpsvinduer er ikke tillatt etter kringkastingsregelverket i dag. Telekjøpsinnslag er derimot tillatt med inntil en time av daglig sendetid og må sendes i overensstemmelse med de regler som gjelder for ordinær reklame, jf forskrift om kringkasting § 3-1. Departementet ser for tiden ikke behov for å endre disse bestemmelsene.

Telekjøpskanaler og kanaler som kun sender selvfremmende virksomhet - Artikkel 19 og artikkel 19a

Artikkel 19 tillater rene telekjøpskanaler 24 timer i døgnet. Departementet foreslår ingen endringer for å tillate rene telekjøpskanaler i Norge. En slik kanal ville etter kringkastingslovgivningen være å anse som en kanal som utelukkende sender reklame. Departementet ser for tiden ikke behov for å endre regelverket på dette punkt.

Artikkel 19a innfører kanaler som utelukkende driver selvfremmende virksomhet. Departementet kan ikke se at det for tiden er aktuelt å åpne for slike kanaler i Norge.

Opphevelse av artikkel 21

Departementet viser til at artikkel 21 er opphevet, men dens materielle innhold er videreført med mindre endringer i artikkel 3 nr. 2.

4.7 Beskyttelse av mindreårige

Artikkel 22

Punkt 1 i artikkel 22 pålegger myndighetene i medlemsstatene å sikre at fjernsynsselskapene ikke sender visse program, bl.a. program med pornografiske scener og voldsinnslag som kan være alvorlig til skade for mindreårige.

De redaksjonelle endringene i artikkel 22 er foretatt for å klargjøre forskjellen mellom første og andre punktum. Dette fremgår også av punkt 40 i endringsdirektivets fortale:

«Reglene for å beskytte mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling bør gjøres klarere. Det hensynet til offentlighetens interesse som medlemsstatene og Fellesskapet ønsker å ivareta, bør kunne imøtekommes ved at det skilles klart mellom programmer som er helt forbudt, og programmer som kan tillates forutsatt at det treffes passende tekniske tiltak».

Slik bestemmelsen fremstår i endringsdirektivet klargjør den et skille mellom program som er forbudt etter punkt 1 og program som kan tillates, forutsatt at det treffes passende tiltak i punkt 2.

Departementet viser for øvrig til EFTA-domstolens uttalelse i E-8/97 av 12. juni 1998 (den såkalte FilmMax-saken) hvor hovedspørsmålet for EFTA-domstolen var om Rådsdirektiv 89/552/EØF artikkel 22 punkt 1 medfører

«... en felles standard for hva som «i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling» eller er det opp til det enkelte EU- og EFTA-lands skjønn å selv avgjøre hvilken grad av pornografi, vold o.l. som anses for å ha de skadevirkninger artikkel 22 oppstiller?».

EFTA-domstolen kom til, som den norske stat hadde anført, at artikkel 22

«... overlater til medlemsstatene å definere disse begrepene, så vel som begrepet «pornografi», i overensstemmelse med deres nasjonale lovgivning og moralnormer.»

Idet endringene i artikkel 22 nr. 1 og nr. 2 ikke innebærer realitetsendringer har domstolens uttalelse også relevans for tolkningen av de nye bestemmelsene.

I høringsutkastet antok departementet at artikkel 22 nr. 1 var tilstrekkelig regulert i straffeloven § 211 om pornografi og § 382 om voldsinnslag.

I høringen uttalte *Justisdepartementet* følgende om dette spørsmålet:

«Vi er enige i at det må kunne bli lagt til grunn at de programmer som rammes av de nevnte straffebestemmelsene også i alvorlig grad vil kunne skade mindreåriges utvikling. Men det er ikke like klart at alle programmer som i alvorlig grad kan skade mindreåriges utvikling vil være omfattet av disse straffebestemmelsene. Med et eksplisitt forbud i kringkastingsloven vil man få en klar hjemmel hvoretter programmers skadevirkninger overfor barn kan vurderes spesielt.»

Departementet har vurdert spørsmålet på nytt og anser at forbudet likevel bør presiseres i forskrift med hjemmel i kringkastingsloven, da det kan forekomme programmer som i alvorlig grad kan skade mindreåriges utvikling og som ikke rammes av de nevnte bestemmelsene i straffeloven. Det foreslås derfor hjemmel for å regulere dette i forskrift.

I artikkel 22 nr. 2 pålegges medlemsstatene å sette i verk tilsvarende tiltak ved andre sendinger enn de som faller inn under punkt 1 dersom de bedømmes som skadelige for mindreåriges utvikling og det ved valg av sendetid eller andre tekniske tiltak ikke sørges for at mindreårige som befinner seg i sendeområdet er beskyttet mot å se og høre slike sendinger. Enkeltstående nyhetsinnslag eller nyhetsprogram, eksempelvis krigsskildringer, faller utenfor det som er påtenkt dekket av bestemmelsen.

Endringene i artikkel 22 nr. 2 om passende tiltak for programmer som ikke faller inn under forbudet i punkt 1, har en parallell i kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav c og i det såkalte «vannskilleprinsippet». Prinsippet er etter gjeldende rett ikke rettslig regulert, men de store norske fjernsynsselskapene har uttrykt vilje til ikke å sende volds- eller pornografiske innslag før kl. 21.00. Departementet foreslo i høringsutkastet å innføre en lovregel som gir hjemmel for å regulere forholdet nærmere i forskrift dersom fjernsynsselskapene ikke viser fortsatt vilje til å følge «vannskilleprinsippet».

Justisdepartementet uttalte følgende i høringsrunden:

«Etter Justisdepartementets syn vil det i denne sammenheng være uheldig ikke å statuere et forbud mot noe man uansett ikke vil tillate. Et eksplisitt lovforbud vil også ha best signaleffekt og antagelig være bedre som forebyggende tiltak enn Kulturdepartementets forslag. Det forhold at det her er snakk om å verne om mindreåriges utvikling er også et argument for å ha en klar og eksplisitt lovregel. Uten en slik regel vil man heller ikke ha hjemmel til å sanksjonere et selskap som viser skadelige programmer i strid med nevnte normer. Slik visning vil bare kunne sanksjoneres etter at nye regler har trådt i kraft.»

Departementet er kommet til forbudet mot å sende program som kan skade mindreårige bør reguleres mer eksplisitt enn etter gjeldende rett, og foreslår hjemmel for å regulere dette i forskrift.

Punkt 3 i artikkel 22 er ny og pålegger landene å sikre at programmer eller innslag som faller inn under punkt 2 merkes med en akustisk advarsel eller markeres med et visuelt symbol dersom de sendes ukodet. Norsk rett har i dag ingen bestemmelse som pålegger kringkasterne å merke denne type programmer eller innslag.

NRK uttalte i høringen at forholdet var omfattet av det redaksjonelle ansvaret og at både prinsipielle som praktiske grunner talte i mot en regulering. Departementet viser til at Norge etter endringsdirektivet er forpliktet til å gjennomføre denne bestemmelsen. Departementet anser for øvrig at opplys-

ningsverdien av en slik merking vil være et godt egnet hjelpemiddel for foreldre og foresatte og fremhever at formen på merkingen/varslingen langt på vei vil være opp til fjernsynsselskapene selv å bestemme. Departementet opprettholder derfor høringsnotatets forslag om lovhjemmel for å pålegge slik merking som endringsdirektivet innfører.

4.8 Rett til beriktigelse

Ved behandlingen av Ot.prp. nr. 77 (1996-97) Om lov om endringer i kringkastingsloven (Medieetikk mv) endret Stortinget reglene om beriktigelse i kringkastingsloven, jf Innst. O. nr. 37 (1997-98). I proposisjonen ble særlig forholdet til fjernsynsdirektivet vurdert, og foreslåtte lovendringer om beriktigelse av uriktige faktiske opplysninger i kringkastingsloven ble basert på direktivets bestemmelser. Endringene er inntatt i kringkastingsloven § 5-1 første og andre ledd som nå lyder:

«Enhver fysisk eller juridisk person hvis rettmessige interesser er blitt krenket ved fremsettelse av uriktige faktiske opplysninger i et kringkastingsselskaps program, skal ha rett til å beriktige påstandene. Krav om beriktigelse må framsettes for vedkommende kringkastingsselskap innen tre måneder fra den dag da programmet ble sendt. Krav om beriktigelse kan avvises dersom det ville innebære en straffbar handling eller påføre kringkastingsselskapet ansvar.

Retten etter første ledd gjelder overfor kringkastingsselskap underlagt norsk jurisdiksjon.»

Denne bestemmelsen er etter departementets oppfatning i samsvar med de krav som stilles ved endringene i artikkel 23. Det bemerkes at kringkastingslovens § 5-1 er noe videre enn direktivene 89/552/EØF og 97/36/EF ved at adgangen til beriktigelse gjelder enhver fysisk eller juridisk person. Departementet vil presisere at det ikke er et krav om at fjernsynssendingene må nå eller ha til hensikt å nå borgere i andre medlemsstater for at retten til beriktigelse skal gjelde.

4.9 Kontaktkomité

Opprettelsen av Kontaktkomitéen og dets funksjon som følger av direktivet, krever ikke nasjonal gjennomføring i medlemsstatene.

4.10 Delokalisering

Endringsdirektivets forale punkt 14 viser til EF-domstolens rettspraksis i tilfeller der etablering i en stat skjer for å omgå lovgivningen i en annen stat, og det presiseres at en medlemsstat beholder retten til å treffe tiltak overfor slike kringkastingsselskap, jf punkt 2.10.

Departementet vil vurdere tiltak mht slike delokaliseringstilfeller.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er foreslått å gi Eierskapstilsynet en rolle i forbindelse med megling ved eventuelle konflikter om prisen på fjernsynsrettigheter til viktige begivenheter. Departementet antar at denne rollen ikke vil medføre behov for økte ressurser hos Eierskapstilsynet. De øvrige forslagene til endringer i kringkastingsloven og forskrifter til loven vil ikke ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

I høringsrunden påpekte TV 2 bl. a. følgende:

«Departementet mener at forslagene ikke vil medføre «nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser for kringkastingsselskapene». TV 2 deler på ingen måte dette synspunktet. Særdeles alvorlig for TV 2 vil det være dersom departementet ikke gjør unntak for fjernsynsselskapets egenreklame i bestemmelsen om tillatt reklamemengde i lovens § 3-1. Et annet eksempel er de begrensninger man særlig legger på TV 2s mulighet til å krysspromotere de forskjellige redaksjonelle tjenester.

I denne sammenheng vil vi også peke på at departementet ved systematisk å opprettholde strengere regler enn EU-direktivet krever for TV 2s næringsvirksomhet, skaper økte vansker for TV 2 hva gjelder konkurranse og finansiering.»

Departementet vil bemerke at adgangen til å ha strengere nasjonal regulering enn det som følger av EUs minimumsdirektiv, gjelder alle EU- og EØS-land, og er ikke noe særnorsk fenomen. En tilsvarende regel gjelder også for land som har tiltrådt Europarådets fjernsynskonvensjon. Departementet har i forslaget i stor grad videreført någjeldende norske regler, men har samtidig tatt hensyn til flere av de synspunkter bl.a. TV 2 har hatt i høringsrunden. Departementet kan ikke se at de foreslåtte endringene vil medføre administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning for kringkasterne.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1-1 tredje og fjerde ledd:

Tredje ledd er nytt og erstatter nåværende tredje ledd. Ordlyden er i samsvar med artikkel 1 ny bokstav b) etter endringsdirektiv 97/36/EF. Pliktsubjektet i kringkastingsloven blir heretter benevnt «kringkaster», som tilsvarende ordet «broadcaster» i den engelske versjonen av direktivet. Det vises for øvrig til punkt 4.2.1.

I *fjerde ledd* er det føyet til at også selvfremsende virksomhet i fjernsyn skal anses som reklame. Endringen følger av ny artikkel 1 bokstav c), som endrer den opprinnelige reklamedefinisjonen, og kringkastingslovens definisjon må tolkes i lys av direktivets reklamedefinisjon.

Selvfremsende virksomhet er egenreklame for kringkasteren, først og fremst i form av reklame for en kringkasters egne salgsprodukter, men også reklame for egne tjenester, programmer eller kanaler. Programtrailere - dvs utdrag av kommende program - er imidlertid ikke å anse som reklame, jf fortalens punkt 39. Departementet går inn for at «programtrailere» i denne sammenheng fortolkes relativt vidt. Det vises for øvrig til drøftelsen ovenfor under punkt 4.2.2.

Til § 2-1 andre ledd nytt fjerde punktum:

Bestemmelsen er ny, og gir en presis hjemmel for jurisdiksjonsreglene, som vil bli regulert nærmere i kringkastingsforskriften. Etter gjeldende rett er jurisdiksjonsreglene regulert i kringkastingsforskriften § 1-1, med hjemmel i kringkastingsloven §§ 2-1 og 2-2. Endringsdirektivet presiserer og utfyller jurisdiksjonsreglene i det opprinnelige direktivet, og fortalens punkt 13 viser til at det etter anvendelse av endringsdirektivets praktiske kriterier bør være mulig å fastslå at et fjernsynsselskap hører inn under kun én medlemsstats myndighet. Fortalen presiserer videre at etableringskriteriet som følger av artikkel 52 flg i Romatraktaten (artikkel 31 flg i EØS-avtalen) skal være det endelige kriterium for å avgjøre en medlemsstats myndighet. Det vises for øvrig til drøftelsen ovenfor under punkt 4.3.

Til §§ 2-3 første ledd, 2-4, 2-5 første ledd første punktum og andre ledd og 2-6: Endringene er av teknisk art. Det vises til punkt 4.2.1.

Til § 2-7:

Bestemmelsen er ny. Det vises til behandlingen ovenfor under punkt 4.7.

Første ledd skal utgjøre gjennomføring i norsk rett av endringene i artikkel 22 nr. 1, og må derfor tolkes i lys av denne bestemmelsen. Bestemmelsen er en hjemmel for i forskrift å gi forbud mot å sende program som må anses for være alvorlig skadelige for mindreårige, uansett sendetidspunkt. Med mindreårige menes i kringkastingsregelverket barn og unge under 18 år, jf bl.a. kringkastingsforskriften § 3-6.

Andre ledd første punktum skal utgjøre norsk gjennomføring av endringene i artikkel 22 nr. 2. I dag er dette «regulert» ved at norske kringkastere frivillig unnlater å sende program med voldsinnslag eller pornografi før kl 21.00. En eksplisitt hjemmel til å regulere dette i forskrift anses imidlertid som mer hensiktsmessig, siden det da blir enklere for myndighetene å sanksjonere eventuelle brudd på bestemmelsen. Andre punktum gjennomfører endringene i artikkel 22 nr. 3, og innebærer at ukodete program som kan være skadelige for barn, jf første punktum, skal innledes med en muntlig advarsel eller merkes med et visuelt symbol under hele programmet.

Til § 2-8:

Paragrafen gir bestemmelser som skal sikre at begivenheter som anses å ha vesentlig samfunnsmessig betydning kan bli vist på fjernsynskanaler som kan mottas vederlagsfritt av en betydelig del av seerne i det enkelte EU- og EØS-land. Det vises for øvrig til drøftelsen ovenfor under punkt 4.4.

Første ledd gjelder eneretter til begivenheter som sendes i Norge. Bestemmelsen slår fast at en kringkaster ikke kan utnytte ervervede eneretter på en slik måte at en betydelig del av den norske befolkning ikke kan følge en viktig begivenhet i vederlagsfritt fjernsyn.

Andre ledd bestemmer at norske kringkastere ikke kan utnytte enerettigheter til overføring av begivenheter, som et land som har tiltrådt EØS-avtalen har erklært å være av vesentlig samfunnsmessig betydning, på en slik måte at en betydelig del av seerne i vedkommende land blir fratatt muligheten til å følge begivenhetene på vederlagsfritt fjernsyn.

Tredje ledd fastsetter virkningstidspunkt for bestemmelsene i første og andre ledd. Reglene omfatter avtaler om senderrettigheter inngått etter offentliggjøring av direktivet 30. juli 1997 for begivenheter som finner sted etter lovens ikrafttredelse. Avtaler om senderrettigheter inngått før 30. juli 1997 vil ikke omfattes av reglene.

Fjerde ledd gir hjemmel for at det kan gis nærmere regler i forskrift om gjennomføringen av første til tredje ledd. Forskriften vil bl.a. omfatte en liste over hvilke begivenheter som er å anse for å være av vesentlig samfunnsmessig betydning i Norge, hva som er å anse som en betydelig del av befolkningen og hva som er å anse som vederlagsfritt fjernsyn. Det kan også bli gitt regler om hvordan eventuelle priskonflikter skal løses. Det vil også bli gitt nærmere regler om at norske fjernsynsselskaper plikter å følge de lister og tiltak som fastsettes av andre EØS-land. Det kan videre gis bestemmelser om at en kringkaster skal innrapportere erverv av rettigheter til Statens medieforvaltning, samt opplysninger om en kringkaster har tilbudt begivenheter til andre kringkastere som fyller vilkårene for sending av viktige begivenheter, herunder tilbud til kringkastere i andre EØS-land. Departementet vil presisere at dette ikke er en uttømmende oppregning av hvilke forhold det vil bli gitt regler om. Bestemmelsen gir Kongen kompetanse til å fastsette forskriftsregler som er nødvendige for å gjennomføre ordningen i tråd med direktivets krav.

Til § 2-9:

Bestemmelsen er ny. Det vises til punkt 4.3 ovenfor. Den utgjør norsk gjennomføring av endringene i artikkel 3 nr. 3. Etter gjeldende rett er det ingen bestemmelse som gir «direkte berørte» tredjemenn anledning til å kreve at kringkastingsregelverket overholdes. I praksis behandles imidlertid også innkomne klager fra enkeltpersoner etter forvaltningsloven, som bl.a. stiller krav om rettslig klageinteresse.

Første ledd gir enhver som er direkte berørt - også borgere eller foretak fra andre EØS-land - rett til å henvende seg til vedkommende norske myndighet om norske kringkasteres overholdelse av regler fastsatt for å gjennomføre TV-direktivet. Betingelsen etter direktivet er at vedkommende er «direkte berørt». Ved fortolkningen av dette begrepet kan det tas utgangspunkt i forvaltningslovens «rettslig klageinteresse» i § 28. Bestemmelsen her gjelder derimot ikke klage over enkeltvedtak, men en mulighet for å henvende seg til vedkommende myndighet om brudd på norske regler som gjennomfører direktivet. Bestemmelsen gir for eksempel seere, kringkasterne, annonsører, forbrukerorganisasjoner m.v. anledning til å få en sak behandlet av norske myndigheter. Vedkommende norske myndighet skal deretter behandle saken etter forvaltningslovens og kringkastingsregelverkets bestemmelser så langt de passer.

Andre ledd er en hjemmel til å gi nærmere regler om ordningen i forskrift.

Til § 3-1 første ledd og tredje ledd, samt nytt femte og sjette ledd:

Endringene i *første* og *tredje ledd* er av teknisk art. Det vises til punkt 4.2.1.

Nytt femte ledd utgjør norsk gjennomføring av endringene i artikkel 18 nr. 3. Første punktum må sees i sammenheng med utvidelsen av reklamedefinisjonen i endringsdirektivet og i kringkastingsloven. Selvfremmende virksomhet, eller egenreklame for kringkasteren, er etter gjeldende rett ikke særskilt regulert. Meldinger etter første punktum skal ikke regnes med i reklametiden etter kringkastingsloven § 3-1 første ledd, som fastsetter at reklameinnslag ikke skal overstige 15 prosent av kringkasterens daglige sendetid. Dette suppleres av kringkastingsforskriften § 3-1 annet punktum, om at reklameinnslag ikke skal utgjøre mer enn 20 prosent pr time, dvs 12 minutter. Andre punktum fastsetter at også non-profit meldinger om offentlige tjenester i allmennhetens interesse og vederlagsfrie innslag om veldedige formål er unntatt fra reklametiden. Dette må fortolkes snevert. Det vises til punkt 4.6.2 ovenfor.

Nytt sjette ledd gir hjemmel til i forskrift å bestemme tidsbegrensning for innslag etter femte ledd, samt hjemmel for å regulere forbud mot at kringkasterne avbryter program for å sende andre meldinger eller utdrag fra andre program, såkalte programtrailere. Slike programtrailere er ikke å anse som reklame, jf punkt 4.6.2 og merknaden til § 1-1 ovenfor.

Til § 3-4 andre ledd og § 5-1:

Endringene er av teknisk art. Det vises til punkt 4.2.1 ovenfor.

Til § 10-2:

Endringen er primært av teknisk art, og presiserer hjemmelen til å gi advarsel ved overtredelse av kringkastingsloven eller forskrift fastsatt i medhold av loven.

Til § 10-3 nytt annet punktum i første ledd:

Bestemmelsen hjemler overtredelsesgebyr også ved overtredelse av § 2-8 eller forskrifter gitt i medhold av denne bestemmelsen. Det vises til punkt 4.4.8. ovenfor.

Overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter fastsettes etter en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle, basert på hva selskapet har tjent på lovbruddet, lovbruddets art og grovhet. Nærmere regler om overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsen om viktige begivenheter vil eventuelt bli fastsatt i kringkastingsforskriften.

Til § 10-4 første og tredje ledd.

Endringene er av teknisk art. Det vises til punkt 4.2.1.

Kulturdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Endringer som følge av tillegg til EØS-avtalens fjernsynsdirektiv).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Endringer som følge av tillegg til EØS-avtalens fjernsynsdirektiv) i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Kulturdepartementet ligger ved.

Forslag til lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Endringer som følge av tillegg til EØS-avtalens jernsynsdirektiv)

I

I lov av 4 desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endringer:

§ 1-1 tredje ledd oppheves. Nytt tredje ledd og fjerde ledd skal lyde:

Med kringkaster menes fysisk eller juridisk person som har det redaksjonelle ansvaret for sammensetningen av programtilbudet i kringkastingssendinger, og som sender dem eller lar noen annen sende dem.

Med reklame menes enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring. *Med reklame menes også innslag i fjernsyn som har til formål å fremme kringkasterens egen virksomhet.*

§ 2-1 andre ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi regler for når en kringkaster skal følge norske kringkastingsregler.

Nåværende fjerde punktum blir nytt femte punktum.

§ 2-3 første ledd skal lyde:

Den som ikke har medvirket eller som ikke har *programansvar* kan ikke kreve å få se eller høre et program før sending.

§ 2-4 skal lyde:

Kringkastere skal etter regler Kongen gir, sende meldinger fra statsmyndigheter når det har vesentlig betydning.

Kongen kan gi forskrifter om *kringkasteres* virksomhet under beredskap og krig.

§ 2-5 første ledd første punktum og andre ledd skal lyde:

Kringkastere skal oppbevare opptak av program i minst to måneder etter sending.

Om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Endringer som følge av tillegg til EØS-avtalens fjernsynsdirektiv)

Kringkastere plikter å utlevere opptak av program til de instanser som har til oppgave å føre tilsyn med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 2-6 skal lyde:

Kongen gir nærmere regler om *kringkasteres* bruk av europeisk programmateriale i fjernsyn, herunder hvilke programkategorier reglene gjelder for, definisjon av europeisk programmateriale og gjennomføring av reglene.

Ny § 2-7 skal lyde:

§ 2-7 Beskyttelse av mindreårige seere

Kongen gir i forskrift regler om forbud mot å sende fjernsynsprogram som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling, særlig hvis programmet inneholder pornografiske scener eller umotivert vold.

Kongen gir i forskrift regler om at fjernsynsprogram med scener eller innslag som kan være skadelige for mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling bare skal sendes i perioder hvor mindreårige vanligvis ikke kan se eller høre sendingen, samt om andre tekniske tiltak som forhindrer at mindreårige kan se eller høre sendingene. Kongen gir i forskrift regler om akustisk og visuell varslings når slike program sendes i ukodet form.

Ny § 2-8 skal lyde:

§ 2-8 Viktige begivenheter

En kringkaster som har ervervet enerett til fjernsynssending av begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning må ikke utnytte eneretten på en slik måte at en betydelig del av seerne blir fratatt muligheten til å følge begivenheten på vederlagsfritt fjernsyn.

Dersom en kringkaster underlagt norsk jurisdiksjon har ervervet enerett til fjernsynssending av begivenheter som et land som har tiltrådt EØS-avtalen har erklært for å være av vesentlig samfunnsmessig betydning og som er godkjent av EU-Kommisjonen eller EFTAs overvåkinsorgan, kan kringkasteren ikke utnytte eneretten på en slik måte at en betydelig del av seerne i vedkommende land blir fratatt muligheten til å følge begivenhetene på vederlagsfritt fjernsyn.

Første ledd omfatter avtaler om utnyttelse av enerett inngått etter 30. juli 1997 for begivenheter som finner sted etter denne lovens ikrafttredelse. Andre ledd omfatter avtaler om utnyttelse av enerett inngått etter 30. juli 1997 for begivenheter som finner sted etter denne lovens ikrafttredelse og etter at et land som har tiltrådt EØS-avtalen har gjennomført bestemmelser tilsvarende denne paragrafens første ledd.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av første, andre og tredje ledd, herunder fastsette en liste over begivenheter som har vesentlig samfunnsmessig betydning, samt regler om løsning av priskonflikter.

Ny § 2-9 skal lyde:

§ 2-9 Overholdelse av reglene fastsatt i samsvar med EØS-avtalens fjernsynsdirektiv

Om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Endringer som følge av tillegg til EØS-avtalens fjernsynsdirektiv)

Enhver direkte berørt fysisk eller juridisk person som er statsborger i eller etablert i land som har tiltrådt EØS-avtalen, kan henvende seg til vedkommende norske myndighet angående norske kringkasteres overholdelse av bestemmelser fastsatt for å gjennomføre Rådsdirektiv 89/552/EØF og Parlaments- og Rådsdirektiv 97/36/EF.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av første ledd.

Overskriften til kapittel 3 skal lyde:

Reklame, sponsing *m.v.*

§ 3-1 første, tredje, femte og sjette ledd skal lyde:

Reklameinnslag skal samlet ikke overstige 15 prosent av *kringkasterens* daglige sendetid. Kongen kan gjøre unntak fra denne bestemmelse for sending av tekstplakater i lokalfjernsyn.

Kringkastere kan ikke sende reklame for livssyn eller politiske budskap i fjernsyn. Dette gjelder også tekstfjernsyn.

Meldinger fra kringkasteren i forbindelse med egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene skal ikke regnes med i varigheten av reklametiden etter første ledd. Det samme gjelder meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om veldedige formål.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om varigheten av meldinger og innslag etter femte ledd, samt om forbud mot å avbryte program for å sende andre meldinger eller utdrag av andre program.

§ 3-4 andre ledd skal lyde:

Innhold og presentasjonsform i sponsede program må være slik at *kringkasterens* redaksjonelle integritet opprettholdes fullt ut.

§ 5-1 skal lyde:

Enhver fysisk og juridisk person hvis rettmessige interesser er blitt krenket ved fremsettelse av uriktige faktiske opplysninger i et kringkastingsprogram, skal ha rett til å beriktige påstandene. Krav om beriktigelse må fremsettes for vedkommende *kringkaster* innen tre måneder fra den dag da programmet ble sendt. Krav om beriktigelse kan avvises dersom det ville innebære en straffbar handling eller påføre *kringkasteren* ansvar.

Retten etter første ledd gjelder overfor *kringkastere* underlagt norsk jurisdiksjon.

§ 10-2 første ledd skal lyde:

Når denne lov eller bestemmelse eller vilkår fastsatt i medhold av loven er overtrådt av noen som har handlet på vegne av person eller foretak som *har rett til å drive kringkasting eller som* er gitt konsesjon i medhold av §§ 2-1 eller 2-2, kan Statens medieforvaltning gi advarsel.

§ 10-3 første ledd skal lyde:

Statens medieforvaltning kan ved overtredelse av lovens kapittel 3 eller forskrift gitt i medhold av kapittel 3 ilegge overtredelsesgebyr til staten beregnet etter nærmere regler fastsatt av Kongen. *Det samme gjelder ved overtredelse av lovens § 2-8 eller forskrift gitt i medhold av paragrafen.*

§ 10-4 første og tredje ledd skal lyde:

Når bestemmelse i kapittel 3 eller forskrift gitt i medhold av kapittel 3 er overtrådt av noen som har handlet på vegne av *en kringkaster*, kan Statens medieforvaltning forby selskapet å sende reklame i en tidsavgrenset periode.

Kongen kan gi nærmere regler om vedtak om forbud mot å sende reklame og inndragning av konsesjon, herunder om opplysningsplikt for *kringkastere*.

II

Denne lov trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Vedlegg 1

**Rådsdirektiv av 3. oktober 1989 om samordning av
visse bestemmelser om utøvelse av
fjernsynsvirksomhet fastsatt ved lov eller forskrift i
medlemsstatene (89/552/EØF)**

RÅDET FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR -

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap, særlig artikkel 57 paragraf 2 og artikkel 66,
under henvisning til forslag fra Kommisjonen ¹⁾,
i samarbeid med Europaparlamentet ²⁾,
under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité ³⁾, og
ut fra følgende betraktninger:

Fellesskapets mål som nedfelt i traktaten går ut på å skape en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk, å fremme nærmere forbindelser mellom de stater Fellesskapet forener, å sikre økonomisk og sosial fremgang i statene gjennom felles opptreden ved å fjerne skrankene som deler opp Europa, å virke for en stadig bedring av sine folks levevilkår samt å verne og styrke fred og frihet.

Ifølge traktaten skal det opprettes et felles marked som går ut på å fjerne medlemsstatene imellom hindringer for fri bevegelse for tjenesteytelser og innføre en ordning som sikrer at konkurransen ikke fordreies.

Kringkastingssendinger overført over landegrensene ved hjelp av forskjellige teknologier er en måte å fremme Fellesskapets mål på. Det bør treffes tiltak som muliggjør og sikrer overgangen fra nasjonale markeder til et felles marked for produksjon og distribusjon av programmer, og som skaper redelige konkurransevilkår uten å berøre den samfunnsmessig viktige oppgaven som er tillagt fjernsynstjenester.

Europarådet har vedtatt Den europeiske konvensjon om fjernsyn over landegrensene.

Ifølge traktaten skal det utstedes direktiver for å samordne bestemmelser med sikte på å lette adgangen til å starte selvstendig næringsvirksomhet.

Fjernsyn er under normale forhold en tjenesteytelse som definert i traktaten.

Ifølge traktaten skal det være fri bevegelse for alle tjenesteytelser som vanligvis finner sted mot betaling, uten hensyn til ytelsenes innhold i kulturelt eller annet henseende og uten restriksjoner i forhold til statsborgere i en medlemsstat som har etablert seg i en annen medlemsstat enn tjenesteytelsens mottaker.

Anvendt på kringkasting og formidling av fjernsynstjenester er denne retten på det fellesskapsrettslige plan også et særlig uttrykk for et mer generelt prinsipp, nemlig uttrykksfriheten slik denne er nedfelt i artikkel 10 nr. 1 i konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende fri-

¹⁾ EFT nr. C 179 av 17.7.1986, s. 4.

²⁾ EFT nr. C 49 av 22.2.1988, s. 53, og EFT nr. C 158 av 26.6.1989.

³⁾ EFT nr. C 232 av 31.8.1987, s. 29.

heter, som er ratifisert av alle medlemsstatene. Ved utstedelse av direktiver om kringkasting og formidling av fjernsynsprogrammer må fri utøvelse av slik virksomhet derfor sikres i lys av nevnte artikkel, dog med forbehold for begrensningene satt i samme artikkel nr. 2 og i traktatens artikkel 56 paragraf 1.

Medlemsstatenes gjeldende lover og forskrifter om utøvelse av virksomhet som fjernsyn og formidling i kabelnett er uensartede, og noen av disse ulikhetene kan hemme den frie utvekslingen av sendinger i Fellesskapet og fordreie konkurransen på det felles marked.

Alle slike restriksjoner på den frie adgangen til å utøve kringkastingsvirksomhet innenfor Fellesskapet må oppheves i henhold til traktaten.

Parallelt med opphevingen må det skje en samordning av gjeldende lovgivninger. Samordningen må ta sikte på å lette både utøvelse av næringsvirksomhet på det aktuelle området og, i videre forstand, den frie utvekslingen av informasjon og tanker innenfor Fellesskapet.

Det er følgelig nødvendig og tilstrekkelig at alle sendinger er i samsvar med lovgivningen i den medlemsstaten de kommer fra.

Dette direktivet fastsetter de nødvendige minsteregler for å sikre fri adgang til kringkasting av sendinger. Det berører derfor ikke medlemsstatenes og deres myndigheters ansvar når det gjelder organisering - herunder konsesjonsordninger, vilkår for tildeling av offentlig løyve eller avgiftsregler - finansiering og programmenes innhold. Derfor opprettholdes den selvstendige kulturelle utviklingen i medlemsstatene og det kulturelle mangfoldet i Fellesskapet.

På det felles marked er det nødvendig at alle sendinger som kommer fra Fellesskapet og er beregnet på å mottas innenfor Fellesskapet, særlig sendinger beregnet på å mottas i en annen medlemsstat, er i samsvar med gjeldende lovgivning for sendinger beregnet på å mottas av allmennheten i opprinnelsesstaten og med bestemmelsene i dette direktiv.

Plikten som påligger opprinnelsesstaten til å føre kontroll med at sendingene er i samsvar med nasjonal lovgivning slik denne er samordnet ved dette direktiv, er etter fellesskapsretten tilstrekkelig til å sikre fri utveksling av sendinger uten at det er nødvendig å foreta ytterligere kontroll på samme grunnlag i medlemsstatene som mottar sendingene. Mottakende medlemsstat kan likevel unntaksvis og etter nærmere vilkår midlertidig innstille videresending av fjernsynssendinger.

Det er av avgjørende betydning at medlemsstatene påser at det ikke finner sted handlinger som kan skade den frie utvekslingen av fjernsynsprogrammer og den frie handelen med disse, eller som kan fremme dannelsen av dominerende stillinger som ville begrense pluralisme og frihet i informasjonsformidlingen over fjernsyn og i informasjonssektoren i sin helhet.

Dette direktiv begrenser seg til å fastsette særlige regler om fjernsyn og berører ikke Fellesskapets gjeldende eller fremtidige harmoniseringsvedtak som særlig har til formål å sikre oppfyllelse av ufravikelige krav med hensyn til forbrukervern, redelighet i handel og konkurranse.

En samordning er likevel nødvendig for å gjøre det lettere for personer og industrier som produserer kulturorienterte fjernsynsprogrammer å starte og utøve sin virksomhet.

Når det gjelder visning av europeiske audiovisuelle produksjoner, har minstekrav som får anvendelse på alle offentlige og private fjernsynsselskaper i Fellesskapet, vært et middel til å fremme produksjon, uavhengig produksjon og distribusjon i ovennevnte industrier og utfyller andre tiltak som allerede er eller vil bli foreslått i samme øyemed.

For at medlemsstatenes fjernsynsproduksjoner skal kunne tjene inn de nødvendige investeringene som er foretatt, er det derfor nødvendig å skape markeder som er store nok, ikke bare ved å innføre felles regler som åpner nasjonale markeder, men også ved å arbeide for at størstedelen av fjernsynets programtilbud i samtlige medlemsstater skal bestå av europeiske produksjoner, hver gang dette er mulig og kan skje på en hensiktsmessig måte. For å gjøre det mulig å overvåke anvendelsen av slike regler og forfølge målsettingene skal medlemsstatene avgi rapport til kommisjonen om anvendelsen av dette direktivs bestemmelser om hvor stor andel av sendetiden som skal avsettes for europeiske verker og uavhengige produksjoner. Ved beregningen av denne andelen bør det tas hensyn til Republikken Hellas' og Republikken Portugals spesielle situasjon. Kommisjonen må gjøre de øvrige medlemsstater kjent med hver medlemsstats rapport, eventuelt vedlagt en uttalelse som særlig tar hensyn til fremgangen som er gjort i forhold til tidligere år, førstegangsvisningenes andel av programvirksomheten, særlige forhold i forbindelse med nye fjernsynsselskaper, og den spesielle situasjonen som oppstår i stater som har lav audiovisuell produksjonskapasitet, eller hvor det tales et språk som har begrenset utbredelse.

I denne forbindelse bør «europeiske verker» defineres på en måte som ikke berører medlemsstatenes mulighet til å utdype definisjonen når det gjelder fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet i samsvar med artikkel 3 nr. 1, samt i samsvar med fellesskapsretten og under hensyn til dette direktivs mål.

Det er viktig å finne fram til hensiktsmessige verktøy og ordninger som er i samsvar med fellesskapsretten, og som fremmer gjennomføringen av disse målene med sikte på å treffe tiltak egnet til å stimulere virksomheten og utviklingen innen audiovisuell produksjon og distribusjon i Europa, særlig i stater som har lav produksjonskapasitet, eller hvor det tales et språk som har begrenset utbredelse.

Nasjonale støtteordninger for å fremme utviklingen av europeisk produksjon vil kunne anvendes i den utstrekning de er i samsvar med fellesskapsretten.

En plikt til å avsette en viss del av programtilbudet, i den grad det er mulig, for uavhengige produksjoner laget av produsenter som er uavhengige av fjernsynsselskapene, vil stimulere fremveksten av nye kilder til fjernsynsproduksjon, særlig små og mellomstore bedrifter. På denne måten vil det oppstå nye muligheter og nye markeder for skapende virksomhet, for kulturorienterte yrker og for kulturarbeidere. Når medlemsstatene definerer begrepet uavhengig produsent, skal de legge vekt på denne målsettingen ved å ta tilbørlig hensyn til små og mellomstore produsenter og påse at fjernsynsselskapenes koproduserende datterselskaper gis mulighet til økonomisk deltakelse.

Det er nødvendig å treffe tiltak for at medlemsstatene skal kunne sikre at det går en viss tid fra den første kinofremvisningen av en film til den første fjernsynsfremvisningen.

For å legge forholdene til rette for en aktiv politikk til fordel for et bestemt språk står det medlemsstatene fritt å fastsette nærmere eller strengere regler på grunnlag av språklige kriterier så lenge reglene er i samsvar med fellesskapsretten og særlig ikke får anvendelse på videresending av programmer som har sin opprinnelse i andre medlemsstater.

For å sikre at forbrukernes interesser som fjernsynsseere er helt og fullt ut ivaretatt, er det av avgjørende betydning at fjernsynsreklame underkastes en rekke minsteregler og -normer, og at medlemsstatene har adgang til å fastsette nærmere eller strengere regler og i visse tilfeller andre vilkår for fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet.

I forbindelse med sendinger som utelukkende er beregnet på å mottas innenlands, og som verken direkte eller indirekte kan mottas i en eller flere andre medlemsstater, må medlemsstatene kunne fastsette andre vilkår for reklameinnslag og andre grenser for reklamens omfang for å fremme kringkasting av sendinger av denne art, så lenge det skjer i samsvar med fellesskapsretten.

Det er nødvendig å forby all fjernsynsreklame for sigaretter og andre tobakksvarer, også indirekte reklame som, uten at tobakksvarens navn nevnes uttrykkelig, prøver å omgå reklameforbudet ved å bruke merkenavn, symboler og andre kjennetegn for tobakksvarer eller foretak dersom foretakets kjente virksomhet eller hovedvirksomhet omfatter produksjon eller salg av slike varer.

Det er også nødvendig å forby all fjernsynsreklame for legemidler og medisinsk behandling som er reseptpliktig i medlemsstaten hvis myndighet fjernsynsselskapet er underlagt, og innføre strenge kriterier for fjernsynsreklame for alkoholholdige drikker.

Ettersom sponning spiller en stadig større rolle i finansieringen av programmene, bør det fastsettes hensiktsmessige regler i denne forbindelse.

I tillegg er det nødvendig å innføre regler for å beskytte mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling i programmer og fjernsynsreklame.

Selv om fjernsynsselskapene vanligvis plikter å påse at det i sendingene gis en lojal fremstilling av fakta og hendelser, er det likevel viktig å pålegge dem bestemte plikter når det gjelder retten til beriktigelse eller til tilsvarende tiltak, slik at enhver hvis rettmessige interesser krenkes ved anførsler i et fjernsynsprogram, faktisk kan gjøre disse rettighetene gjeldende -

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I

Definisjoner

Artikkel I

I dette direktiv menes med

- a) fjernsynssending, førstegangsutsending over tråd eller med radiobølger, også via satellitt, i ukodet eller kodet form, av fjernsynsprogrammer

beregnet på allmennheten. Begrepet omfatter overføring av programmer mellom foretak for videresending til allmennheten. Det omfatter ikke kommunikasjonstjenester som på individuelt anrop formidler informasjon eller andre meldinger, f.eks. telefakstjenester, elektroniske databanker og andre lignende tjenester.

- b) fjernsynsreklame, ethvert budskap uansett form formidlet over fjernsyn mot betaling eller lignende vederlag av et offentlig eller privat foretak i forbindelse med handels-, industri- og håndverksvirksomhet eller virksomhet i frie yrker for å markedsføre levering av varer eller tjenester, herunder fast eiendom, rettigheter og forpliktelser, mot betaling. Bortsett fra i tilfeller som nevnt i artikkel 18, omfatter dette ikke direkte tilbud til seerne om salg, kjøp eller leie av produkter eller om tjenesteytelser mot betaling.
- c) skjult reklame, muntlig eller visuell presentasjon i programmer av en vareprodusents eller en tjenesteleverandørs varer, tjenester, navn, varemerke eller virksomhet dersom presentasjonen skjer bevisst i reklameøyemed fra fjernsynsselskapets side og seerne kan villedes med hensyn til presentasjonens art. Slik presentasjon anses som tilsiktet særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende vederlag.
- d) sponning, ethvert bidrag fra et offentlig eller privat foretak som ikke driver fjernsynsvirksomhet eller produksjon av audiovisuelle verker, til finansiering av fjernsynsprogrammer med henblikk på salgsfremmende omtale eller fremvisning av foretakets navn, varemerke, image, virksomhet eller produkter.

Kapittel II

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 2

1. Hver medlemsstat skal påse at alle fjernsynsprogrammer sendt
 - av fjernsynsselskaper underlagt denne medlemsstats myndighet eller
 - av fjernsynsselskaper som nytter en frekvens eller en satellittkapasitet som vedkommende medlemsstat har gitt tillatelse til å bruke, eller en satellittforbindelse som er plassert i medlemsstaten, selv om de ikke er underlagt noen medlemsstats myndighet,er i samsvar med gjeldende lovgivning for sendinger beregnet på allmennheten i denne medlemsstat.
2. Medlemsstatene skal sikre fri mottaking og skal ikke hindre videresending på sitt territorium av fjernsynssendinger fra andre medlemsstater på grunn av forhold som faller inn under områder som samordnes ved dette direktiv. Medlemsstatene kan midlertidig avbryte videresending av fjernsynssendinger dersom følgende forhold foreligger:
 - a) en fjernsynssending fra en annen medlemsstat utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på artikkel 22,
 - b) fjernsynsselskapet har i løpet av de 12 foregående månedene overtrådt den samme bestemmelsen ved minst to tidligere anledninger,
 - c) vedkommende medlemsstat har gitt fjernsynsselskapet og Kommisjonen skriftlig melding om de påståtte overtredelsene og om at den har til hensikt å hindre videresending dersom overtredelsen skjer igjen,

- d) konsultasjoner med senderstaten og Kommisjonen har ikke ført til en minnelig løsning innen femten dager etter at meldingen omhandlet i bokstav c) ble gitt, og den påståtte overtredelsen fortsetter.

Kommisjonen skal påse at midlertidige avbrudd skjer i samsvar med fellesskapsretten. Den kan anmode vedkommende medlemsstat om straks å stanse avbrudd som er i strid med fellesskapsretten. Denne bestemmelse er ikke til hinder for å innlede saksbehandling, treffe forholdsregler eller sanksjoner i forbindelse med de aktuelle overtredelsene i den medlemsstat hvis myndighet fjernsynsselskapet er underlagt.

3. Dette direktiv skal ikke få anvendelse på sendinger som utelukkende er beregnet på å mottas i andre stater enn medlemsstatene, og som verken direkte eller indirekte mottas i en eller flere medlemsstater.

Artikkel 3

1. Når det gjelder fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet, skal medlemsstatene ha adgang til å fastsette nærmere eller strengere regler på områder omfattet av dette direktiv.

2. Medlemsstatene skal med høvelige midler innenfor rammen av sin egen lovgivning påse at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet etterkommer bestemmelsene i dette direktiv.

Kapittel III

Tiltak for å fremme distribusjon og produksjon av fjernsynsprogrammer

Artikkel 4

1. Medlemsstatene skal hver gang det er mulig og med høvelige midler påse at fjernsynsselskaper forbeholder europeiske verker som definert i artikkel 6 størstedelen av sendetiden med unntak av tid avsatt til nyheter, sportsbegivenheter, underholdningsprogrammer som inneholder et konkurranseelement, reklame og tekst-tv-tjenester. Under hensyn til fjernsynsselskapets ansvar overfor seerne når det gjelder informasjon, opplysning, kultur og underholdning, bør denne andelen oppnås gradvis på grunnlag av passende kriterier.

2. Dersom det ikke er mulig å oppnå andelen av sendetiden fastsatt i nr. 1, skal den ikke være lavere enn snittet for 1988 i vedkommende medlemsstat.

For Republikken Hellas' og Republikken Portugals del skal året 1988 byttes ut med året 1990.

3. Fra 3. oktober 1991 skal medlemsstatene hvert annet år avgi rapport til Kommisjonen om anvendelsen av denne artikkel og artikkel 5.

Når det gjelder hvert av de fjernsynsprogrammene som er underlagt vedkommende medlemsstats myndighet, skal rapporten bl.a. inneholde en statistisk oversikt over hva som er oppnådd med hensyn til andel av sendetid som nevnt i denne artikkel og i artikkel 5, og i hvert enkelt tilfelle angi hvorfor det ikke har vært mulig å nå andelen av sendetiden, samt de tiltakene som er truffet eller planlagt for å oppnå denne andelen.

Kommisjonen skal gjøre de andre medlemsstatene og Europaparlamentet kjent med rapportene, som eventuelt skal være vedlagt en uttalelse. Kommi-

sjonen skal påse at denne artikkel og artikkel 5 får anvendelse i samsvar med traktatens bestemmelser. I sin uttalelse kan Kommisjonen særlig ta hensyn til fremgangen som er gjort i forhold til tidligere år, førstegangsvisningenes andel av programvirksomheten, særlige forhold i forbindelse med nye fjernsynsselskaper og den spesielle situasjonen som oppstår i stater som har lav audiovisuell produksjonskapasitet, eller hvor det tales et språk som har begrenset utbredelse.

4. Senest ved utgangen av det femte året etter at dette direktiv ble vedtatt, skal Rådet ta gjennomføringen av denne artikkel opp til ny vurdering på grunnlag av en rapport fra Kommisjonen ledsaget av de revisjonsforslagene denne finner det påkrevet å fremsette.

I denne forbindelse skal det i Kommisjonens rapport, på grunnlag av opplysningene fremlagt av medlemsstatene i henhold til nr. 3, særlig tas hensyn til utviklingen på fellesskapsmarkedet og den internasjonale sammenhengen.

Artikkel 5

Medlemsstatene skal hver gang det er mulig og med høvelige midler påse at fjernsynsselskapene forbeholder europeiske verker laget av produsenter som er uavhengige av fjernsynsselskapene, minst 10% av sendetiden med unntak av tid avsatt til nyheter, sportsbegivenheter, underholdningsprogrammer som inneholder et konkurranseelement, reklame og tekst-tv-tjenester, alternativt minst 10% av programbudsjettet, alt etter hva medlemsstaten selv velger. Under hensyn til fjernsynsselskapets ansvar overfor seerne når det gjelder informasjon, opplysning, kultur og underholdning, bør denne andelen av sendetiden oppnås gradvis på grunnlag av passende kriterier; den må oppnås ved at en passende andel øremerkes for verker av nyere dato, dvs. verker som sendes senest fem år etter at de ble produsert.

Artikkel 6

1. I dette kapittel menes med europeiske verker

- a) verker som har sin opprinnelse i Fellesskapets medlemsstater, og, når det gjelder fjernsynsselskaper underlagt Forbundsrepublikken Tysklands myndighet, verker som har sin opprinnelse i tyske territorier hvor Forbundsrepublikkens grunnlov ikke gjelder, dersom verkene oppfyller vilkårene i nr. 2,
- b) verker som har sin opprinnelse i europeiske tredjestater som er part i den europeiske konvensjon om fjernsyn over landegrensene, vedtatt av Europarådet, dersom verkene oppfyller vilkårene i nr. 2,
- c) verker som har sin opprinnelse i andre europeiske tredjestater, og som oppfyller vilkårene i nr. 3.

2. Verker nevnt i nr. 1 bokstav a) og b) er verker som hovedsakelig er laget med medvirkning av opphavsmenn og medarbeidere bosatt i en eller flere stater angitt i nr. 1 bokstav a) og b), dersom verkene oppfyller ett av følgende tre vilkår:

- a) de er laget av en eller flere produsenter etablert i en eller flere av disse statene, eller
- b) produksjonen av verkene overvåkes og kontrolleres faktisk av en eller flere produsenter etablert i en eller flere av disse statene, eller

- c) koprodusenter i disse statene står for størstedelen av de totale koproduksjonskostnadene, og koproduksjonen kontrolleres ikke av en eller flere produsenter etablert utenfor disse statene.

3. Verker nevnt i nr. 1 bokstav c) er verker laget, enten utelukkende med medvirkning av eller i koproduksjon med produsenter etablert i en eller flere medlemsstater, av produsenter etablert i en eller flere europeiske tredjestater som Fellesskapet vil inngå avtaler med i samsvar med fremgangsmåter fastsatt i traktaten, dersom verkene hovedsakelig er laget med medvirkning av opphavsmenn og medarbeidere som er bosatt i en eller flere europeiske stater.

4. Verker som ikke er europeiske verker i henhold til nr. 1, men hovedsakelig laget med medvirkning av opphavsmenn og medarbeidere som er bosatt i en eller flere medlemsstater, skal anses som europeiske verker i samme forhold som koprodusenter i Fellesskapet har bidratt til å dekke de totale produksjonskostnadene.

Artikkel 7

Med mindre annet er avtalt mellom rettighetshaverne og fjernsynsselskapet, skal medlemsstatene påse at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke sender filmverk før det har gått to år etter at filmen ble vist for første gang på kino i en av Fellesskapets medlemsstater. Dersom filmverkene er laget i koproduksjon med fjernsynsselskapet, skal dette tidsrommet være ett år.

Artikkel 8

Dersom det av språkpolitiske hensyn anses nødvendig, har medlemsstatene, forutsatt at de etterkommer fellesskapsretten, adgang til å fastsette nærmere eller strengere regler for visse eller samtlige programmer fra fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet, særlig på grunnlag av språklige kriterier.

Artikkel 9

Dette kapittel får ikke anvendelse på lokale fjernsynssendinger som ikke inngår i et riksnett.

Kapittel IV

Fjernsynsreklame og sponing

Artikkel 10

1. Fjernsynsreklame skal klart kunne identifiseres som reklame og holdes tydelig atskilt fra resten av programmet ved optiske og/eller akustiske hjelpemidler.

2. Isolerte reklameinnslag skal forekomme bare unntaksvis.

3. Reklame skal ikke nytte metoder som påvirker underbevisstheten.

4. Skjult reklame er forbudt.

Artikkel 11

1. Reklame skal settes inn mellom programmene. Med forbehold for vilkår som fastsatt nedenfor i nr. 2 til 5 kan reklame også forekomme i programmene når det skjer slik at programmenes integritet og verdi ikke berøres fordi det tas hensyn til naturlige opphold i programmet samt programmets varighet og art, og slik at rettighetshavernes rettigheter ikke berøres.

2. I programmer som består av selvstendige enheter, eller i sportsprogrammer og sendinger fra lignende oppbygde begivenheter og forestillinger hvor det forekommer pauser, skal reklame settes inn bare mellom de uavhengige delene av programmet eller i pausene.

3. Sending av audiovisuelle verker som spillefilmer og filmer laget for fjernsyn (med unntak av serier, føljetonger, lette underholdningsprogrammer og dokumentarfilm) kan, dersom den oppsatte varigheten overskrider 45 minutter, avbrytes en gang for hver hele periode på 45 minutter. Ytterligere ett avbrudd er tillatt dersom den oppsatte varigheten overskrider to eller flere hele perioder på 45 minutter med minst 20 minutter.

4. Dersom andre programmer enn de som faller inn under nr. 2, avbrytes av reklame, skal det gå minst 20 minutter mellom hvert påfølgende reklameavbrudd i programmene.

5. Reklame skal ikke settes inn i overføringer av gudstjenester. Nyhets-, aktualitets- og dokumentarsendinger, religiøse programmer og barneprogrammer skal ikke avbrytes av reklame dersom den oppsatte varigheten er kortere enn 30 minutter. Dersom den oppsatte varigheten er 30 minutter eller lengre, skal bestemmelsene i de foregående ledd få anvendelse.

Artikkel 12

Fjernsynsreklame skal ikke:

- a) krenke den menneskelige verdighet
- b) være rase-, kjønns- eller nasjonalitetsdiskriminerende
- c) krenke religiøse eller politiske overbevisninger
- d) bidra til atferd som er skadelig for helse eller sikkerhet
- e) bidra til miljøskadelig atferd

Artikkel 13

All form for fjernsynsreklame for sigaretter og andre tobakksvarer er forbudt.

Artikkel 14

Fjernsynsreklame for legemidler og medisinsk behandling som er reseptpliktig i medlemsstaten hvis myndighet fjernsynsselskapet er underlagt, er forbudt.

Artikkel 15

Fjernsynsreklame for alkoholholdige drikker skal være i samsvar med følgende kriterier:

- a) den skal ikke være spesielt rettet mot mindreårige og særskilt ikke fremvise mindreårige som nyter slike drikkevarer,

- b) den skal ikke forbinde alkoholinntak med økte fysiske prestasjoner eller bilkjøring,
- c) den skal ikke skape inntrykk av at inntak av alkohol bidrar til sosial og seksuell fremgang,
- d) den skal ikke antyde at alkoholholdige drikker har helbredende virkning, eller at de virker stimulerende eller beroligende eller er et middel til å løse personlige problemer,
- e) den skal ikke oppfordre til overdrevet inntak av alkohol eller fremstille avhold eller måtehold i et negativt lys,
- f) den skal ikke fremheve høyt alkoholinnhold som en positiv egenskap ved drikkene.

Artikkel 16

Fjernsynsreklame skal ikke påføre mindreårige moralsk eller fysisk skade og skal derfor for å beskytte dem være i samsvar med følgende kriterier:

- a) den skal ikke direkte påvirke mindreårige til å kjøpe et produkt eller en tjeneste ved å utnytte deres uerfarenhet eller godtroenhet,
- b) den skal ikke direkte påvirke mindreårige til å overtale foreldrene eller andre til å kjøpe produktene eller tjenestene det reklameres for,
- c) den skal ikke utnytte mindreåriges særlige tillit til foreldre, lærere eller andre personer,
- d) den skal ikke uten saklig grunn fremstille mindreårige i farlige situasjoner.

Artikkel 17

1. Sponsede fjernsynsprogrammer skal oppfylle følgende krav:

- a) innholdet i et sponset program og fastsettelsen av sendetiden for dette kan ikke under noen omstendigheter påvirkes av sponsoren på en slik måte at det berører fjernsynsstasjonens ansvar og redaksjonelle uavhengighet når det gjelder programmer,
- b) de skal klart kunne identifiseres som sponset ved at sponsorens navn og/eller logo angis i begynnelsen og/eller slutten av programmene,
- c) de må ikke oppfordre til kjøp eller leie av sponsorens eller tredjemanns produkter eller tjenester og må spesielt ikke inneholde særlige, salgsfremmende henvisninger til disse produktene eller tjenestene.

2. Fjernsynsprogrammer kan ikke sponses av fysiske eller juridiske personer som har som hovedvirksomhet å fremstille eller selge produkter eller tjenesteytelser som det er forbudt å reklamere for i henhold til artikkel 13 eller 14.

3. Nyhetssendinger og sendinger som formidler politisk nyhetsstoff, kan ikke sponses.

Artikkel 18

1. Sendetid avsatt til reklame, skal ikke overstige 15% av den daglige sendetiden. Denne prosentandelen kan imidlertid utvides til 20% dersom den omfatter reklameformer som direkte tilbud til seerne om salg, kjøp eller leie av produkter eller om tjenesteytelser dersom omfanget av reklameinnslagene ikke overstiger 15%.

2. Reklameinnslagenes omfang innenfor et gitt tidsrom av en time, skal ikke overstige 20%.

3. Med forbehold for bestemmelsene i nr. 1 skal reklameformer som direkte tilbud til seerne om salg, kjøp eller leie av produkter eller om tjenesteytelser ikke overstige en time om dagen.

Artikkel 19

Når det gjelder fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet, kan medlemsstatene for å forene fjernsynsreklamens omfang med seernes interesser fastsette strengere regler om sendetid og om ordninger for sendevirksomheten enn hva som er fastsatt i artikkel 18, dog slik at det tas særlig hensyn til

- a) fjernsynets informasjons-, opplysnings-, kultur- og underholdningsfunksjon,
- b) nødvendigheten av å sikre pluralisme i informasjonsformidling og media.

Artikkel 20

Med forbehold for artikkel 3 kan medlemsstatene i behørig samsvar med fellesskapsretten fastsette andre vilkår enn dem som er fastsatt i artikkel 11 nr. 2 til 5 og i artikkel 18, for sendinger som utelukkende er beregnet på å mottas innenlands, og som verken direkte eller indirekte kan mottas i en eller flere andre medlemsstater.

Artikkel 21

Dersom det forekommer fjernsynssendinger som ikke er i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel, skal medlemsstatene innenfor rammen av sin egen lovgivning påse at det treffes passende tiltak for å sikre at bestemmelsene etterkommes.

Kapittel V

Beskyttelse av mindreårige

Artikkel 22

Medlemsstatene skal treffe passende tiltak for å sikre at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke sender programmer som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling, særskilt programmer som inneholder pornografiske scener eller umotivert vold. Denne bestemmelsen skal utvides til å omfatte andre programmer som kan skade mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling, med mindre det ved valg av sendetid eller ved andre tekniske tiltak sørges for at mindreårige som befinner seg i sendeområdet, vanligvis ikke ser eller hører slike sendinger.

Medlemsstatene skal også påse at sendinger ikke inneholder elementer som sporer til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet.

Kapittel VI

Rett til beriktigelse

Artikkel 23

1. Med forbehold for andre sivilrettslige, forvaltningsrettslige eller strafferettslige bestemmelser vedtatt av medlemsstatene skal enhver fysisk eller juridisk person uansett nasjonalitet hvis rettmessige interesser, særlig vedkommendes ære og omdømme, er blitt krenket ved uriktige påstander i et fjernsynsprogram, ha rett til å beriktige påstandene eller til tilsvarende tiltak.

2. Retten til beriktigelse eller tilsvarende tiltak skal kunne utøves overfor alle fjernsynsselskaper som er underlagt en medlemsstats myndighet.

3. Medlemsstatene skal vedta de nødvendige bestemmelser for å gjennomføre retten til beriktigelse eller tilsvarende tiltak og fastsette fremgangsmåten som skal følges ved utøvelse av slik rett. De skal særskilt sikre at fristen for utøvelse av retten til beriktigelse eller andre tiltak er tilstrekkelig, og at fremgangsmåten er slik at retten eller tiltakene kan utøves på tilbørlig måte av fysiske eller juridiske personer som er bosatt eller etablert i andre medlemsstater.

4. Krav om utøvelse av retten til beriktigelse eller om tilsvarende tiltak kan avvises dersom kravet ikke er berettiget etter vilkårene i nr. 1, ville innebære en straffbar handling, ville påføre fjernsynsselskapet ansvar eller ville stride mot den offentlige moral.

5. Det skal fastsettes bestemmelser som gir adgang til domstolsprøving av tvister om utøvelse av retten til beriktigelse og til tilsvarende tiltak.

Kapittel VII

Sluttbestemmelser

Artikkel 24

På områder som ikke samordnes ved dette direktiv, berører direktivet ikke rettigheter og plikter medlemsstatene har som følge av eksisterende avtaler om telekommunikasjoner og fjernsyn.

Artikkel 25

1. Medlemsstatene skal senest 3. oktober 1991 sette i kraft de nødvendige lover og forskrifter for å etterkomme dette direktiv. De skal straks gi Kommisjonen underretning om dette.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som blir vedtatt på de områdene dette direktiv omhandler.

Artikkel 26

Senest ved utgangen av det femte året etter at dette direktiv ble vedtatt, og deretter hvert annet år, skal Kommisjonen fremlegge en rapport for Europaparla-

mentet, Rådet og Den økonomiske og sosiale komité om gjennomføringen av dette direktiv og eventuelt fremsette ytterligere forslag for å tilpasse direktivet utviklingen på fjernsynsområdet.

Artikkel 27

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Luxembourg, 3. oktober 1989.

For Rådet

Vedlegg 2

**Europaparlaments- og rådsdirektiv 97/36/EF av 30.
juni 1997 om endring av rådsdirektiv 89/552/EØ
om samordning av visse bestemmelser om utøvelse
av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller
forskrift i medlemsstatene**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION
HAR -

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 57 nr. 2 og artikkel 66,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen, ⁴⁾

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité, ⁵⁾

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 189 B, ⁶⁾ på grunnlag av Forlikskomiteens felles forslag av 16. april 1997, og

ut fra følgende betraktninger:

1. Rådsdirektiv 89/552/EØF ⁷⁾ utgjør den rettslige rammen for fjernsynsvirksomheten i det indre marked.
2. I henhold til artikkel 26 i direktiv 89/552/EØF skal Kommisjonen senest ved utgangen av det femte året etter at nevnte direktiv ble vedtatt, framlegge for Europaparlamentet, Rådet og Den økonomiske og sosiale komité en rapport om gjennomføringen av direktivet og eventuelt framsette ytterligere forslag med sikte på å tilpasse direktivet til utviklingen på fjernsynsområdet.
3. Iverksettingen av direktiv 89/552/EØF samt rapporten om gjennomføringen av det har vist at det er nødvendig å klargjøre visse definisjoner eller forpliktelser som i henhold til direktivet påhviler medlemsstatene.
4. Kommisjonen understreket i sin melding av 19. juli 1994 kalt «Europa på vei mot informasjonssamfunnet: en handlingsplan» betydningen av at det finnes rammeregler for innholdet av audiovisuelle tjenester som kan sikre fri bevegelighet for slike tjenester i Fellesskapet og ivareta vekstmulighetene som ny teknologi representerer i denne sektoren, samtidig som det tas hensyn til særtrekkene ved de audiovisuelle programmene, særlig deres kulturelle og sosiologiske innvirkning, uansett hvordan de sendes.
5. Rådet hilste denne handlingplanen velkommen på sitt møte 28. september 1994 og la vekt på at den europeiske audiovisuelle industriens konkurranseevne må styrkes.
6. Kommisjonen har framlagt en grønnbok om beskyttelse av mindreårige og den menneskelige verdighet i forbindelse med audiovisuelle tjenester og informasjonstjenester og har forpliktet seg til å framlegge en grønnbok om utviklingen av de kulturelle sidene ved disse nye tjenestene.

⁴⁾ EFT nr. C 185 av 19.7.1995, s. 4, og EFT nr. C 221 av 30.7.1996, s. 10.

⁵⁾ EFT nr. C 301 av 13.11.1995, s. 35.

⁶⁾ Europaparlamentsuttalelse av 14. februar 1996 (EFT nr. C 65 av 4.3.1996, s. 113), Rådets felles holdning av 18. juli 1996 (EFT nr. C 264 av 11.9.1996, s. 52) og europaparlamentsbeslutning av 12. november 1996 (EFT nr. C 362 av 2.12.1996, s. 56). Europaparlamentsbeslutning av 10. juni 1997 og rådsbeslutning av 19. juni 1997.

⁷⁾ EFT nr. L 298 av 17.10.1989, s. 23. Direktivet endret ved tiltredelsesakten av 1994.

7. Enhver rettslig ramme for de nye audiovisuelle tjenestene må være forenlig med hovedmålet for dette direktiv, som er å fastsette den rettslige rammen for fri bevegelse for tjenester.
8. Det er av avgjørende betydning at medlemsstatene griper inn overfor tjenester som ligner fjernsynsvirksomhet, for å unngå enhver krenkelse av de grunnleggende prinsipper som må gjelde for informasjon, og for å hindre at det oppstår betydelige skjevheter med hensyn til fri bevegelse og konkurranse.
9. Under Det europeiske råds møte i Essen 9. og 10. desember 1994 oppfordret stats- og regjeringssjefene Kommisjonen til å framlegge et forslag til endring av direktiv 89/552/EØF før deres neste møte.
10. Iverksettingen av direktiv 89/552/EØF har vist at begrepet jurisdiksjon slik det anvendes på det audiovisuelle området, må presiseres. På bakgrunn av rettspraksis ved De europeiske fellesskaps domstol bør etableringskriteriet være det grunnleggende kriterium for å fastsette den enkelte medlemsstats myndighet.
11. I samsvar med kriteriene Domstolen har fastsatt i dom av 25. juli 1991 i Factortame-saken, ⁸⁾ innebærer begrepet etablering den faktiske utøvelsen av økonomisk virksomhet gjennom et fast forretningssted i et ubestemt tidsrom.
12. Etableringen av et fjernsynsselskap kan fastslås på grunnlag av en rekke praktiske kriterier, f.eks. stedet der tjenesteyterens hovedkontor ligger, stedet der avgjørelser om politikken for programsammensetningen vanligvis treffes, stedet der den endelige utgaven av programmet som skal sendes til allmennheten, redigeres og settes sammen, og stedet der en betydelig del av den arbeidsstyrken som er nødvendig for å utøve fjernsynsvirksomheten, befinner seg.
13. Ved å fastsette en rekke praktiske kriterier bør det på en uttømmende måte kunne fastslås at et fjernsynsselskap er underlagt én og bare én medlemsstats myndighet i forbindelse med tjenesteyting som omfattes av dette direktiv. På bakgrunn av Domstolens rettspraksis og for å unngå tilfeller der det er et tomrom med hensyn til myndighet, bør likevel etableringskriteriet i henhold til artikkel 52 og etterfølgende artikler i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap være det endelige kriterium for å avgjøre en medlemsstats myndighet.
14. I samsvar med Domstolens faste rettspraksis ⁹⁾ beholder en medlemsstat retten til å treffe tiltak overfor et fjernsynsselskap som er etablert i en annen medlemsstat, men som retter hele eller størstedelen av sin virksomhet mot førstnevnte medlemsstats territorium, dersom etableringen har funnet sted med sikte på å unndra seg reglene som ville få anvendelse på selskapet dersom det var etablert på førstnevnte medlemsstats territorium.
15. I henhold til artikkel F nr. 2 i traktaten om Den europeiske union skal Unionen respektere de grunnleggende rettigheter, slik de er sikret i konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, som generelle prinsipper i fellesskapsretten. Ethvert tiltak som har

⁸⁾ Sak C-221/89: The Queen mot Secretary of State for Transport, ex parte Factortame Ltd and Others, Samling 1991, s. I-3905, premiss 20.

⁹⁾ Se særlig dommen i sak 33/74, Van Binsbergen mot Bestuur van de Bedrijfsvereniging, Samling 1974, s. I-1299, og i sak 23/93, TV 10 SA mot Commissariaat voor de Media, Samling 1994, s. I-4795.

som mål å begrense mottaking og/eller utsette videresending av fjernsynssendinger, og som treffes i henhold til artikkel 2a i direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv, må være forenlig med ovennevnte prinsipper.

16. Bestemmelsene i direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv, må gjennomføres effektivt i hele Fellesskapet for å sikre rettferdig konkurranse på kommersielt grunnlag mellom foretak innen samme sektor.
17. Direkte berørt tredjemann, herunder borgere i andre medlemsstater, må kunne gjøre sin rett etter nasjonal lovgivning gjeldende overfor vedkommende rettsmyndighet eller andre myndigheter i den medlemsstat hvis myndighet det fjernsynsselskapet er underlagt som ikke overholder de nasjonale bestemmelsene som er fastsatt ved gjennomføringen av direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv.
18. Det er av avgjørende betydning at medlemsstatene kan treffe tiltak for å beskytte retten til informasjon og sikre allmennheten bred adgang til videresendte fjernsynssendinger av nasjonale eller ikke-nasjonale begivenheter som har vesentlig samfunnsmessig betydning, f.eks. olympiske leker og verdensmesterskap eller europamesterskap i fotball. For dette formål beholder medlemsstatene retten til å treffe tiltak som er forenlige med fellesskapsretten, med henblikk på å regulere utøvelsen av eneretten til å kringkaste slike begivenheter gjennom fjernsynsselskaper som er underlagt deres myndighet.
19. Det bør treffes tiltak innenfor en fellesskapsramme for å unngå eventuell juridisk usikkerhet og vridning av markedsvilkårene og for å forene fri bevegelighet for fjernsynstjenester med behovet for å hindre en eventuell omgåelse av nasjonale tiltak som er truffet for å beskytte en rettmessig allmenn interesse.
20. I dette direktiv bør det særlig fastsettes bestemmelser om fjernsynsselskaperes utøvelse av den enerett de måtte ha kjøpt til å kringkaste begivenheter som anses å ha vesentlig samfunnsmessig betydning i en annen medlemsstat enn den medlemsstat hvis myndighet fjernsynsselskapene er underlagt. For at spekulativt oppkjøp av rettigheter med henblikk på å omgå nasjonale tiltak skal kunne forhindres, bør de aktuelle bestemmelsene få anvendelse på avtaler som er inngått etter kunngjøringen av dette direktiv, og som gjelder begivenheter som finner sted etter at det er trådt i kraft. Dersom avtaler inngått før kunngjøringen av dette direktiv fornyes, anses de som nye avtaler.
21. Begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning bør for dette direktivs formål oppfylle visse kriterier, det vil si de må være ekstraordinære begivenheter som er av interesse for allmennheten i Den europeiske union eller i en bestemt medlemsstat eller i en betydelig del av en bestemt medlemsstat, og som på forhånd er tilrettelagt av en arrangør som etter loven har rett til selge rettigheter i forbindelse med denne begivenheten.
22. I dette direktiv menes med «vederlagsfritt fjernsyn» kringkasting gjennom en offentlig eller kommersiell kanal av programmer som er tilgjengelige for allmennheten uten annen betaling enn den kringkastingsfinansiering som er mest utbredt i den enkelte medlemsstat (f.eks. kringkastingsavgift og/eller abonnementsavgift til et kabelselskap).
23. Medlemsstatene kan fritt treffe alle tiltak de anser nødvendige når det gjelder programmer som kringkastes fra tredjestater og ikke oppfyller vilkårene fastsatt i artikkel 2 i direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv, forutsatt at de er forenlige med fellesskapsretten og Fellesska-

- pets internasjonale forpliktelser.
24. For å fjerne hindringene som skyldes forskjeller mellom de nasjonale lovgivninger om fremme av europeiske verker, inneholder direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv, bestemmelser hvis siktemål er å harmonisere disse lovgivningene. Bestemmelsene, som først og fremst har som formål å liberalisere handelen, må omfatte bestemmelser om harmonisering av konkurransevilkårene.
 25. I henhold til artikkel 128 nr. 4 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap skal Fellesskapet dessuten ta kulturelle forhold i betraktning når det utøver sin virksomhet i henhold til andre bestemmelser i traktaten.
 26. I grønnboken om «strategivalg for å styrke programindustrien i sammenheng med Den europeiske unions politikk på det audiovisuelle området», som ble vedtatt av Kommisjonen 7. april 1994, foreslås det bl.a. tiltak for å fremme europeiske verker med henblikk på å styrke sektorens utvikling. Også programmet Media II, hvis siktemål er å støtte utdanning, utvikling og distribusjon innen den audiovisuelle sektor, er utarbeidet for å muliggjøre utvikling av europeiske verker. Kommisjonen har foreslått at produksjon av europeiske verker i tillegg bør fremmes gjennom en fellesskapsordning som f.eks. et garantifond.
 27. Fjernsynsselskaper, programskapere, produsenter, opphavsmenn og andre sakkyndige bør oppmuntres til å utarbeide mer detaljerte konsepter og strategier med sikte på å utvikle europeisk audiovisuell produksjon i form av spillefilm rettet mot et internasjonalt publikum.
 28. I tillegg til betraktningene ovenfor må forholdene legges til rette for å forbedre programindustriens konkurranseevne. Meldingene om anvendelsen av artikkel 4 og 5 i direktiv 89/552/EØF, som ble vedtatt av Kommisjonen 3. mars 1994 og 15. juli 1996 i samsvar med artikkel 4 nr. 3 i nevnte direktiv, konkluderer med at tiltak for å fremme europeiske verker kan bidra til slik forbedring, men at de må ta hensyn til utviklingen på fjernsynsområdet.
 29. Bestemmelsene i artikkel 4 og 5 bør ikke få anvendelse på kanaler som sender programmer utelukkende på et språk som ikke er et av medlemsstatenes språk. Når ett eller flere slike språk dekker en del av, men ikke hele kanalens sendetid, bør bestemmelsene i artikkel 4 og 5 ikke få anvendelse på sistnevnte del av sendetiden.
 30. Andelen av europeiske verker må oppnås samtidig som økonomiske realiteter tas i betraktning. Det er derfor nødvendig med et system som sikrer at dette målet gradvis kan nås.
 31. Med henblikk på å fremme produksjonen av europeiske verker er det av avgjørende betydning at Fellesskapet støtter uavhengige produsenter, samtidig som det tas hensyn til den enkelte medlemsstats audiovisuelle kapasitet og behovet for å beskytte de minst utbredte språkene i Unionen. Når medlemsstatene definerer begrepet «uavhengig produsent», bør de ta behørig hensyn til kriterier som eiendomsrett til produksjonsselskapet, hvor mange programmer som leveres til samme fjernsynsselskap, og innhav av sekundære rettigheter.
 32. Spørsmålet om fastsettelse av særlige frister for de ulike former for visning av kinematografiske verker i fjernsyn må i første rekke avgjøres i avtalene mellom de berørte parter eller de aktuelle representanter for bransjen.
 33. Reklame for legemidler til mennesker hører inn under direktiv 92/28/EØF.¹⁰⁾

34. Den daglige sendetiden som er avsatt til meldinger fra fjernsynsselskap i forbindelse med dets egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene eller til meldinger om offentlige tjenester og til vederlagsfrie innslag om veldedige formål, skal ikke inngå i den maksimale sendetid per dag eller per time som kan avsettes til reklame og telekjøp.
35. For å unngå konkurransevridning er dette unntaket begrenset til å gjelde meldinger om produkter som på samme tid oppfyller vilkåret om å være et tilleggsprodukt og vilkåret om å være direkte avledet av de berørte programmene. Uttrykket «tilleggsprodukt» betegner produkter som uttrykkelig er beregnet på å la seerne utnytte alle fordelene ved disse programmene, eventuelt på interaktivt grunnlag.
36. Med henblikk på utviklingen innen telekjøp, som utgjør en betydelig økonomisk virksomhet for samtlige markedsdeltakere og en reell avsetningsmulighet for varer og tjenester i Fellesskapet, er det viktig å endre reglene om sendetid og sikre et høyere nivå for forbrukervern ved at det innføres egnede standarder for disse sendingenes form og innhold.
37. Når vedkommende nasjonale myndigheter overvåker gjennomføringen av relevante bestemmelser, må de når det gjelder kanaler som ikke utelukkende er viet telekjøp, kunne skille mellom på den ene side sendetiden avsatt til telekjøp, reklameinnslag og andre former for reklame, og på den annen side sendetiden avsatt til telekjøpvinduer. Det er derfor nødvendig og tilstrekkelig at hvert telekjøpvindu klart kan identifiseres ved optiske og akustiske midler, i det minste ved vinduets begynnelse og slutt.
38. Direktiv 89/552/EØF, som endret ved dette direktiv, får anvendelse på kanaler som utelukkende er viet telekjøp eller selvfremmende virksomhet, uten tradisjonelle programmer som nyheter, sport, film, dokumentarfilm og drama, bare for disse direktivers formål og med forbehold for at slike kanaler hører inn under virkeområdet for andre fellesskapsbestemmelser.
39. Det er nødvendig å presisere at selvfremmende virksomhet er en særskilt form for reklame som fjernsynsselskapet bruker til å fremme sine egne produkter, tjenester, programmer eller kanaler. Særlig forhåndsklipp («trailers») som består av utdrag av programmer, bør behandles som programmer. Ettersom selvfremmende virksomhet er et nytt og relativt ukjent fenomen, kan det ved framtidige endringer av dette direktiv i særlig grad bli behov for å revidere bestemmelsene om denne virksomheten.
40. Reglene for å beskytte mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling bør gjøres klarere. Det hensynet til offentlighetens interesse som medlemsstatene og Fellesskapet ønsker å ivareta, bør kunne imøtekommes ved at det skilles klart mellom programmer som er helt forbudt, og programmer som kan tillates forutsatt at det treffes passende tekniske tiltak.
41. Ingen av bestemmelsene i dette direktiv om beskyttelse av mindreårige og den offentlige orden krever at de aktuelle tiltak iverksettes ved hjelp av forhåndskontroll av fjernsynssendingene.
42. I samarbeid med vedkommende myndigheter i medlemsstatene skal Kommisjonen foreta en undersøkelse av mulige fordeler og ulemper ved andre tiltak med sikte på å lette foreldres eller andre foresattes kontroll med hvilke programmer mindreårige kan se, der det særlig skal vurderes

¹⁰⁾ EFT nr. L 113 av 30.4.1992, s. 13.

om det er ønskelig

- å kreve at nye tv-apparater utstyres med en teknisk innretning som gjør det mulig for foreldre eller andre foresatte å sile ut visse programmer,
- å innføre passende klassifiseringssystemer,
- å fremme en familievennlig fjernsynspolitik og andre pedagogiske og bevisstgjørende tiltak,
- å ta i betraktning erfaringene som er gjort på dette området i og utenfor Europa, samt synspunkter fra de berørte parter, f.eks. fjernsynsselskaper, produsenter, pedagoger, medieeksperter og relevante organisasjoner,

med henblikk på å framlegge passende forslag til regelverk eller andre tiltak, om nødvendig før fristen fastsatt i artikkel 26.

43. Direktiv 89/552/EØF bør endres for å gjøre det mulig for fysiske eller juridiske personer hvis virksomhet bl.a. omfatter framstilling eller salg av reseptpliktige legemidler og reseptpliktig medisinsk behandling, å sponse fjernsynsprogrammer, forutsatt at slik sponsing ikke er en omgåelse av forbudet mot fjernsynsreklame for reseptpliktige legemidler og reseptpliktig medisinsk behandling.
44. Målet med framgangsmåten vedtatt i direktiv 89/552/EØF og dette direktiv er å gjennomføre den grunnleggende harmonisering som er nødvendig og tilstrekkelig for å sikre fri bevegelighet for fjernsynssendinger i Fellesskapet. Medlemsstatene kan fritt anvende mer detaljerte eller strengere regler på fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet på de områder som samordnes ved dette direktiv, herunder bl.a. regler for gjennomføring av språkpolitiske mål og beskyttelse av offentlighetens interesser med hensyn til fjernsynets rolle som formidler av informasjon, utdanning, kultur og underholdning samt regler som ivaretar behovet for å sikre pluralisme i informasjonsindustrien og i media og for å beskytte konkurransen med henblikk på å unngå misbruk av en dominerende stilling og/eller opprettelse eller styrking av en dominerende stilling gjennom fusjon, avtaler, overtakelser eller lignende tiltak. Slike regler må være forenlige med fellesskapsretten.
45. Målet om støtte til europeisk audiovisuell produksjon kan nås i medlemsstatene innen rammen av organiseringen av deres fjernsynstjenester, bl.a. ved å pålegge visse fjernsynsselskaper å ivareta offentlighetens interesser, bl.a. plikt til å bidra betydelig til investering i europeiske produksjoner.
46. Artikkel B i traktaten om Den europeiske union fastslår at Unionen har som mål bl.a. å opprettholde gjeldende fellesskapsrett fullt ut -

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 89/552/EØF gjøres følgende endringer:

1. I artikkel 1 gjøres følgende endringer:

- a) ny bokstav b) skal lyde:

«b) fjernsynsselskap, fysisk eller juridisk person som har redaksjonelt ansvar for sammensetningen av tilbudet av fjernsynsprogrammer i henhold til bokstav a), og som sender dem eller lar en tredjemann sende dem,»,

- b) tidligere bokstav b) blir bokstav c) og skal lyde:
«c) fjernsynsreklame, enhver meddelelse uansett form som sendes over fjernsyn, enten mot betaling eller lignende vederlag eller for å fremme egen virksomhet, av et offentlig eller privat foretak i forbindelse med handels-, industri- og håndverksvirksomhet eller virksomhet i frie yrker for å markedsføre levering av varer eller tjenester, herunder fast eiendom, rettigheter og forpliktelser, mot betaling,»,
- c) tidligere bokstav c) og d) blir bokstav d) og e),
- d) ny bokstav f) skal lyde:
«f) telekjøp, kringkasting av direkte tilbud til seerne med henblikk på levering av varer og tjenester, herunder fast eiendom, rettigheter og forpliktelser, mot betaling.».

2. Artikkel 2 skal lyde:

«Artikkel 2

1. Hver medlemsstat skal sikre at alle fjernsynsprogrammer sendt av fjernsynsselskaper underlagt denne medlemsstats myndighet er i samsvar med reglene i gjeldende lovgivning for sendinger beregnet på allmennheten i denne medlemsstat.
2. For dette direktivs formål skal fjernsynsselskaper være underlagt en medlemsstats myndighet dersom
 - de er etablert i denne medlemsstaten i samsvar med nr. 3,
 - de omfattes av nr. 4.
3. For dette direktivs formål skal et fjernsynsselskap anses som etablert i en medlemsstat i følgende tilfeller:
 - a) fjernsynsselskapet har sitt hovedkontor i denne medlemsstaten, og redaksjonelle avgjørelser om programsammensetningen tas i den aktuelle medlemsstaten,
 - b) dersom fjernsynsselskapets hovedkontor ligger i en medlemsstat, men redaksjonelle avgjørelser om programsammensetningen tas i en annen medlemsstat, skal selskapet anses som etablert i den medlemsstaten der en betydelig del av arbeidsstyrken som er engasjert i fjernsynsvirksomheten, er beskjeftiget. Dersom en betydelig del av arbeidsstyrken som er engasjert i fjernsynsvirksomheten, er beskjeftiget i hver av medlemsstatene, skal fjernsynsselskapet anses som etablert i den medlemsstaten der hovedkontoret ligger. Dersom en betydelig del av arbeidsstyrken som er engasjert i fjernsynsvirksomheten, ikke er beskjeftiget i noen av medlemsstatene, skal fjernsynsselskapet anses som etablert i den medlemsstaten der det først begynte kringkastingen i samsvar med denne medlemsstats lovgivning, forutsatt at det fortsatt har en stabil og reell økonomisk tilknytning til denne medlemsstaten,
 - c) dersom et fjernsynsselskap har sitt hovedkontor i en medlemsstat, men avgjørelsene om programsammensetningen tas i en tredjestat, eller omvendt, skal det anses som etablert i den berørte medlemsstat dersom en betydelig del av arbeidsstyrken som er engasjert i fjernsynsvirksomheten, er beskjeftiget i denne medlemsstaten.
4. Fjernsynsselskaper som ikke omfattes av bestemmelsene i nr. 3, skal anses som underlagt en medlemsstats myndighet i følgende tilfeller:

- a) når de nytter en frekvens som vedkommende medlemsstat har gitt tillatelse til å bruke,
 - b) selv om de ikke nytter en frekvens som vedkommende medlemsstat har gitt tillatelse til å bruke, når de bruker en satellittkapasitet som hører inn under medlemsstaten,
 - c) selv om de ikke nytter en frekvens som vedkommende medlemsstat har gitt tillatelse til å bruke, eller en satellittkapasitet som hører inn under medlemsstaten, når de bruker en satellittjordstasjon i denne medlemsstaten.
 5. Dersom spørsmålet om hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon, ikke kan avgjøres i samsvar med nr. 3 og 4, skal vedkommende medlemsstat være den medlemsstat der fjernsynsselskapet er etablert i henhold til artikkel 52 og etterfølgende artikler i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap.
 6. Dette direktiv får ikke anvendelse på fjernsynssendinger som utelukkende er beregnet på å mottas i tredjestater, og som verken mottas direkte eller indirekte av seerne i én eller flere medlemsstater.».
 7. Ny artikkel 2a skal lyde:
«Artikkel 2a
 1. Medlemsstatene skal sikre fri mottaking og skal ikke hindre videreføring på sitt territorium av fjernsynssendinger fra andre medlemsstater på grunn av forhold som faller inn under områder som samordnes ved dette direktiv.
 1. Medlemsstatene kan midlertidig gjøre unntak fra nr. 1 dersom følgende forhold foreligger:
 - a) en fjernsynssending fra en annen medlemsstat utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på artikkel 22 nr. 1 eller 2 og/eller artikkel 22a,
 - b) fjernsynsselskapet har i løpet av de tolv foregående månedene allerede overtrådt én eller flere av bestemmelsene nevnt i bokstav a) ved minst to anledninger,
 - c) vedkommende medlemsstat har gitt fjernsynsselskapet og Kommisjonen skriftlig melding om de påståtte overtredelsene og om de tiltak den har til hensikt å treffe dersom overtredelse skjer igjen,
 - d) konsultasjoner med sendermedlemsstaten og Kommisjonen har ikke ført til en minnelig løsning innen 15 dager etter at meldingen omhandlet i bokstav c) ble gitt, og den påståtte overtredelsen fortsetter.
- Kommisjonen skal innen to måneder etter at det ble gitt underretning om tiltakene medlemsstaten har truffet, avgjøre om tiltakene er i samsvar med fellesskapsretten. Dersom Kommisjonen avgjør at tiltakene ikke er i samsvar med fellesskapsretten, skal medlemsstaten anmodes om straks å stanse tiltakene.
2. Nr. 2 er ikke til hinder for at det innledes saksbehandling, treffes forholdsregler eller sanksjoner i forbindelse med de aktuelle overtredelsene i den medlemsstat hvis myndighet fjernsynsselskapet er underlagt.

3. Artikkkel 3 skal lyde:

«Artikkkel 3

1. Når det gjelder fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet, skal medlemsstatene ha adgang til å fastsette nærmere eller strengere regler på områder omfattet av dette direktiv.
2. Medlemsstatene skal med høvelige midler innen rammen av sin egen lovgivning påse at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet faktisk etterkommer bestemmelsene i dette direktiv.
3. Tiltakene skal omfatte passende framgangsmåter for å gjøre det mulig for direkte berørt tredjemann, herunder borgere i andre medlemsstater, å henvende seg til vedkommende rettsmyndighet eller andre myndigheter for at disse bestemmelsene faktisk skal bli overholdt i samsvar med gjeldende nasjonale bestemmelser.

Artikkkel 3a

1. Den enkelte medlemsstat kan treffe tiltak i samsvar med fellesskapsretten for å sikre at fjernsynsselskaper underlagt dens myndighet ikke utnytter sin enerett til å videresende begivenheter som anses å ha vesentlig samfunnsmessig betydning, på en slik måte at en betydelig del av seerne i nevnte medlemsstat hindres i å kunne følge slike begivenheter sendt direkte eller i opptak over vederlagsfritt fjernsyn. Der som det er tilfellet, skal den berørte medlemsstat utarbeide en liste over de aktuelle begivenheter, nasjonale eller ikke-nasjonale, som den anser for å ha vesentlig samfunnsmessig betydning. Listen skal utarbeides på en klar og oversiktlig måte og til rett tid. I denne sammenheng skal den berørte medlemsstat også avgjøre om disse begivenhetene helt eller delvis skal kunne sendes direkte, eller, i de tilfeller der det i offentlighetens interesse av objektive grunner er nødvendig eller hensiktsmessig, helt eller delvis skal kunne sendes i opptak.
2. Medlemsstatene skal umiddelbart underrette Kommisjonen om ethvert tiltak som er truffet eller planlagt i henhold til nr. 1. Innen en frist på tre måneder etter at underretningen ble gitt, skal Kommisjonen kontrollere at disse tiltakene er i samsvar med fellesskapsretten, og underrette de andre medlemsstatene om dem. Den skal anmode om en uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 23a. Den skal umiddelbart offentliggjøre tiltakene som er truffet, i *De Europeiske Felleskaps Tidende* og skal minst én gang i året offentliggjøre en konsolidert liste over tiltakene medlemsstatene har truffet.
3. Medlemsstatene skal med høvelige midler og innen rammen av sin lovgivning sikre at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke utøver eneretten de har kjøpt etter den dato dette direktiv ble kunngjort, på en slik måte at en betydelig del av seerne i en annen medlemsstat hindres i å kunne følge begivenhetene som sistnevnte medlemsstat har definert i samsvar med numrene ovenfor, helt eller delvis sendt direkte, eller, i de tilfeller der det i offentlighetens interesse av objektive grunner er nødvendig eller hensiktsmessig, helt eller delvis sendt i opptak over vederlagsfritt fjernsyn, som fastsatt av den andre medlemsstaten i samsvar med nr. 1.».
4. I artikkel 4 nr. 1 endres «og tekst-tv-tjenester» til «, tekst-tv- og telekjøptjenester».
5. I artikkel 5 endres «og tekst-tv-tjenester» til «, tekst-tv- og telekjøptjenester».

- ter».
6. I artikkel 6 gjøres følgende endringer:
- a) I nr. 1 skal bokstav a) lyde:
«a) verker som har sin opprinnelse i medlemsstatene,».
 - b) I nr. 1 tilføyes følgende ledd:
«Bokstav b) og c) får anvendelse under forutsetning av at verker som har sin opprinnelse i medlemsstatene, ikke blir utsatt for diskriminerende tiltak i de berørte tredjestater.».
 - c) Nr. 3 skal lyde:
«3. Verker nevnt i nr. 1 bokstav c) er verker laget enten utelukkende med medvirkning av eller i koproduksjon med produsenter etablert i én eller flere medlemsstater, av produsenter etablert i én eller flere europeiske tredjestater som Fellesskapet har inngått avtaler med som omfatter den audiovisuelle sektor, dersom verkene hovedsakelig er laget med medvirkning av opphavsmenn og medarbeidere som er bosatt i én eller flere europeiske stater.».
 - d) Tidligere nr. 4 blir nr. 5, og nytt nr. 4 skal lyde:
«4. Verker som ikke er europeiske verker i henhold til nr. 1, men som er produsert innen rammen av bilaterale avtaler om koproduksjon inngått mellom medlemsstater og tredjestater, skal anses som europeiske verker, forutsatt at koprodusenter i Fellesskapet dekker størstedelen av de totale produksjonskostnadene, og at produksjonen ikke kontrolleres av én eller flere produsenter etablert utenfor medlemsstatenes territorium.».
 - e) I nr. 5 endres «nr. 1» til «nr. 1 og 4».
7. Artikkel 7 skal lyde:
«Artikkel 7
Medlemsstatene skal påse at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke sender kinematografiske verker utenom tidsrommene som er avtalt med rettighetshaverne.».
8. Artikkel 8 oppheves.
9. Artikkel 9 skal lyde:
«Artikkel 9
Dette kapittel får ikke anvendelse på fjernsynssendinger som er beregnet på lokale seere, og som ikke inngår i et riksnett.».
10. I kapittel IV skal tittelen lyde:
«Fjernsynsreklame, sponning og telekjøp».
11. Artikkel 10 skal lyde:
«Artikkel 10
- 1. Fjernsynsreklame og telekjøp skal klart kunne identifiseres som sådanne og holdes tydelig atskilt fra resten av programmet ved optiske og/eller akustiske hjelpemidler.
 - 2. Isolerte reklameinnslag og telekjøp skal bare forekomme unntaksvis.
 - 3. Reklame og telekjøp skal ikke nytte metoder som påvirker underbevisstheten.
 - 4. Skjult reklame og skjult telekjøp er forbudt.».
5. Artikkel 11 skal lyde:
«Artikkel 11
- 1. Reklame og telekjøp skal settes inn mellom programmene. Med forbehold for vilkår som fastsatt nedenfor i nr. 2-5 kan reklame og telekjøp

- også forekomme i programmene når det skjer slik at programmenes integritet og verdi ikke berøres fordi det tas hensyn til naturlige opphold i programmet samt programmets varighet og art, og slik at rettighetshavernes rettigheter ikke berøres.
2. I programmer som består av selvstendige enheter, eller i sportsprogrammer og sendinger fra begivenheter og forestillinger med lignende oppbygning der det forekommer pauser, skal reklame og telekjøp settes inn bare mellom de uavhengige delene av programmet eller i pausene.
 3. Sending av audiovisuelle verker som spillefilmer og filmer laget for fjernsyn (med unntak av serier, føljetonger, lette underholdningsprogrammer og dokumentarfilmer) kan, dersom den oppsatte varigheten overskrider 45 minutter, avbrytes én gang for hver periode på 45 minutter. Ytterligere ett avbrudd er tillatt dersom den oppsatte varigheten overskrider to eller flere hele perioder på 45 minutter med minst 20 minutter.
 4. Dersom andre programmer enn dem som faller inn under nr. 2, avbrytes av reklame eller telekjøp, skal det gå minst 20 minutter mellom hvert påfølgende reklameavbrudd i programmene.
 5. Reklame og telekjøp skal ikke settes inn i overføringer av gudstjenester. Nyhets-, aktualitets- og dokumentarsendinger, religiøse programmer og barneprogrammer skal ikke avbrytes av reklame eller telekjøp dersom den oppsatte varigheten er kortere enn 30 minutter. Dersom den oppsatte varigheten er 30 minutter eller lengre, skal bestemmelsene i de foregående ledd få anvendelse.».
6. I artikkel 12 skal de innledende ordene lyde:
«Fjernsynsreklame og telekjøp skal ikke:».
 7. Artikkel 13 skal lyde:
«Artikkel 13
All form for fjernsynsreklame og telekjøp som gjelder sigaretter og andre tobakksvarer, er forbudt.».
 8. I artikkel 14 blir nåværende tekst nr. 1, og nytt nr. 2 skal lyde:
«2. Telekjøp som gjelder legemidler som omfattes av en markedsførings-tillatelse i henhold til rådsdirektiv 65/65/EØF av 26. januar 1965 om tilnærming av lover og forskrifter om farmasøytiske spesialpreparater,¹¹⁾ samt telekjøp som gjelder medisinsk behandling, er forbudt.
 9. I artikkel 15 skal den innledende setningen lyde:
«Fjernsynsreklame og telekjøp som gjelder alkoholholdige drikker, skal være i samsvar med følgende kriterier:».
 10. I artikkel 16 blir nåværende tekst nr. 1, og nytt nr. 2 skal lyde:
«2. Telekjøp skal være i samsvar med kravene i nr. 1 og skal i tillegg ikke påvirke mindreårige til å inngå avtaler om salg eller leie av varer eller tjenester.».
 11. I artikkel 17 gjøres følgende endringer:
 - a) Nr. 2 skal lyde:
«2. Fjernsynsprogrammer kan ikke sponses av foretak som har som hovedvirksomhet å framstille eller selge sigaretter og andre tobakksvarer.».

¹¹⁾ EFT nr. 22 av 9.2.1965, s. 369. Direktivet sist endret ved direktiv 93/39/EØF (EFT nr. L 214 av 24.8.1993, s. 22).».

- b) Tidligere nr. 3 blir nr. 4, og nytt nr. 3 skal lyde:
- «3. Når fjernsynsprogrammer sponses av foretak hvis virksomhet bl.a. omfatter framstilling eller salg av legemidler og medisinsk behandling, kan sponsingen fremme foretakets navn eller image, men kan ikke fremme særskilte reseptpliktige legemidler eller særskilt reseptpliktig medisinsk behandling i den medlemsstat hvis myndighet fjernsynsselskapet er underlagt.».

12. Artikkel 18 skal lyde:

1. «Prosentandelen av sendetid avsatt til telekjøp, reklameinnslag eller andre former for reklame, med unntak av telekjøpvinduer i henhold til artikkel 18a, skal ikke overstige 20 % av den daglige sendetiden. Sendetiden avsatt til reklameinnslag skal ikke overstige 15 % av den daglige sendetiden.
2. Prosentandelen av sendetid avsatt til reklameinnslag og telekjøp skal innenfor et gitt tidsrom av én klokke time ikke overstige 20 %.
3. For denne artikkels formål skal reklame ikke omfatte
 - meldinger fra fjernsynsselskapet i forbindelse med dets egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene,
 - meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om velledige formål.».

4. Ny artikkel 18a skal lyde:

«Artikkel 18a

1. Telekjøpvinduer som sendes av en kanal som ikke utelukkende er viet telekjøp, skal vare minst 15 minutter uten avbrudd.
2. Det skal sendes høyst åtte vinduer per dag. Deres samlede varighet skal ikke overstige tre timer per dag. De skal klart kunne identifiseres som telekjøpvinduer ved optiske eller akustiske hjelpemidler.».

3. Artikkel 19 skal lyde:

«Artikkel 19

Kapittel I, II, IV, V, VI, VIa og VII får tilsvarende anvendelse på kanaler som utelukkende er viet telekjøp. Reklame er tillatt på slike kanaler med de daglige begrensninger som er fastsatt i artikkel 18 nr. 1. Artikkel 18 nr. 2 får ikke anvendelse.».

4. Ny artikkel 19a skal lyde:

Kapittel I, II, IV, V, VI, VIa og VII får tilsvarende anvendelse på kanaler som utelukkende er viet selvfremmende virksomhet. Andre former for reklame er tillatt på slike kanaler med de begrensninger som er fastsatt i artikkel 18 nr. 1 og 2. Særlig denne bestemmelse skal tas opp til revisjon i samsvar med artikkel 26.».

5. Artikkel 20 skal lyde:

«Artikkel 20

Med forbehold for artikkel 3 kan medlemsstatene i behørig samsvar med fellesskapsretten fastsette andre vilkår enn dem som er fastsatt i artikkel 11 nr. 2-5 og i artikkel 18 og 18a, for sendinger som utelukkende er beregnet på å mottas innenlands, og som verken direkte eller indirekte kan mottas i én eller flere andre medlemsstater.».

6. Artikkel 21 oppheves.

7. I kapittel V skal tittelen lyde:

«Beskyttelse av mindreårige og offentlig orden».

8. Artikkkel 22 skal lyde:

«Artikkkel 22

1. Medlemsstatene skal treffe passende tiltak for å sikre at fjernsynsselskaper underlagt deres myndighet ikke sender noen programmer som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling, særlig programmer som inneholder pornografiske scener eller umotivert vold.
2. Tiltakene nevnt i nr. 1 skal også omfatte andre programmer som kan skade mindreåriges fysiske, mentale og moralske utvikling, med mindre det ved valg av sendetid eller ved andre tekniske tiltak sørges for at mindreårige som befinner seg i sendeområdet, vanligvis ikke kan se eller høre slike sendinger.
3. Når slike programmer kringkastes i ukodet form, skal medlemsstatene i tillegg sørge for at det gis en akustisk advarsel før sending, eller at programmene under hele sendetiden kan identifiseres ved hjelp av et visuelt symbol.».

4. Ny artikkkel 22a skal lyde:

«Artikkkel 22a

Medlemsstatene skal påse at sendinger ikke inneholder elementer som sporer til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet.».

5. Ny artikkkel 22b skal lyde:

«Artikkkel 22b

1. I rapporten nevnt i artikkkel 26 skal Kommisjonen særlig legge vekt på anvendelsen av dette kapittel.
2. Innen ett år etter at dette direktiv er kunngjort, skal Kommisjonen i samarbeid med vedkommende myndigheter i medlemsstatene foreta en undersøkelse av mulige fordeler og ulemper ved andre tiltak som tar sikte på å lette foreldres eller andre foresattes kontroll med hvilke programmer mindreårige kan se. I denne undersøkelsen skal det særlig vurderes om det er ønskelig
 - å kreve at nye tv-apparater utstyres med en teknisk innretning som gjør det mulig for foreldre eller andre foresatte å sile ut visse programmer,
 - å innføre passende klassifiseringssystemer,
 - å fremme en familievennlig fjernsynspolitik og andre pedagogiske og bevisstgjørende tiltak,
 - å ta i betraktning erfaringene som er gjort på dette området i og utenfor Europa, samt synspunkter fra de berørte parter, f.eks. fjernsynsselskaper, produsenter, pedagoger, medieeksperter og relevante organisasjoner.».

3. I artikkkel 23 skal nr. 1 lyde:

«1. Med forbehold for andre sivilrettslige, forvaltningsrettslige eller strafferettslige bestemmelser vedtatt av medlemsstatene skal enhver fysisk eller juridisk person uansett nasjonalitet hvis rettmessige interesser, særlig vedkommendes ære og omdømme, er blitt krenket ved framsettelse av uriktige faktiske opplysninger i et fjernsynsprogram, ha rett til å beriktige påstandene eller til tilsvarende tiltak. Medlemsstatene skal påse at den faktiske uøvelsen av retten til beriktigelse eller til tilsvarende tiltak ikke hindres av urimelige vilkår. Beriktigelsen skal sendes innen rimelig tid

etter at anmodningen er dokumentert, på et tidspunkt og på en måte som er hensiktsmessig ut fra sendingen som anmodningen gjelder.».

4. Etter artikkel 23 skal nytt kapittel VIa lyde:

«KAPITTEL VIa

Kontaktutvalg

Artikkel 23a

1. Det skal nedsettes et kontaktutvalg under ledelse av Kommisjonen. Utvalget skal bestå av representanter for vedkommende myndigheter i medlemsstatene. Det skal ledes av en representant for Kommisjonen og sammenkalles enten på vedkommendes initiativ eller på anmodning fra en medlemsstats delegasjon.
2. Utvalget skal ha til oppgave
 - a) å lette en effektiv gjennomføring av dette direktiv ved regelmessig samråd om konkrete problemer som måtte oppstå ved anvendelsen, særlig ved anvendelsen av artikkel 2, samt om andre saker som det anses nyttig å utveksle synspunkter om,
 - b) å avgi uttalelser på eget initiativ eller på anmodning fra Kommisjonen om medlemsstatenes anvendelse av bestemmelsene i dette direktiv,
 - c) å være et forum for utveksling av synspunkter på hvilke saker som bør behandles i rapportene medlemsstatene skal avgi i henhold til artikkel 4 nr. 3, om rapportenes metodikk, om mandatet for den uavhengige undersøkelsen omhandlet i artikkel 25a, om vurderingen av anbudene i forbindelse med den og om selve undersøkelsen,
 - d) å diskutere resultatene av de regelmessige samråd mellom Kommisjonen og representantene for fjernsynsselskaper, produsenter, forbrukere, fabrikanter, tjenesteytere, fagforeninger og skapende virksomhet,
 - e) å lette utveksling av informasjon mellom medlemsstatene og Kommisjonen om situasjonen og utviklingen i lovgivningen på fjernsynsområdet på bakgrunn av Fellesskapets audiovisuelle politikk, og om relevant utvikling på det tekniske området,
 - f) å granske enhver utvikling innen sektoren som det anses nyttig å utveksle synspunkter om.».

3. Ny artikkel 25a skal lyde:

«Artikkel 25a

En ny vurdering som fastsatt i artikkel 4 nr. 4 skal finne sted innen 30. juni 2002. Ved vurderingen skal det tas hensyn til en uavhengig rapport om virkningen av de aktuelle tiltakene på fellesskapsplan og på nasjonalt plan.».

4. Artikkel 26 skal lyde:

«Artikkel 26

Innen 31. desember 2002 og deretter hvert annet år skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet, Rådet og Den økonomiske og sosiale komité en rapport om gjennomføringen av dette direktiv, med senere endringer, og eventuelt framsette ytterligere forslag om å tilpasse direktivet til utviklingen på fjernsynsområdet, særlig på bakgrunn av den seneste teknologiske utvikling.».

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv, innen 30. desember 1998. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.
Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.
2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.
Utferdiget i Luxembourg, 30. juni 1997.

For Europaparlamentet	For Rådet
J. M. GIL-ROBLES	A. NUIS
President	Formann
